

Darmstadt StA

̄
C̄firmatio ottonis regis de thelono. etiam r̄o

Urk. Rheinhessen A 2, Lorenus 947 Jan. 14

DO I 84

Darmstadt StA

DH II 11 f. L. 50rus

L. 50rus

P. 1111

DH II 11 Rückseite
nach Photo des Lichtbildarchivs Marbj

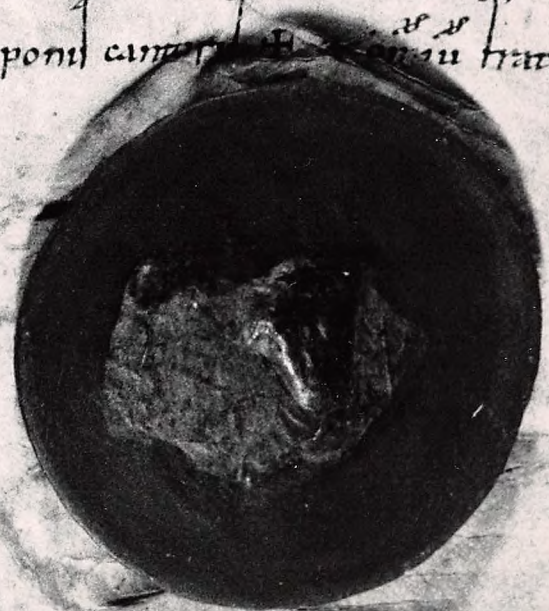
In nomine sc̄e & indiuidue trinitatis notu sit omib; fidelib; presentib; scilicet atq; futuris. qualiter ego Burghardus
 beo in Formannin. & in Ratvuerkes huson. & in Dreilbabe. & in Scroutin. & in Adelheres huson. & in Winerheres huson. & in
 unenlib; questis & inquirendis. & omnia mancipia que hactenus habui. siue illa que ad predictu p̄dium pertinent. siue illa que aliunde p̄ amica
 Alburg. Arzela. Richela. & earu p̄reacione. qual ad monasteriu sc̄i petri intra muru Wormacie constructu tradidi. alia om̄
 Wormacie positi ubi sc̄ime. alii sunt. trado. Ita ratione ut singuli masculi siue manū habeant. siue n̄ habeant. quando ad tres dies
 postquam nupterint. in eade felicitate ad idipsum monasteriu similit. ii. denarios soluant. Et hoc constituo ut nullus aduocatus. nec
 ab om̄i seruitute liberū sint. postquam censu suo ad predictu monasteriu soluerint. Post mortē autē uirorū. magister qui illis ab a
 niti. xii. denarios. Hereditate uero illorū sui heredes si ex eade familia sint habeant. atq; possideant. Si autē aliena uxores acceper
 illorū si habent accipiant. Si uero ex eade familia uxores acceperint. sui heredes hereditate possideant. A feminis igitur post earu

6

Mandiburghu autē & detentione ab epō. & a rectoribus supradic. i monasterii habeant. & bis in anno ad duo legitima placita in
aliqua necessitate uel infirmitate interueniente censu suo & placita uno aut duobus uel tribus annis seu plus
libertate sua ut prius habeant. Siquis uero ego ipse qd̄ abbat. uel aliquis heredu. uel coheredu. meoru. hanc castri. inueniatur i
coru. habeat. & ep̄. supradic. i monasterii suo ministerio ne id. faciat. eū. constringat. Et ut hec traditio firma. stabili. perman
eat. meo sigillo. u. signi. iubeo. Actu. publice. corā. altare. s̄. petri. ap̄. i. in. presentia. testiu. sub. sig. signatoru. Signu. Burz
Berzmanni. p̄. positi. H. Signu. Gerliebi. p̄. positi. H. Signu. Maxzelin. p̄. positi. H. Signu. Funchom. p̄. positi. & camerari. H. Sig
s̄. petri. & s̄. ciraici. & s̄. andree. & s̄. pauli. & s̄. mastini. Hi. sunt. clerici. Laicoru. autē. nomina. hec. sunt. Tol
Dammo. Sigebedo. Richezo. Gerhart. Luttrid. Meginlach. Buggo. Reginbodo. Izzo. Hunth. Lutbrant. Tocco. Dorno. Lanza
Benzio. Megizo. Ruodolt. Maxzelin. Sigebedo. Wobbelin. Altduom. Herrich. Dieclott. Willeman. Ernult. Sigelo.
Anno. dominice. incarnationis. millesima. xvi. Indictione. xiiii. in. H. ulu. Regnante. Henrico. imperato.

Burghardus Wormatiensis ecclesie epi. quiddam partem meam in pago Hassia sita nomine Gerbrabteshuson & quicquid ha-
ret huson. & in Auomereshuson. & in Orkana. in arenis. agris. pratis. siluis. pascuis. aquis. aquarumque decursibus. in molendinis & in omnibus
aliunde hominibus meis adquisitis. exceptis sex mulieribus. ex eadem familia quarum hec sunt nomina Emma. Godetobus. Imma.
Radide. alia omnia utriusque sexus ob recordationem anime mee. & sororis Mabthildis ad monasterium sancte marie foris mun-
do ad festum diei perveniant. singulis annis ad predictum monasterium in assumptione sancte marie ii denarios solvant. nec
ad advocatum. nec abbatissam. nec ulla iudiciaria persona supradicta mancipia ad ullum servum. & cogitacionem. & minime
inter quoslibet ab abbatissa ad accipiendum censum positus est. quia magna substantia habuerunt. nihil plus. & si illi accipiant
al uxores acceperint. post obitum vite. duas partes illius substantie abbatissa accipiat. & heredes illorum qui ex eadem familia sunt partem
igitur post eorum mortem similiter xii denarios recipiantur. si talis substantia ibi reperatur. si autem non inveniatur nihil inde auferatur.
nisi si illa infirmam ueniant. que illi certo tempore magister foris nunciauerit. qui censum ab eis recipere. si
neglexerint. & si hoc abbatissa uel alia aliqua persona libertate. & si eis infringere uoluerit. suppellectili in emendationem. &

...ingentatū inringere uel uiolare uoluerit. ita omnipotentis di. & scē marie di genitricis pētri principis apollonij & omni
...tūm pmaneat. Stipulatione submixta ea corrobore atq confirmo. Qd ut uerius credatur. d. gentiumq ab omib obseru
... Signū Burghardi epi. †. Signū Brunichoni ppositi. †. Signū Herzelini ppositi. †. Signū Duoboni ppositi. †. Signū
... Signū Herzelini decani. †. Signū Ipponi scolari magistri. †. Signū Opponi canonici. †. Signū
... hec sunt. Tolemarus aduocatus. Doppo. Dietmarus. Adalho. Reginolt. Embricho.
... Lanza. Luthre. Gumbrecht. Waltrid. Gundelab. Ebo. Ruothart. Dietruin.
... Regelo. Benno. Richexo. Dieterich. Hartung. & pene omnes urbani.
... anno xv. Mox ante ordinationis anno xviii. Actu Worin. feliciter.

Darmstadt StA, Urk. Rheinhessen A 2, Worms Nomenclaster
1016 Juni 29

Traditio preli in Hassia ad scām mariā foris
murum vvorinacie.

Darmstadt

St A

A 2 Worum (1033)

(Bird. Agedus)

PROPTER HANC CAUSAM ET SIMILITUDINE NON ESTI SOLLESTICE. QUONIAM MODO EGO ALICE HO

tue p[re]sul. diuino auct[orit]atis amore. p[ro] ueterne mercedis

i. gepharti. mabelim. neenon p[er] ebboni[um] custodia[rum] seruicio.

postu[m] uo[rum] mat[er]ie respicientium capitule iusticiam id est

i. in hac uerba. ut posthac singuli huius loci custodes

u[bi] tribunatoriu[m] capitule iusticiam ad hoc iuris concessi.

ut usq[ue] ad ult[im]u[m] uite meae ce[ss]ant[ur] ut p[er]ante a

berati. alioru[m] traditione uenerunt. Et ut eius omni

in impressione sigilli assignari p[re]cepi.

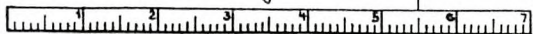

Darumstadt
StA
A 2. L. Form
(1033)

Darmstadt

St A

A 2 Worms (1033)

SCRIBENDI SUNT LIBROS.

Notū sit omib; xpi fidelib; qualiter ego Gerungus canonicus sc̄i
 georgi tradidi beato G. p̄auū meū in rastecho ad utilitatē fr̄m si-
 lice domū in qua pat̄ m̄s habitauit. Et totā curiā cū omni edificio suo.
 & arēā in superiore parte domū ubi n̄c plantata est uinea & maiorē
 uinea q̄ habuit que uocat̄ plentere. cū xv^m iurnalib; & agrorū &
 prato ad iiii. plaustratā senu in sup. hereditariā cōmuniōnē quā
 habuim̄ in siluis in pascuis in aquis. Hoc primo stabilitū est iudi-
 ciaria domo ep̄i rastecho corā aduocato herzelino cunctis q; ciuib;
 absq; omi cōtradictione hereditū nostrorū. Sedō autē cōfirmauit
 hoc aduocat̄ m̄s comes adolfus flelafinbere cū manu mea tradens
 p̄ductū p̄dū sup. sc̄m sc̄i marci & G. p̄sentib; omnib; fr̄ib; n̄r̄s.
 plurib; q; ciuib; huius urbis. P̄terea tradidi iiii. particulas
 uinearū fr̄ib; sitas diuersis locis i. in planuce i. in media uia
 in p̄ffemueilt i. in extremitate uille in gesezin. unde statui
 dari fr̄ib; in annuuario die meo. & patris mei. & matris mee.
 uniuicq; stopū uini in nocte post uigilias singulorū p̄p̄uari
 x. stopos quod est ama uini & dimidia. fr̄es autē n̄r̄i decre-
 uerunt t̄n dari singulis annis. xx. sol' coloniensis monete
 in festo sc̄i marci usq; ad finē uite mee; x. sol' demunsterm.
 v. de wi di gshouen. v. de igenda hac pecuniā recipiendā
 elegi tres fr̄s fideriosos. godefridū s. theodericū. & delgerū si
 forte absens fuero causa itineris & alibi qualicūq; uita degeris;

BILDARCHIV FOTO MARBURG
IM KUNSTGESCHICHTLICHEN INSTITUT DER
PHILIPPS-UNIVERSITÄT D-3550 MARBURG
ERNST-VON-HÜLSEN-HAUS · POSTFACH 14 60
TEL. 0 64 21 / 28 36 00 · TELEX 48 23 72 UMRD

ARCHIVNUMMER: FA 2074/42

REPRODUKTION UND VERÖFFENTLICHUNG NUR MIT
GENEHMIGUNG UND URHEBERVERMERK DES ARCHIVS
BELEGEXEMPLAR AN: BILDARCHIV FOTO MARBURG

De lenkestorp tres libras & .viii. sot & .v. denar̄
& .i. obot. De Berge .ii. libras. De polheim in
maio .xii. sot & .vi. denar̄. Item de polheim in
festiuit̄ sc̄i martini .xv. sot & .vi. denar̄. De Sorethe
in maio .xxiii. sot. De Voehene in maio .xxviii
sot. In polheim de noualib' herewich .x. sot
Engelrich .v. sot Herzel .v. sot hē de polheim
librā .i. de soliuagis. De Breme librā unam.
De Beleheim librā .i. De homberge .xii. sot
& .iii. sot ^{vi} de uno mansu. De uno mansu in
menetbene iuxta sigeberg .v. sot. De mansu
quē dedit Wichardus .v. sot. De seruitio qd
sup ē uno quoq; anno in carne que dat̄ fr̄ibus
librā .i. De pellib' ouū .viii. sot. De coris
uaccarū .xiiii. sot. De Sorethe p̄ casis & ouis
~~xii. sot~~ De Voehene p̄ casis & ouis .xii. sot
~~De polheim p̄ casis & ouis .x. sot.~~ Summa
aut̄ hec ē .xvi. libras & .viii. sot .i. obolo
minus.
De Voehene de soliuagis .viii. sot
in festiuit̄ sc̄i martini ad legumina fr̄um
m. xlma.

BILDARCHIV FOTO MARBURG

IM KUNSTGESCHICHTLICHEN INSTITUT DER
PHILIPPS-UNIVERSITÄT D-3550 MARBURG
ERNST-VON-HÜLSEN-HAUS · POSTFACH 14 60
TEL. 0 64 21 / 28 36 00 · TELEX 48 23 72 UMRD

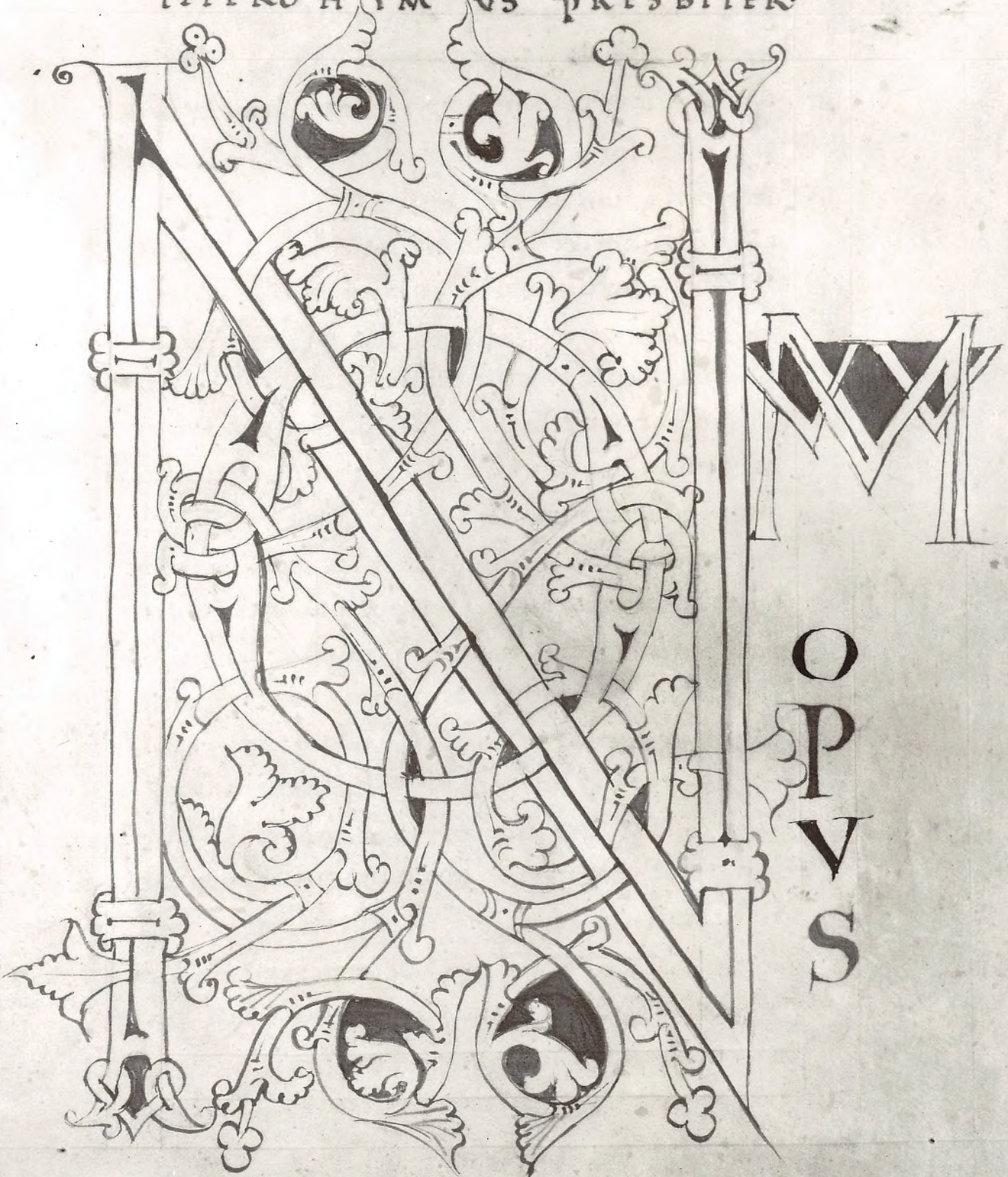
ARCHIVNUMMER:

LA 2074/40

REPRODUKTION UND VERÖFFENTLICHUNG NUR MIT
GENEHMIGUNG UND URHEBERVERMERK DES ARCHIVS
BELEGEXEMPLAR AN: BILDARCHIV FOTO MARBURG

Darmstadt H.L. Mus. 110
AE 679

BEATORUM DAMASO.
HIERONIMIUS PRESBITER.

oto: Rheinisches Bildarchiv
Unter Sachsenhausen 37
D - 5000 Köln 1

eröffentlichung nur
it Genehmigung des Archives
atten-Nummer

Werk nach § 2 UrhG © •

2 294 | 12 294 RBA

me facere cogis exuere. ut post exemplaria
scripturarū toto orbe dispersa quasi quidam
arbiter sedeam. et quia inter se uariant que sint
illa que cū greca consentiant ueritate decernā
pius labor sed periculosa presumptio. Iudicare
de ceteris ipsum ab omnibus iudicandū senis mu
tare linguam. et canescentē mundum ad inicia
retrahere paruulorū. Quis enim doctus parit
uel indoctus cum in manū uolumentū assumpserit. et
a salua quam semel in bibit uiderit discrepare
quod lectitat. non statim erumpat in uocē me
falsarium me clamans sacrilegum. qui audeat
aliquid in ueteribus libris addere. mutare. corrigere
Aduersum quā inuidiam duplex causa me con
solatur. quod & tu qui summus sacerdos es fieri
iubes. & uerum non eēt quod uariat. & iam ma
ledicorum testimonio comprobatur. Si enim
latinis exemplaribus fides esse adhibenda respon
deant. quibus tot sunt exemplaria pene
quot codices. Sin autē ueritas ē querenda de
pluribus. cur nos ad grecā originē reuertē
tes ea que uel auiciosis interpretibus male
edita. uel a presumptoribus imperitis em data
peruersius uel a librariis dormitantibus. aut
addita sunt aut mutata corrigimus. Neque
uero ego de ueteri disputo testamēto. quod a lxx

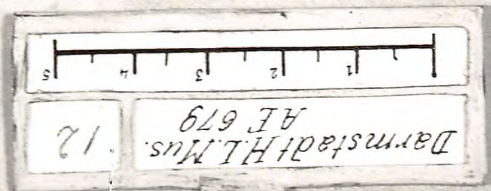

Foto: Rheinisches Bildarchiv
Unter Sachsenhausen 37
D - 5000 Köln 1

Veröffentlichung nur
mit Genehmigung des Archives
Platten-Nummer

• Werk nach § 2 UrhG © •

12295

R
McLIII
I
MccLXIII

R
McLIII
I
MccLXVIII
L
ccxxviii

neq; angeli in celo. neq; filius. nisi so-
lus pater. Videte. uigilate & orate.
Nescitis enim. quando tempus sit.
Sicut homo qui peregre profectus reli-
quit domum suam. & dedit seruis suis
potestatem cuiusq; operis. & ianito-
ri precipiat ut uigilet.

R
McLV
I
MccLXIII
L
ccLvi

Vigilate ergo. nescitis enim quando
dominus domus ueniat. sero. an me-
dia nocte. an galli cantu. an ma-
pae-
ne cum uerit repente in ueniat uos
dormientes. Quod aut uobis dico.
omnibus dico. uigilate.

Passio dñi n̄r̄ ih̄ū xp̄i. sc̄dm̄ marc̄y.
Nitt. **E**rat aut pascha. & anima
post biduum. & querebant sumi
sacerdotes & scribe. quomodo eum
dolo tenerent et occiderent. Dicebant
enim. Non in die festo. ne forte tu-
multus fieret populi. Et cum eēt
betthanie in domo symonis lepsi. et
recumberet. uenit mulier habens
alabastrum unguenti nardi spicati
preciosi. Et fracto alabaastro. effudit
sup caput eius. Erant autem quidā
indigne ferentes in tra semet ipsos.

BILDARCHIV FOTO MARBURG
IM KUNSTGESCHICHTLICHEN INSTITUT DER
PHILIPPS-UNIVERSITÄT D-3550 MARBURG
ERNST-VON-HÜLSEN-HAUS · POSTFACH 14 60
TEL. 0 64 21 / 28 36 00 · TELEX 48 23 72 UMRD

ARCHIVNUMMER: LT2049/23

REPRODUKTION UND VERÖFFENTLICHUNG NUR MIT
GENEHMIGUNG UND URHEBERVERMERK DES ARCHIVS
BELEGEXEMPLAR AN: BILDARCHIV FOTO MARBURG

mandatum. Secundum aut. simile est huic. In his duobus mandatis. tota

Dilige proximum tuum sicut teipsum.

^r M CC XXV

^r L II
M CXXXIII

Lv cexliiii

Congregatis autem phariseis. interrogauit eos ihs dicens. Quid uobis uideatur de xpō cuius filius ē. Dicunt ei. dauid. At illis. Quomodo ergo dauid in spū uocat eum dñm dicens. dixit dñs dñomeo sede a dextris meis. donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

^r M CC XXVI

^r L II
M CXXXV

Lv cexliiii

Si ergo dauid uocat eum dñm. quomodo filius eius ē. Et nemo poterat respondere ei uerbum. neq. ausus fuit quisquam

^r M CC XXVII

^r SOL

Tex illa die. cum amplius interrogare. Tunc ihs locutus ē ad turbas. et addiscipulos suos dicens. Sup cathedram moysi. sederunt scribe & pharisei.

^r M CC XXVIII

^r L CXXXVIII

Omnia ergo quecumq. dixerint uob. seruate et facite. Secundum uero opera eorum. nolite facere. Dicunt enim. & non faciunt. Alligant aut onera graua & n potabilia. & imponunt in humeros hominum. digito aut suo polunt ea mouera.

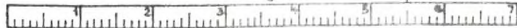
^r M CC XXXIIII

^r L II
M CXXXV

Lv cexlvi

ET XXXVII

Omnia uero opera sua faciunt. ut uideantur ab hominibus. Dilatant enim

BILDARCHIV FOTO MARBURG

IM KUNSTGESCHICHTLICHEN INSTITUT DER
PHILIPPS-UNIVERSITÄT D-3550 MARBURG
ERNST-VON-HÜLSEN-HAUS · POSTFACH 14 00
TEL. 0 64 21 / 28 36 00 · TELEX 48 23 72 UMRD

ARCHIVNUMMER: LI 72049/21

REPRODUKTION UND VERÖFFENTLICHUNG NUR MIT
GENEHMIGUNG UND URHEBERVERMERK DES ARCHIVS
BELEGEXEMPLAR AN: BILDARCHIV FOTO MARBURG

lures fuisse qui euangelia s
 & lucas euangelista tes
 Quō quidē multi c
 ordinare narratio
 que in nobis compl
 sicut tradiderunt
 ab inicio ipsi uide
 nem. & ministrauerunt ei. & pseu
 ad presens tempus monimenta decl
 Que aduersus auctoribus edita diuis
 heresum fuisse principia. ut ē illuc
 egyptios. & thomam. & matthiam.
 duodecim quoq. apostolorū. &
 atq. apellis ac reliquorum quos enu
 gissimum ē. Cum hoc tantū in prese
 necesse sit dicere ex tūisse quos dā qu
 & grā dī conatisunt magis ordinare
 quam historie texere ueritatē. Qui
 potest illud ppheticum coaptari.
 decorde suo. qui ambulant post se
 qui dicunt dicit dñs. & dñs non mi
 quibus et saluator in euangelio iohē

BILDARCHIV FOTO MARBURG
IM KUNSTGESCHICHTLICHEN INSTITUT DER
PHILIPPS-UNIVERSITÄT D-3550 MARBURG
ERNST-VON-HÜLSEN-HAUS · POSTFACH 14 60
TEL. 0 64 21 / 28 36 00 · TELEX 48 23 72 UMRD

ARCHIVNUMMER: 472049/17

REPRODUKTION UND VERÖFFENTLICHUNG NUR MIT
GENEHMIGUNG UND URHEBERVERMERK DES ARCHIVS
BELEGEXEMPLAR AN: BILDARCHIV FOTO MARBURG

dine collocat. & disparis inueniat. In ceteris dubiū
nonerat. qđ id quod illius. illorumue canones
numeris. bis. ter. repetitum ab his in uolumine
semel dictū sit. alteri uero eorum tocies in uo
atq; eodem sensu loquant. Quociens p̄tulerint
in numerorū adnotatione distantia. hoc et in
omnium. viii. canonum collatione ser uabit.

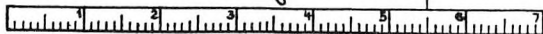
Ceterum in decimo. quō pp̄ria singulorū capi
tum modo continent. Non potest contra id
cōparatio eē qđ solum est. Opto ut in xp̄o
ualeas. & memineris mei beatissime papa.

INCIPIT ARGUMENTVM. SCDM̄ MATHEM.

atheus ex iudea. sicut in or
dine primus ponitur. Ita
euangelium in iudea primū
scripsit. cuius uocatio
ad dñm ex publicanis actib'
fuit. Duorum in genera

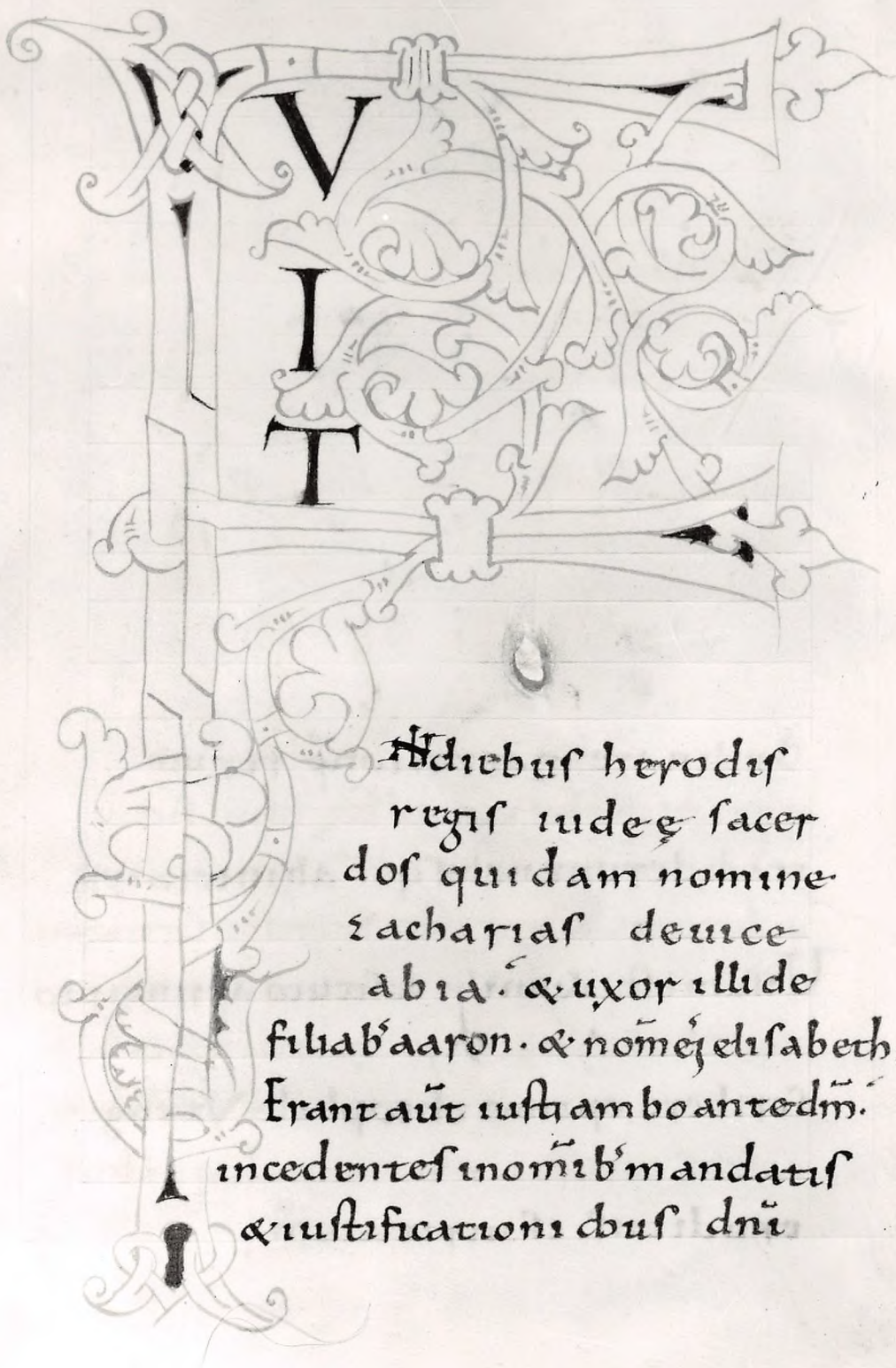
tionē xp̄i principia presumens. Unius cui
prima circumcisio in carne. alterius cuius
scdm̄ cor electio fuit. & ex utrisq; in xp̄atribus
xp̄s. Sicq; quater denario numero triformit̄
posito. principium a credendi fide in electionis

BILDARCHIV FOTO MARBURG
IM KUNSTGESCHICHTLICHEN INSTITUT DER
PHILIPPS-UNIVERSITÄT D-3550 MARBURG
ERNST-VON-HÜLSEN-HAUS · POSTFACH 14 60
TEL. 0 64 21 / 28 36 00 · TELEX 48 23 72 UMRD

ARCHIVNUMMER: LA2049/18

REPRODUKTION UND VERÖFFENTLICHUNG NUR MIT
GENEHMIGUNG UND URHEBERVERMERK DES ARCHIVS
BELEGEXEMPLAR AN: BILDARCHIV FOTO MARBURG

ly 1

sol

Diebus herodis
regis iudee sacer
dos quidam nomine
zacharias de uice
abia. & uxor illi de
filiab' aaron. & nome' elisabeth;
Erant aut' iusti ambo antedñ.
incedentes in om'ib' mandatis
& iustificationibus dñi

BILDARCHIV FOTO MARBURG
IM KUNSTGESCHICHTLICHEN INSTITUT DER
PHILIPPS-UNIVERSITÄT D-3550 MARBURG
ERNST-VON-HÜLSEN-HAUS · POSTFACH 14 60
TEL. 0 64 21 / 28 36 00 · TELEX 48 23 72 UMRD

ARCHIVNUMMER: 235.423

REPRODUKTION UND VERÖFFENTLICHUNG NUR MIT
GENEHMIGUNG UND URHEBERVERMERK DES ARCHIVS
BELEGEXEMPLAR AN: BILDARCHIV FOTO MARBURG

Lures fuisse qui euangelia se
& lucas euangelista res
Quo quidē multi c
ordinare narratio
que in nobis compl
sicut tradiderunt
ab inicio ipsi uider
nem. & ministrauerunt ei. & p̄ seuer
ad presens tempus moni: menta de cle
Que aduersis auctoribus edita diue
heresum fuisse principia. ut ē illuc
egyptios. & thomam. & matthiam.
duodecim quoq. apostolorū. &
atq. apellis ac reliquorum quos enu
gissimum ē. Cum hoc tantū in prese
necessesit dicere ex utrisse quos dā q
& grā dī conatisunt magis ordinare
quam historie texere ueritatē. Qui
potest illud p̄pheticum coaptari.
de corde suo. qui ambulant post s̄
qui dicunt dicit dñs. & dñs non mi
quibus et saluator in euangelio ioh.

BILDARCHIV FOTO MARBURG

IM KUNSTGESCHICHTLICHEN INSTITUT DER
PHILIPPS-UNIVERSITÄT D-3550 MARBURG
ERNST-VON-HÜLSEN-HAUS · POSTFACH 14 60
TEL. 0 64 21 / 28 36 00 · TELEX 48 23 72 UMRD

ARCHIVNUMMER: LA 2049/17

REPRODUKTION UND VERÖFFENTLICHUNG NUR MIT
GENEHMIGUNG UND URHEBERVERMERK DES ARCHIVS
BELEGEXEMPLAR AN: BILDARCHIV FOTO MARBURG

Abut ite transmare
galileae. Usq; quia
hic: uere ppheta q̄
uent̄ in mundum.

FR 11.

S cdm ioh. Cap̄ xx.
Prop̄ erat pascha
iudeorum. Usq; mul
ti q̄d̄ eēt in homin̄.

FR 111.

S cdm ioh. Cap̄ Lxxv.
Lā die festo mediante.
Usq; multi credider̄
in eum.

FR 1111.

S cdm ioh. Cap̄ Lxxx
viii. Preteriens ite
uidit hominē cecum.
Usq; & p̄cendens ad opa
uit eum.

FR v.

S cdm luc. Cap̄ Lxvii.
Ibat ite in euit̄ quo
cat̄ nam. Usq; q̄d̄
uisitauit plebem suā.

FR vii.

S cdm ioh. cap̄ xxiij.
Erat quidā languens
Lazarus. Usq; que:
ite credider̄ fecit
in eum. SABBATO.

S cdm ioh. Cap̄ Lxxxvi.
Dicebat ite turb̄
iudeorum. Ego sū
lux mundi. Usq;
q̄ nondū uenerat
hora eius.

EBDOM V.

S cdm ioh. Cap̄
Lxxxviii. Dicebat
ite turbis iudeor̄
& principib; sacer
dotum. Quis ex
uobis arguet me
de p̄. Usq; ite exiit
de templo.

FR 11.

S cdm ioh. Cap̄
Lxxxviii. Miser̄
principes & pha
risaei ministros. Usq;
credent̄ in eum.

Handwritten text, possibly a title or reference number, mostly illegible due to fading.

Inv. n. Kg 54:213b \cong AE673 23 867

Vi. ...

Co. ...

Künstler: *Evangelistar aus St. Andreas
in Köln*

Gegenstand:

folio 243 verso

Incipit

In natl. natl. dñi

Scdm Mat. Cap. 1.

Cum eēt desponsa

ta. Usq. a peccatis eorū

In natl. natl. natl. dñi.

Scdm Lucā cap. 11.

Exiit edictum.

Usque pax homini

bus bonę uolunt.

It̄ ad scām ana

stasiam man̄ p̄m.

Scdm Luc. cap. 11.

Pastores loquebant̄

Usq. sic dicitū ē ad ill.

It̄ ad sem̄ p̄

p̄m̄ inde.

Scdm iohannem

Cap. 1. In princi

p̄io erat uer b̄

Usq. plenū gr̄e.

In natl. sc̄i steph̄n.

Scdm math. Cap

cc xl. Dicebat

ih̄c turbis iudeorū

Ece ego mitto

Usq. benedict̄ quēn.

In natl. sc̄i iohann̄.

Scdm iohannem

cap. cc xxx ii.

Dixit ih̄c petro. usq.

q̄ uerū ē testm̄ q̄.

In natl. innocentū.

Scdm math. cap. vi.

Angl̄s dñi. usq. qm̄

nazareus uocabit̄.

In natl. sc̄i syluestri.

Scdm math. Cap.

cc lxxiii. Dixit ih̄c

discipulis suis.

Vigilate. Usque

qm̄ sup̄ omnia

bona sua estit̄.

In otib̄ dñi.

Scdm Luc. Cap. 11.

Postquā consuma

tisunt dies octo

Usq. priusquā in ut̄

conci peret. Dom̄c. 1.

Post natl. dñi.

Scdm Luc. Cap. 11.

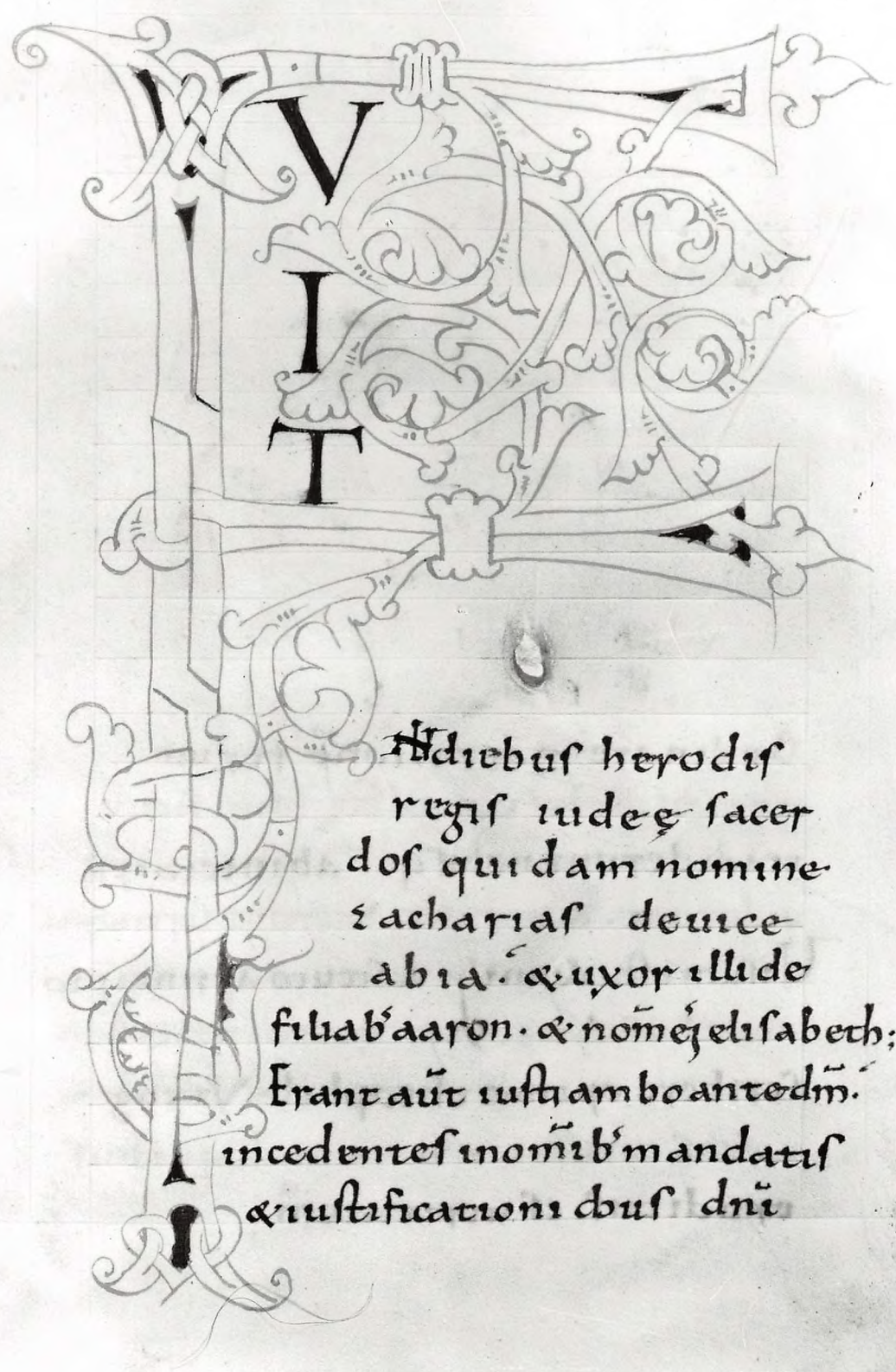
Erat ioseph. usq. grad̄i

erat in illo.

BILDARCHIV FOTO MARBURG
IM KUNSTGESCHICHTLICHEN INSTITUT DER
PHILIPPS-UNIVERSITÄT D-3550 MARBURG
ERNST-VON-HÜLSEN-HAUS · POSTFACH 14 60
TEL. 0 64 21 / 28 36 00 · TELEX 48 23 72 UMRD

ARCHIVNUMMER: 172050/42

REPRODUKTION UND VERÖFFENTLICHUNG NUR MIT
GENEHMIGUNG UND URHEBERVERMERK DES ARCHIVS
BELEGEXEMPLAR AN: BILDARCHIV FOTO MARBURG

ly 1

sol

Diebus herodis
regis iudee sacer
dos quidam nomine
zacharias de uice
abia. & uxor illi de
filiab' aaron. & nome' elisabeth;
Erant aut iusti ambo antedm.
incedentes in omib' mandatis
& iustificationibus dni

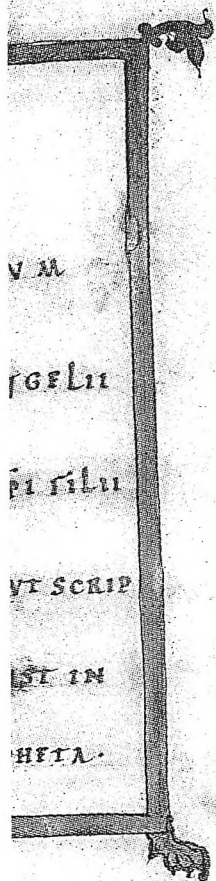
BILDARCHIV FOTO MARBURG
IM KUNSTGESCHICHTLICHEN INSTITUT DER
PHILIPPS-UNIVERSITÄT D-3550 MARBURG
ERNST-VON-HÜLSEN-HAUS · POSTFACH 14 60
TEL. 0 64 21 / 28 36 00 · TELEX 48 23 72 UMRD

ARCHIVNUMMER: 235.423

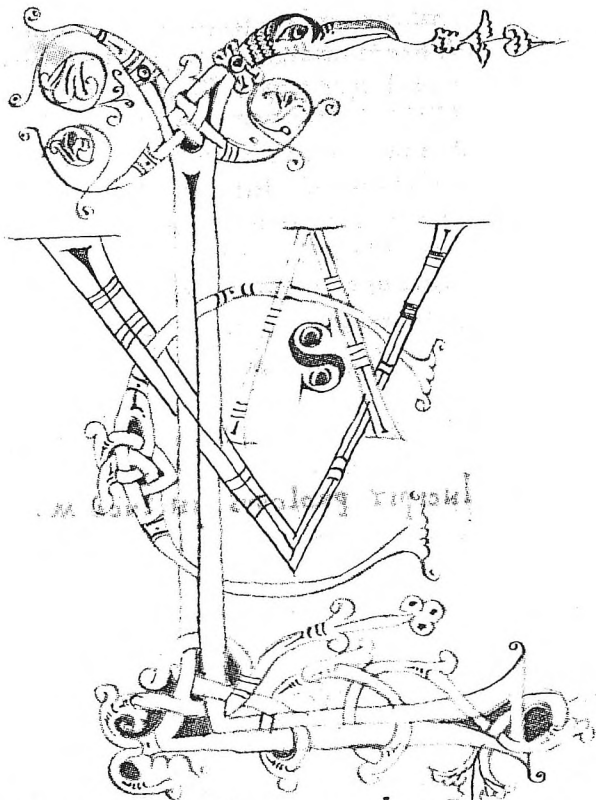
REPRODUKTION UND VERÖFFENTLICHUNG NUR MIT
GENEHMIGUNG UND URHEBERVERMERK DES ARCHIVS
BELEGEXEMPLAR AN: BILDARCHIV FOTO MARBURG

Gold + Purpur. Der Bilderschnitt der frühhochm. en Hs. aus d. 12. Jh. im Herz.
Landesmus. Darmstadt, hup. Hen. Landesmus. Darmstadt (2001) S. 25-37, bes. 37 Abb. 16
Zu Darmstadt, Landesmus., Inv. AE 679 (fol. 118v)

15

16

Virrus antiocensis. arte medicus.
discipulus ap[osto]lorum. postea paulum
secutus usq[ue] ad confessionem eius

f. 118v

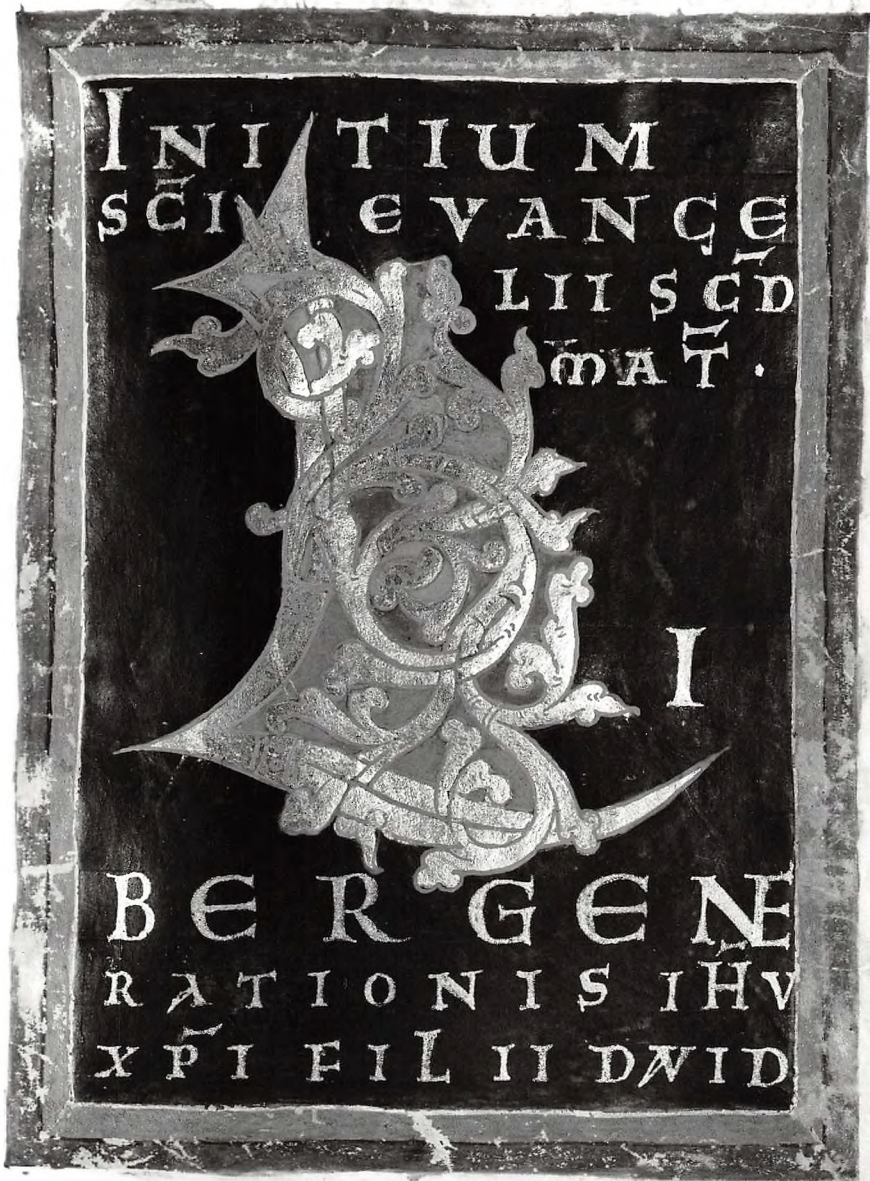
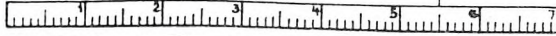
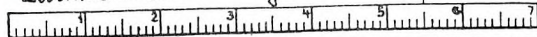

FOTO MARCHBURG
Forschungsinstitut
Vergleichendes Recht
der
Humboldt-Universität
Berlin (Lehn)
Humboldt-Forum
10099 Berlin

235362

DARMSTADT
Landesmuseum Kg 54: 210⁶ | Fol 92v

BILDARCHIV FOTO MERBURG

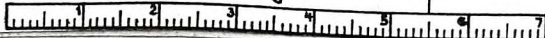
im Forschungsinstitut
für Kunstgeschichte der

Philipps-Universität
35039 Marburg (Lahn)

Erbert-von-Hülshaus-Haus

Reproduktionen nur mit Genehmigung

235364

& in terra. docete om̄s gentes. baptizantes eos
 In nomine patris & filii. & sp̄s sc̄i. Docentes eos
 seruare om̄a. quaecumq; mandaui uobis.
 Et ecce uobiscū sum omnibus diebus usq; ad
 consummationem saeculi.

INCIPIT ARGUMENTUM HUIUS

ARGUS

EVANGELISTA DEI.

& petri in baptismo filius.

atq; in diuino sermone discipu-

lus sacerdotū in israhel agens. sedm carnē leuita

conuersus ad fidē xp̄i. euangeliū in italia con-

scripsit. Ostendens in eo. qd & generi suo debe-

re & xp̄o. Nam in icū principii in uoce pro-

phetę exclamationis. Instituens ordinē leuiti-

caē electionis ostendit. Ut p̄dicans p̄destinatū.

iohannē filiū hacharie in uoce angeli adnū-

tiantis emissum. Non solū uerbū caro factū.

BILDARCHIV FOTO MARBURG

im Forschungsinstitut

für Kunstgeschichte der

Philipps-Universität

34109 Marburg (Lahn)

Postfach 10 15 50 - von-Hülshoff-Platz

34109 Marburg (Lahn) mit Genehmigung

des Institutsleiters

235363

INCIP LIB BEATI AUGUSTINI
DE ANIMO ET QUANTITATE

UONIAM UIDE
OTE ABUNDA
RE OTIO. QUAESO UT
mibi respondeas de his
quaeme mouent. non
ut oppinor Inportune
atq. Incongrue. sepe
enim cum abste
multa quesisssem Nescio quilla
greca sententia. me deterrendum
putasti. quaprohibemur ea que sup
nos sunt requirere. Nunc uero.
non puto nos ipsos sup nos esse. Quā
obrem cum de aruma quaero. non sum
dignus quiauidiam quod sup nos. quā
sed fortasse dignus quiauidiam
audissimus nos. n. Enumera breuit.

.D in oē
patna. sic eius substantia
et habita
cionē
animo.
dem utrumq. scire
sciendum. prius
mittere. n. Pro
bitationem anime
credo esse. a quo et
tiam uero ei nom
Non enim eam puto
tisq. naturis. quas
tangimus. Nam n
ex aqua. neq. exig
nibus. neq. ex aliq
rum constare. An
anmodum si ex me
ex quibus constat
menta. quatuor n
omni. talia consta
Porto si per geres qu
terra. uel aqua.

Christine Jakobi-Minwald, Die illum. Hn. d. Hen. C. B. Felds
1 Textba (1993) S. 168

VII KEMR OEPOSIT S BENC OIC

Qsusti meditatbitur sapientiam P's H'ol'emulari inmat

GROS us ti medi tabitur si pi en tiam
lin qua eius lo queur iudiciua

5 Lex dei e us in cor
de plus e non supplantabuntur ges

6 AN TR O chiderum animg eius

OF Inueni dauid seruum CO beatus seruus COLLE

APS

eterne ds. qui p glori
osa beati benedicti ab
batis exempla humi
tatis triumphale nob iter ostendisti.
da q's ut uiam tibi placitae oboedi
entiae qua uenerabilis pater
antecebat. nos precla
ris eius meritis aduti sine errore

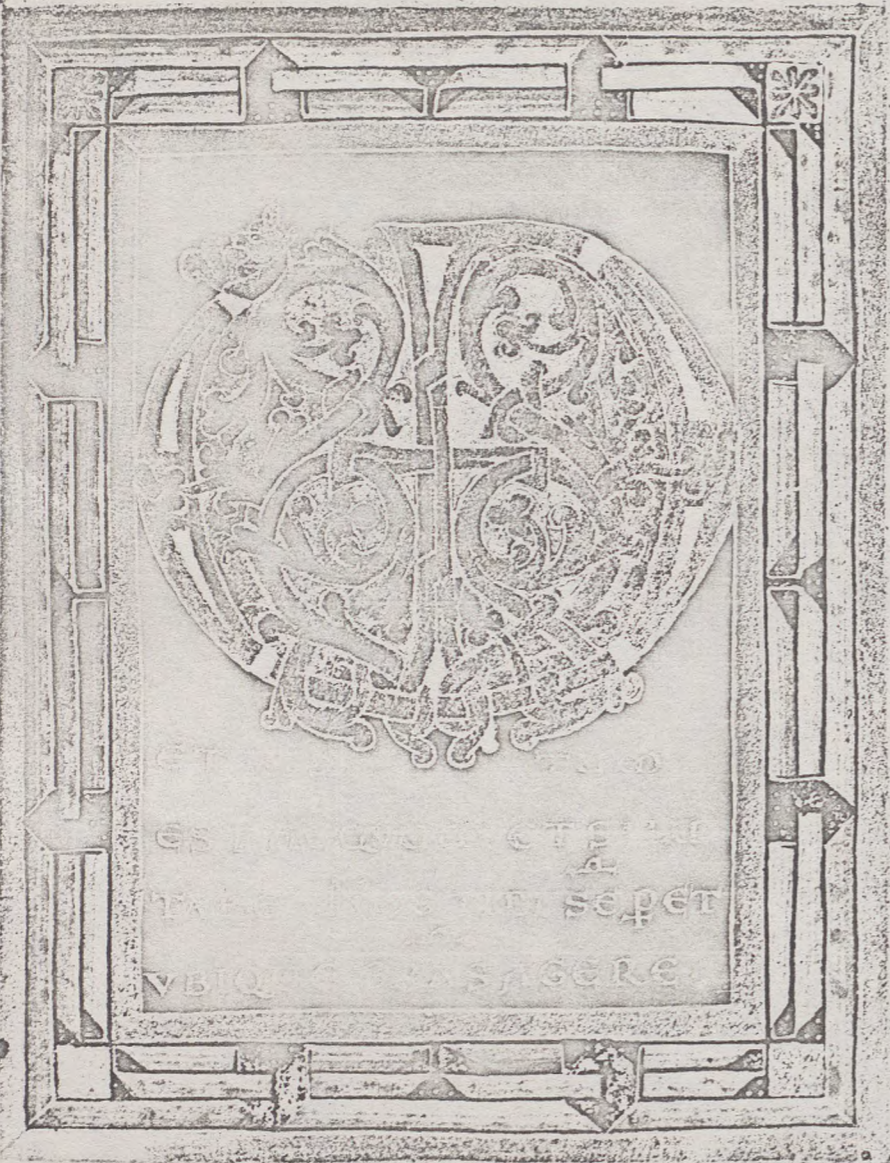
15

Darmstadt LB 1946

Uvora Top. 276

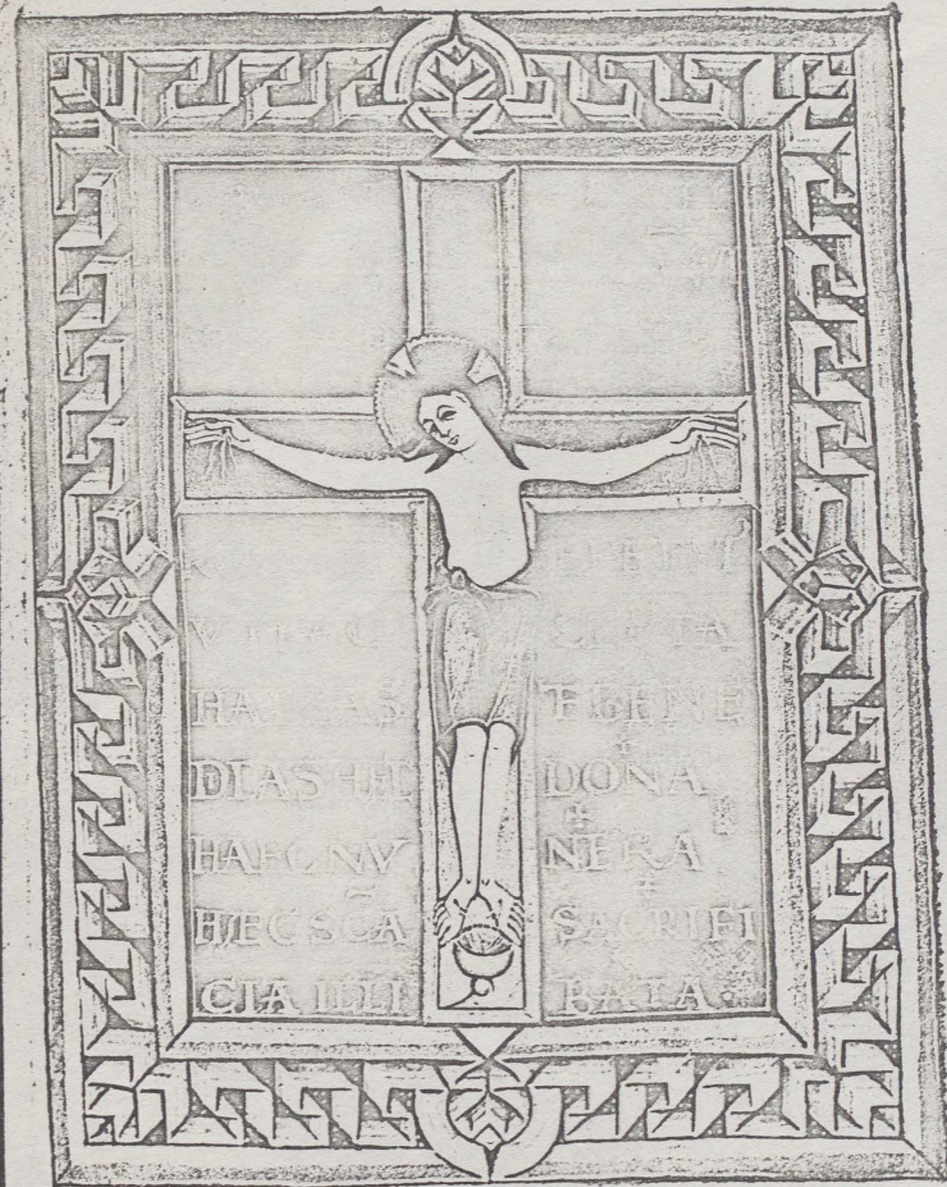
c)

10

d)

14

DARMSTADT, GROSSHERZUGL. HOFBIBLIOTHEK, HANDSCHRIFT NO. 1946; a) Bl. 76^r, b) Bl. 250^r, c) Bl. 10^r, d) Bl. 12^r.

Chiron Taf. 276

Per hoc sumptum AD COMPLENDV.
 sacrificium concede nobis q̄s dñe tu
 amoris affectum. ut huius mundi deside
 ria per tua sc̄a mereamur superare in
 5 uamina. p̄ dñm *MISSA PRO REGIB.*
ET IMPERATORIB. ORATIO.

7 **S** regnorum omnium et xp̄iani maxime
 protector imperii. da seruo tuo impera
 tori n̄ro. ist̄ triumphum uirtutis tuae
 10 scienter excolere. ut qui tua constitui
 one est princeps tuo semper munere
 sit potens. p̄ dñm *SECRETUM.*
 15 **S**uscipe dñe preces et hostias ecclesiae
 tuae pro salute famuli tui supplicantis.
 et in protectione fidelium populorum
 antiqua operare miracula. ut supera
 tis pacis inimicis. secura tibi seruiat.

ad uescendum et uescit uentum ad induendum. reuersusque
puero prospere ad domum patris mei. erit mihi dñs in dō
et lapis iste quem erexi in titulum uocabitur domus dī. et atq;
Quod autem uouit uotum si prospere cundo & redeundo & decima
promisit domui dī futūre in loco illo propheta ē. domus dī. ubi & ipse redi
ent dō sacreuit. non illum lapidem dñi appellans sed domum dī. id ē. quia
in illo loco futura erat domus dī;

PROPECTUS ERGO IACOB UENIT AD TERRAM ORIENTALEM. ET FUDIT
PUTEUM IN AGRO. TRESQUE GREGES OUIUM ACCUBANTES IUXTA
EUM. NAM EX ILLO AD AQUA BANTUR PECORA ET OS EIUS GRAN
DI LAPIDE CLAUDEBATUR ET CETERA;

FIGURALITER POUES IUSTORUM POPULI SIGNIFICANTUR. SICUT ILLUD QD DICTUM E.
in euangelio. sicut uel oues ad dexteram; pastores uero prophetae sunt
qui usq; ad uentum dñi spūs scō mundati israhel populum gubernabant.
Lapis puteo suppositus figuram dñi p̄ferbat; puteus gratiam spūs scī
per praedicationem xp̄i uenturam ad ecclesiam exgerabat quia abta
ta erant nondum adueniente. & homine facto xp̄o;

ALITER, PUTEUM BAPTISMUM; PAGRUM HIC MUNDUS EXPRIMITUR; QD AUT
tres greges ouium accubare dicuntur iuxta puteum. significat eos qui
ad scē trinitatis fidem capiendam p̄tinent in humilitate expellere bap
tismi gratiam; lapis qui clauderat os putei duritiam infidelitatis insinuat.
qua ab electis homines possunt rite baptismum percipere. pastores autē
doctores sunt ecclesiae; qui amoto lapide p̄ iacob ad aqua bant greges.
quia xp̄o auferente omnem infidelitatem ab eorum cordib; quos p̄distina
uit ad baptismi sacramentum p̄tinere rite credentes abluunt unda pu
rificationis. tam aqua putei significat scientiam ueteris testamenti. qua
lapis clauderat quia littera legis sensum spūs scī in eo celebrat. sed ue
niente xp̄o lapis remotus ē. cum p̄ praedicationem noui testamenti umbra
legis exclusa & ueritas euangelii patefacta ē;

AD HUC LOQUEBANTUR ET ECCE RACHEL UENIEBAT CUM OUIBUS
PATRIS SUI; NAM GRECEM IPSA PASCEBAT; QUAM CUM UI DISSET
IACOB ET SCIRET CONSOBRINAM SUAM OUESQUE LABAN AD IUNCI
LISUI. AMOUIT LAPIDEM QUO PUTEUS CLAUDEBATUR ET ADAQUA

iss

fidelis Inuentus. e. cum uerum accipere mereatur; sicut dñs Ineuan
 gelio loquitur; tadia enim ^{etiam} de abraham dictum qđ cum ueritate di proue
 nerint; unde non parum aedificat sanon fidem pie intellegendib; istu
 namctio. Quom fidelis reb; allegorica significatio nulla possit exculpi.
 qđ aut ortu fame sup tētem. isaac ad abimelech regem palestinorū m
 ligerara ex pcepto & benedictione dñi prexit. ibiq; rebecca uxorem
 suam timoris causa finxit sororem quon rex alienigena isaac coniu
 gem tunc eē. cognouit. quando eum cum ea ludentem uidit. quid aut
 sibi uellit Iniacem memo xpi & ecclesiae. qđ tuatus patriarcha. cum coniu
 lus erit coniugiumq; illud inde sit cognitum. uidet profecto quis quis
 ne aliquid namctio In ecclesia peccet. si secretum uiri eius In scripturis scis
 diligenter Inueatur. Anuenit eum maestitate sua quia informadi ae
 qualis. e. patri. paulisp abscondisse dicitur. Informa serui. ut eius capax
 eē. humana Infirmus. ut possit. eoq; modo se coniugu congruum. In
 aptare. quid enim absurdum Immo quid non conuenienter futurorū
 pronuntiatō. & commodatum. si propheta di carnale aliquid lusit ut
 eum capere & affectur uxoris. cum ipsum uerbu di caro factum sit ut ha
 bitare & In nobis. posthuic refert scriptura qđ isaac postquā bened
 illum dñs & magnificatus. e. ualde. & aggressus. e. opus & coepit fodere
 puteos quos foderant pueri patris eius abraham. sed In uidentes ei pa
 lestini obstruxerunt eos Implentes humo. & reliqua. Quis. e. iste isaac
 nisi saluator nr. quidum descendit reginistom totentem genera. primo
 omnium illos puteos fodere uult quos foderant pueri patris sui. id. e.
 moyses puteum legis foderat. dauid. salomon. & prophetae libros scri
 serunt uideris testamenti. quos tamen temena & sordida repleuerunt
 In tellegentia iudeorum; & eorum os cum uellet purgare isaac. ut osto
 dera quia quaecumq; lex & prophetae dixerunt de ipso dixerunt.
 Rixati sunt cum eo palestini id. e. iudei a regno di alieni; sed descendit
 ab eis. non potest eē. cum his qui In puteis aquam nolunt habere sed tem
 & dicit eis. ecce relinquetur uobis domus ur̄e deserta; foderit ergo isaac
 nouum puteum Immo pueri isaac fodunt. pueri sunt isaac mattheu
 marcus. lucas. & iohannis petrus. & iacobus. iudei. & apostolus paulus
 qui omnes noui testamenti puteum foderunt Anuenerunt aqua uiua

12

dent laboriosa eēt. p̄p̄ria ignauia desidiaq̄ delin
 quim̄. Nam die m̄ q̄d laboris habet ut non iudices
 alium. neq̄ aliena peccata discutat. neq̄ eēdēp̄nes p̄mū
 tuum. Immo ū magis indiscutiendo ac p̄q̄ren
 do aliena cōmissa. labor eēt. & iudicare de alteri m̄te
 sūma difficultas; Quis q̄ hec audiens credere possit
 aliquando. cū q̄d possim̄ sine labore seruare man
 datū. laboram̄ & nitim̄ ut p̄uaricem̄. At si potū
 & negligentia peccarem̄. eēt fortasse aliqd̄ uenire
 his q̄ laborare nequissent. Vbi ū laborat ut peccet.
 studiuq̄ & cōtentio q̄m̄ p̄tereat mandatū. q̄s e
 enī q̄ hoc malo ueniā speret. Hoc eēt cōtendere
 aduersus eū q̄ dedit p̄cepta. & bellū legib; eī in
 ferre. q̄a & re uera ipse p̄nuntiavit de p̄ceptis
 suis. q̄d nihil in eis laboriosū sit. & nihil onero
 sū. dicens. uigū enī meū suauē. & onus meū
 leue eēt. & nos eēt̄ graua efficiū que ille leuia
 eēt̄tuit. que ille suauia posuit. nos facim̄ ama
 ra peccando. Q̄d si laboriosū eēt aliqd̄ in p̄cepto.
 merito & decent̄ uirtutē labor comitaret;
 Premia enī sunt p̄posita post laborē; Nē ū in
 felix anima nec hāc q̄dē reuerentiā diuinis le
 gib; dabit ut sileat & q̄scat. ne ad p̄uaricationē

non posse utile effici qđ cōponit̃. nisi sūma libratio
 ne m̃sura seruet̃. Alii terere inuungit̃ que duriora
 sunt. & sūmo^{cu} labore uigilare ne qđ durū inueniat̃
 aut asperū. alii cernere cribellis qđ tundit̃ iubet.
 ut grossiora queq; pigra a minutis & mollioribus
 secernere possit ac segregare. alia iubet miscere in
 unū atq; cōpergere que ex diuersis p̃parata sunt.
 alii cū alabastro astare p̃cipit̃. & alii aliud inuun-
 git̃. atq; hoc in sensib; eorū & animis ac manibus
 occupatis. atq; operi p̃posito affixis. n̄ p̃mittit̃
 usquā euagari sensus. intentionēq; p̃positi operis
 inrūpit̃. imminens iugit̃ & insistent̃. nec in aliq̃
 p̃rsus indulgens oculum saltē aspectūq; disp̃gi
 ministrantium famularū. ita ergo & anima que
 preciosissimū istud unguentū. compunctionem
 dico. cordis cōponere ac seruare desiderat. omnes
 corporis sui sensus ad semetipsā cōgruet̃. sequit̃q;
 ipsorū ac negligentū deturbans. tota sollicitudi-
 ne uigilare. & in hoc tantū qđ p̃positum cogitet̃
 intendere. Deniq; si q̃ndo acciderit ut ad semet
 ipsā cūersa deliberet aliquid agere. eorū que pla-
 cita sunt dō. idq; p̃funda p̃rsus & cogitatione
 satis intenta p̃tractet. neq; dicente sibi aliquid

multo autē maioris ē ut & se ipsū q̄s mortuū putet
 mundo. quē sibi mortuū p̄us ēē crediderat. Hoc
 ḡ in semet ipso paulus ostendit. q̄a n̄ tantū ab ēēt
 atrens sensib; q̄ntū uiuentes homines a corpōib;
 mortuis. sed q̄ntū absunt nec sentire possunt
 mortui mortuos. Qui enī uiuit. ipse etiā si n̄ po
 test mortuū c̄spicere. tam uel sentire potest. t̄
 mirari adhuc speciē defuncti. t̄ misereri potē.
 et lacrimas fundere. q̄ autē & ipse mortuus est.
 ergone hunc quidē habebit affectū. Et
 hoc ē qd̄ mihi uidet̄ dixisse paulus. quia
 mihi mundus crucifixus ē & ego mundo.
 Vides ergo quantū longe erat. & quantū
 peregrinabat̄ ab his que agunt̄. in terris.
 Vides ergo quomodo sup̄ terras incedens ipsū
 tenebat uerticē celi. Nolo enī putes. uel
 qd̄ montes. t̄ deserta. t̄ quod deua ita possint
 animę c̄ferre silentiū. pturbationēq; p̄movere.
 ut ignis iste quē in ea xp̄c̄ accendit. Hic ignis
 in anima pauli p̄ singulos dies flante sp̄u
 sc̄o magis ac magis accendebat̄. & ad sup̄na
 tendens. secū eū usq; ad celū ipsū p̄duxerat.
 immo ut uerius dicā. imposuerat eū n̄ usq;

bit. & quanto tu p̄m̄ior. tanto ille formi
 doleſior fiet. & quanto tu maiora p̄ſumet.
 tanto ille infirmior. fragiliorq̄ reddetur.
 Sed illud cogita qđ tibi maiora audenti ad
 erit d̄s. illy uero ſcelerũ conſcientia & au
 dacia libetactabat vires. Si mihi credeſ
 iam michi uideor uidere erga te d̄i nutũ.
 & te quidem ſublimari auxilio diuino. ad
 uerſariũ uero tuũ pudore ipſo & conſuſione
 teneri. lam mente eſpicio. qđ om̄i te gratulatio
 ne. atq; om̄i fauore. totuſ adle uiuere uirtu
 tũ choruſ. tu tantũ nihil reſordeſ. nihil t̄repi
 deſ. ſed p̄ qđ modo audentior. tende alacrior.
 erũ peſiã letior. nec ego uſquã p̄uirib; de
 ero ſed ſep̄ amabo ſermone. ſep̄ hortabor
 & p̄ſente uua uoce. & abſente litteris ſuſci
 ta bo. quãquã ceptuſ ſi. qđ ſi hec libenter
 legal. alia ultra medicamenta non ieraſ.

E X P L I C I T . D E R E P A
 R A T I O N E . L A P S I .
 A M E

Per fati o uualah firi di
 Pau gensus coenobii abbatif
 de uita beati G. ALII

N

conff.
 N. f. e. s. i. m. p.
 S. O. B. I. S. A. A. B. B. A. T. I. S.

uhs m^o sanctarum auctoritas
 I S I O E S A N C T A R U M A U C T O R I T A S
 scripturarū. & precipue illa ueridici pphete
 sententia qua sacrificio obedientia p̄ fertur. ad ne-
 cessitate oboediendi constringerē. p̄ceptis
 ur̄is o sc̄ssimi patres. apologie huiusmodi
 gen̄o opponerē; Si ppheta qui ante quā
 formaret̄ in utero ad n̄o electus ē. & prius
 quā exire de ventre sc̄ficatus ē. dū eū dñs
 spū suo illustrans uerbi officio manciparē.
 de etatis infirmitate & ignorantia conqueff
 ē. Quid ego peccator acturus sū. qui in iniqui-
 tate c̄cep̄t & in delicto, p̄fusus; p̄pter sordes
 uitę in circūcisus sū corde & aurib; . quia
 uidelicet nec scienda digne percipio. nec

uoluntate meā. nec uelamen qđ amore dī suscepi. auferat
 decapite meo. Qui ergo quierant cū illa hec uidentes.
 uenerunt ad regē. & nunciauerē ei que facta
 fuerant; Et ille aduocans sacerdotes. & quosdam
 principes suos. cepit inquirere ab eis. quid sup hac
 re faciendū censerent; Cyprianū arelatensis regi
 respondit; Quia ut liquido claret puella hec cum
 a demonio erueret. hoc se uoto qđ p̄fecisse uideatur
 cōstrinxit; Cauendū tibi ē. ne forte si irritum
 feceris uotū eī. rediuiuo demonū cōprimatur
 ī cursu. & sint illi nouissima peiora priorib; tu
 li tanti criminis reatū incurras; Rex ergo iusticie
 tenax. & timore dñi plen. huic cōsilio deuote m̄tis
 pandit assensū; Et īgressus ecclesiā fecit afferri
 uestē nuptus p̄paratā. & coronā sponse nitorib;
 imponendā; His allatis dū puellā ad se iussisset
 accedere. sponsa dī iā agni comitatis. hērens.
 auelli n̄ potuit abattari. quia se timebat de
 ecclesia. p̄trahendā; Cūq; īstantius are cornib;
 ībereret. rex eā nec timere. admonuit

que seipater veteret p̄biturū.
Adhęc uir dī respondit; Qui nr̄a reliquunt- ut sedm̄
euangelicā iussione dñm sequerent- n̄ debent alienas
amplecti diuicias; ne forte p̄uaricatores sim̄ diuini
mandati; Quō obiectiōi rex ita occurrens agit;
Si cruce tollere & xpm̄ sequi desideras- uaste here-
mi sectare quere- tantū- ne solo nr̄e ditionis relic-
to- ad uicinas transeas nationes; Poteris enim
hoc c̄silio- & tua p̄mia cumulare- & nr̄e salutē
p̄spicere; Itaq; regis p̄suasione consensit- & accepta
optiōe- heremū que uo segus dicit- cū suis in-
trauit; Inuenerunt autē locū muris antiquitas
septū- calidis aquis irriguū- sed iā uecūstate collap-
sū- qui uulgo luxōniū uocabat; Ibi oratorum
in honore beati petri apl̄i construēttes- mansun-
culas in quib; commanerent fecerunt;
Ibi isq; ibi conuersatib; & ipsū locū excolentib;
multi n̄ solū de genere burgundig^{onū} sed etiam
francq; amore uitę laudabilis ad ipsos con-
fluxerunt; Et montes spiritib; instituti.

91^v ?

quā leorugiens. circuit querens quē deuoret.
 Cui resistite fortes infide. scientes eandē passio-
 nem ei que in mundo est. ut fraternitati fieri.
 Ds autē omīs grē qui uocauit nos in eternā sua
 glām. in xpo ihū modicū passos. ipse perficiet
 confirmabit. solidabit. ipsi glā & imperiū in
 selā selōrum amen. *Secūda lucam.*

Erant appropinquantes ad ihū publicani
 & peccatores. ut audirent illū. Et murmu-
 rabant scribē & pharisei dicentes. Quia hic pecca-
 tores recipit. & manducat eū illis. Et ait ad illos
 parabolā istā dicens. Quis ex uobis homo qui ha-
 bet centū oues. & si perdidit unā ex illis. non
 ne dimittit non aginta nouē in deserto & uadit
 ad illā que perierat donec inueniat illā. & eū
 inuenit eam. imponit in humeros suos gau-
 dens. Et ueniens domū. conuocat amicos & ui-
 cinos. dicens illis. Congratulamini mihi. quā in-
 ueni ouē meā que perierat. Dico uobis. quod ita
 gaudiū erit in celo sup uno peccatore penitenti-
 am agente. quā sup non aginta nouē iustis qui
 non indigent penitentia. Aut que mulier ha-
 bens dragmas decē. & si perdidit dragmā unā.
 nonne accendit lucernā & euerit domū. & que-
 rit diligenter donec inueniat. & eū inuenit.
 conuocat amicas & uicinas dicens. Congratula-
 mini mihi. quia inueni dragmā quā perdidera-
 m. Ita dico uobis. gaudiū erit corā anglis dī
 super uno peccatore penitentiam agente.

Relat
 hior.
 conti-
 nua-
 tio.

dere. Et ait illis. Sic d. ite uulpi illi. Ecce eicio
 demonia. & sanitas perficio hodie & cras. et
 tertia die consumor. Verū tamen oportet me ho-
 die & cras ambulare & sequenti die. quia non
 capio pphetā perire extra hierlīm. Hierlīm hieru-
 salem. que occidis pphetas. & lapidas eos qui mit-
 tuntur ad te. quotiens uolu congregare filios
 tuos que admodū auis in dū suū sub pennis. &
 noluit. Ecce. relinquetur uobis domus ur̄a de-
 serta. Dico autē uobis. quia non uidebitis me do-
 nec ueniā eū dicetis. Benedictus qui uenit. in no-
 mine dñi. Dominica. v. lect. eplē. b. petri apli.

Rui. Om̄s unanimes in oratione estote. Cōpa-
 rantes. fraternitatis amatores. misericordes.
 modesti. humiles. non reddentes malū pro malo.
 uel maledictū pro maledicto. sed contrario bene-
 dicentes. quia in hoc uocati estis. ut benedictionē
 hereditate possideatis. Qui enim uult uitā diligere.
 & uidere dies bonos. coerceat linguā suā a malo.
 & labia eius ne loquantur doli. Declinet autē
 a malo. & faciat bonū. Inquirat pacē & sequatur
 eā. quia oculi dñi sup iustos. & aures eius in preces
 corū. Vultus autē dñi sup facientes mala. Et quis
 est qui uobis noceat si boni emulatores fueritis.
 Sed & si quid patimini ppter iusticiā. beati. Timo-
 re autē corū ne timueritis. ut non eōturberimini.
 Dñm autē xpm scificāte in cordib; ur̄is. *S. lucam.*
 nist. Cum turbe irruerent ad ihū ut audirent
 uerbū dī. & ipse stabat secus stagnū genesareth.

quia leuogiens circueit querens que deuoret.
Cui resistite fortes infide. scientes eandē passio-
nem ei que in mundo est ure fraternitati fieri.
Dñs autē omīs grē qui uocauit uos in eternā sua
glām. in xpo ihū modicū passos ipse perficiet
confirmabit. solidabitq. Ipsi glā & impēriū in
sela setōrum amen. *scam. lucam.*

Erant appropinquantes ad ihm publicani
& peccatores ut audirent illū. Et murmu-
rabant scribe & pharisei dicentes. Quia hic pecca-
tores recipit & manducat cū illis. Et ait ad illos
parabolā ista dicens. Quis ex uobis homo qui ha-
bet centū oues & si perdidit una ex illis. non
ne dimittit non aginta nouē in deserto & uadit
ad illā que perierat donec inueniat illā. & cū
inuenit eam. imponit in humeros suos gau-
dens. Et ueniens domū conuocat amicos & ui-
cinos dicens illis. Congratulamini mihi. quā in-
ueni ouē meā que perierat. Dico uobis. quod ita
gaudū erit in celo sup uno peccatore penitenti-
am agente. quā sup non aginta nouē iustis qui
non indigent penitentia. Ait que mulier ha-
bens dragmas decē. & si perdidit dragmā unā.
nonne accendit lucernā & euertit domū & que-
rit diligenter donec inueniat. & cū inuenit.
conuocat amicas & uicinas dicens. Congratula-
mini mihi. quia inueni dragmā quā perdidera.
Ita dico uobis. gaudū erit corā anglis di-
super uno peccatore penitentiam agente.

Relat
hisor.
Conti-
nua-
tio.

dere. Et ait illis. Ite d. ite uulpi illi. Ecce eicio
demonia. & sanitates perficio hodie & eras. et
teresa die consumor. Verū tamen oportet me ho-
die & eras ambulare & sequenti die. quia non
capit pphetā perire extra hierlm. Hierlm hieru-
salem. que occidis pphetas. & lapidas eos qui mit-
tuntur ad te. quotiens uolui congregare filios
tuos quē admodū auis in dū suū sub pennis. &
noluisti. Ecce. relinquetur uobis domus ura de-
serta. Dico autē uobis. quia non uidebitis me do-
nec ueniā eū dicetis. Benedictus qui uenit. in no-
mine dñi. Dominica v. lect. eptē. b. petri apti.

Rmi. Omīs unanimes in oratione estote. Cōpa-
nentes. fraternitatis amatores. misericordes.
modesti. humiles. non reddentes malū pro malo.
uel maledictū pro maledicto. sed contrario bene-
dicentes. quia in hoc uocati estis. ut benedictionē
hereditate possideatis. Qui enī uult uitā diligere
& uidere dies bonos. coerceat linguā suā a malo.
& labia eius ne loquantur doli. Declinet autē
a malo. & faciat bonū. Inquirat pacē & sequatur
eā. quia oculi dñi sup iustos. & aures eius in preces
eorū. Vultus autē dñi sup facientes mala. Et quis
est qui uobis noceat si boni emulatores fueritis.
Sed & si quid patimini ppter iusticiā. beati. timo-
re autē corū ne timueritis. ut non eōturbemini.
Dñm autē xpm sciscitate in cordib; uris. *S. lucam.*
nilt. Cum turbe iruerent ad ihm ut audirent
uerbū dī. & ipse stabat secus stagnū genesareth.

diebus usq; ad consummationem
EXPLICIT EVANGELI

MATH. V̄II DCC.

INCIPIT ARG EVANGELI SCDM

INCIPIT

ARGUMENTUM

Matheus sicut in ordu
ponitur eu angelum
mus scripsit cuius uoc
publicanus actibus fuit duorum ingen
principia p̄sumens unius cuius prima
carnis alterius cuius secundum cor et
caeterisq; imparibus x̄p̄e. sicq; quatern
numero informuer. postea principium
in electionis tempus porrigens. & electio
nomis chem dirigens. Atq; avaris migra
x̄pm defunctis decursum aduentus dñi

ARGUMENTUM

electus. & petri
atq; induino sa
sacerdotium age
leuita. Conuersi
euangelium in
ostendens in eo quid & generi suo
micium principii inuocet p̄phetie
instituent ordine leuitice electio

V, fol. 15r Argumentum zu Matthäus

V, fol. 70v Argumentum zu Markus

EXPLICIT EUANGELI
SCDM LUC. V̄. DCC.

INCIPIT PROLOGUS

ARGUMENTUM

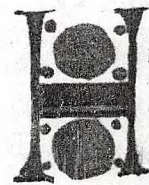
Matheus discipulus ap
secutus usque ad confe
dno sine crimine. Nam neq; u
neq; filios septuaginta iiii an
plenus spu sco. Quicum iam i
p̄ matheum quidem in iudea
italia. sco instigante spu inact
sit euangelium. Significans qd
ante alia ee descripta. Cui ex
gelice dispositionis exposcit.

V, fol. 106v Prolog zu Lukas

cum gaudio magno. Ut epant si
dantes. & benedicentes dñm am

EXPLICIT EUANGELI
SCDM LUC. V̄. III DCC.

INCIPIT PRAEFATIO EU
SCDM IOH;

Hic est iohannes euangelista
di qui uirgo electus ad o
uolentem nubere uocauit
nitas in hoc duplex testi
lio datur qd & preceteris dila
& huic matrem suam penden
di. ut uirginem uirgo seruaret
in euangelio quoderat ipse in
opus. inchoans solus uerbum c
lum a tenebris comprehensum

V, fol. 165r Praefatio zu Johannes

diebus usq. ad consummationem
E X P L I C I T E V A N G E L I

MATH. V I I D C C .

**I N C I P I T A R G
E V A N G E L I S C D M**

MEN FUE
atheus sicut in ordi
ponitur cu angelum
mus scripsit cuius uoc
publicanis ac tribus fuit duorum inger
principia psumens unius cuius prima
carnis alterius cuius secundum cor et
ceterisq. in partibus xpe. sicq. quater
numero in formet. posito principium
in electionis tempus porrigens. & electio
tionis chem dirigens. Atq. avaris in gra
xpm definent decursam aduentus dni

V, fol. 15r Argumentum zu Matthäus

MARCUS EUAN
electus. & petri
atq; induino sei
sacerdotium age
leuita. Conuersi
euangelium in
ostendens in eo quid & generi suo
iniciu principii in uoce pphetice
instituent ordine leuitice electio

V, fol. 70v Argumentum zu Markus

LEX PL EUGL
OR. V. DEC.
INCIP PROTE
VCAS SYRUS NATIO
medicus discipulus &
secutus usque ad conse
dno sine crimine. Nam neq. u
neq. filios. septuaginta iii. an
plenus spu sco. Quicum iam i
p matheum quidem in uidea
italia. sco instigante spu inact
sit euangelium. Significans ca
ante alia ee descripta. Cui ex
gelice dispositionis exposcit.

V, fol. 106v Prolog zu Lukas

cum gaudio magno. Uterant si
dantes. & benedicentes dm am
E X P L I C I T E V A N G E L I
S E C O L U C . V . I I I D C C .
I N C I P I T P R A E F A T I O E U
S C O I O H ;
Hic est iohannes euangelista
di qui uirgo electus ad o
uolentem nubere uocauit
natus in hoc duplex testi
lio datur qd & preceteris dila
& huic matrem suam pendem
di. ut uirginem uirgo seruare
in euangelio quoderat ipse in
opus. inchoans solus uerbum c
lum a tenebris comprehensum i

V, fol. 165r Praefatio zu Johannes

Blode / Schustler, Die Han. Köhler Palimpseste 1 (1967) Abb. 170

Darmstadt LB. Hs. 1640

Et factum est in diebus illis uenit ih̄c anazareth galileę
 & baptizatus est in iordane a iohanne. & statim ascendens
 de aqua uidit apertos celos. & sp̄m tanquam columbā
 descendentem & manentem in ipso.

Et uox facta est de celis tu es filius m̄s dilectus in te cō
 placui.

Et statim sp̄s expulit eum in desertum. & erat in deserto
 quadraginta diebus & quadraginta noctibus &
 temptabatur a satana.

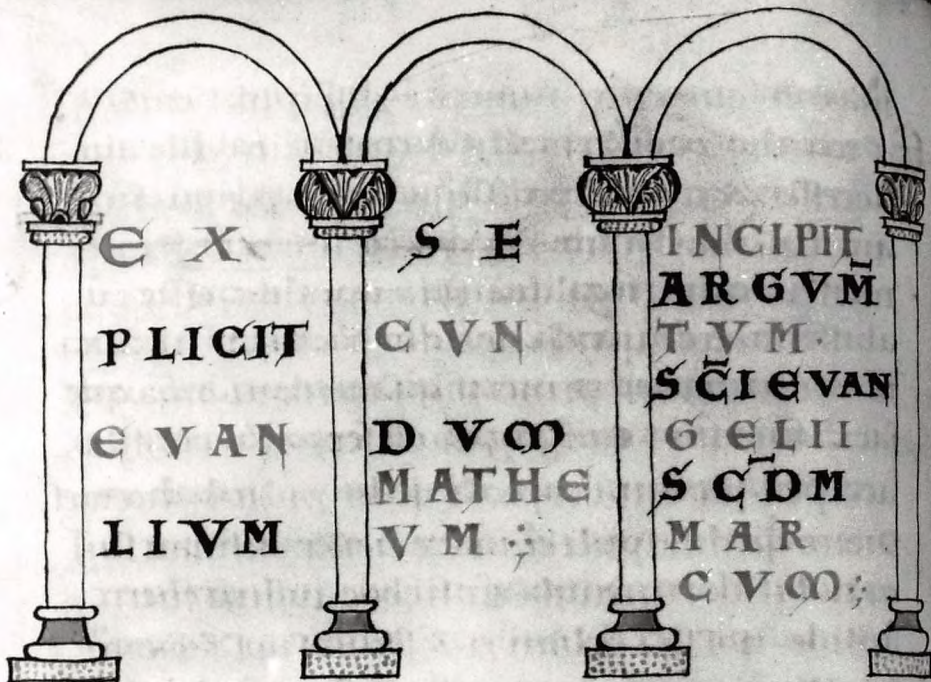
Et atque cum bestis & angeli ministrabant illi.

Postquam autem traditus est iohannes uenit ih̄c in
 galileam predicans euangelium regnūdi & dicens.
 quo impletum est tempus & appropinquauit regnūdi
 penitentium & credite euangelio.

Et pertransiens secus mare galileę uidit symonem & an
 dream fratrem eius mittentes retia in mare. & erant enī
 piscatores.

Et dixit eis ih̄c. Venite post me. & faciam uos fieri
 piscatores hominum. & prius relictis retibus secu
 tū sunt eum. & processus inde pusillum uidit iacobū
 zebedeę & iohannem fratrem eius. & ipsos in nauē
 componentes retia.

Et statim uocauit illos. & relicto patre suo zebedeo
 in nauē cum mercennariis. secuti sunt eum & ingre
 duntur capharnaum.

ARCVS EVANGELIS
TA DEI. ET PETRI IN BAPTIS
mate filius. atq; in diuino sermo
ne discipulus. sacerdotium in
isrl' agens. scdm carnē leuita ē
uersus ad fidem xp̄i euangeliū in italia scripsit.
ostendens in eo quid & generi suo deberet et xp̄o.
Nam in titū principii in uoce pphetice exclama
tionis instituens ordinē leuitice electionis osten
dit. ut p̄dicans p̄destinatū iohannem filiū za
charie. in uoce angeli adnuntians emissum.
n̄ solū uerbū carnē factū. sed corp' dñi in omnia p
uerbū diuine uocis animatū. in initio euangelice p̄

BILDARCHIV FOTO MARBURG

IM KUNSTGESCHICHTLICHEN INSTITUT DER
PHILIPPS-UNIVERSITÄT D-3550 MARBURG
ERNST-VON-HÜLSEN-HAUS · POSTFACH 14 60
TEL. 0 64 21 / 28 36 00 · TELEX 48 23 72 UMRD

ARCHIVNUMMER: UA2016/11a

REPRODUKTION UND VERÖFFENTLICHUNG NUR MIT
GENEHMIGUNG UND URHEBERVERMERK DES ARCHIVS
BELEGEXEMPLAR AN: BILDARCHIV FOTO MARBURG

LUCAS SYRVS. NATIOME ANTHIOCENSIS.
 arte medicus. discipulus apostolorum. postea paulum
 secutus. usque ad confessionem eius. seruans domino sine cri-
 mine. Nam neque uxorem unquam habens neque fi-
 lios. septuaginta quattuor annorum. obiit in bithinia ple-
 nis spiritu sancto. Qui cum iam scripta essent euangelia. per mattheum
 quidem in iudea. per marcum autem in italia. sancto instigante
 spiritu. in achaie partibus. hoc scripsit euangelium. significans
 etiam ipse in principio. ante alia esse descripta. Cui ex-
 tra ea quae ordo euangelice dispositionis exposcit. ea
 maxime necessitas laboris fuit. ut primum grecis fidelibus
 omni prophetatione. uenturi in carnem dei christi manifestare-
 tur humanitas. & ne iudaicis fabulis attentis in solo le-
 gis desiderio tenerentur. ne ut hereticis fabulis. & stultas solli-
 citationibus. seducti. excederent. aueritate elaborarent. De-
 hinc ut in principio euangelii iohannis natiuitate pre-
 scripta. cui euangelium scriberet. & in quo electus scriberet. in-
 dicaretur contestans. in se completa esse quae essent ab aliis in-
 choata. Cui ideo per baptismum filii dei. affectione genera-
 tionis in christo implete repetende a principio natiui-
 tatis humane potestas permissa est. ut requirentibus. de-
 monstraret. in quo apprehendens erat. per nathan filium.
 introitum recurrentis in deum generationis. admissio in dis-
 parabolis dei. predicans in hominibus. christum suum. perfecti operis
 hominis redire in se per filium faceret. qui per dauid patrem.
 uenientibus. iter prebebat in christo. Cui luce. non in merito

De iudeoz consilio. de conphendendo ihu de muliere que unguento pfudit ihm. iudas pmium petit ut tradat ihm. cenans de iuda traditore suo ad discipulos loquitur oblatio ei. *Y* barabba latrone.

Petro dicit qd tertio pullo abnegaturus cu eet. orationes ihu ad patre. iudas ihm osculo tradidit & petrus auricula ab seidit. Ihe falsis testib: condepnatus & inludir. petrus tertio abnegat & lacrimat. Ihe pilato traditur & iudas laqueo se suspendit de agro figuli iudicium pilati & de Passio ihu & sepultura & resurrectio ei. Itemq: mandata & doctrina ei de baptismo.

quoniam p. n. i. q. u. e. n. t. i. a. m.
LIBER GENERATIONIS

VI

ihv xpi filii dauid. filii abraham. Abraham genuit isaac. isaac autem genuit iacob. Iacob autem genuit iudam & fratres eius. iudas autem genuit phares et zara de thamar. Phares autem genuit esrom. esrom autem genuit aran. aran autem genuit aminadab. aminadab autem genuit naason. Naason autem genuit salmon. salmon autem genuit booz de rachab. Booz autem genuit obed ex ruth. obed autem genuit iesse. Iesse autem genuit dauid regem. dauid autem rex. genuit salomonem ex ea que fuit urie. Salomon autem genuit roboam. roboam autem genuit abiam. Abia autem genuit

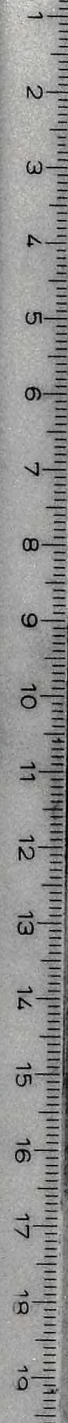
INCIP LIB BEATI AUGUSTINI
DE ANIMAE QUANTITATE

UONIAM UIDE
OTE ABUNDA
RE OTIO. QUAESO UT
mibi respondeas de his
quaeme mouent. non
ut oppinor Inportune
atq. Incongrue. sepe
enim cum abste
multa quesissem. Nestio quilla
greca sententia. me deterrendum
putasti. quaprohibemur ea que sup
nos sunt requirere. Nunc uero.
non puto nos ipsos sup nos esse. Quā
obrem cum de anima quaero. non sum
dignus quiauidiam quod sup nos
sed fortasse dignus quiauidiam
quid simus nos. n. Enumera breuit.
que audire de anima uelis. Δ. faciam.
Nam sunt mihi ista diuturna cogitatio
ne preparata. Quaero igitur unde

^{·Dm ee} ^{patna} sit eius substantia ^{requirit.} Δ. Equi
^{et habita} ^{cionē} ^{animo.} dem utrumq. scire uellem. sed quid sit
sciendum. prius tuo iudicio malo cō
mittere. n. Propriam quandam ha
^{Dm ee pa} ^{triam} ^{de} ^{ita} bitationem anime. ac patriam. dm ipsū
credo esse. a quo creatū est. substan
tiam uero ei nominare non possum.
Non enim eam puto ee ex his usitatis no
tisq. naturis. quas istis corporis sensibus
tangimus. Nam neq. ex terra. Neq.
ex aqua. Neq. ex igni. Neq. ex his om
nibus. neq. ex aliquibus conuincis. ho
rum constare animam puto. sed que
animodum si ex me quereretur. arbor ista
ex quibus constat. nouissima ista ele
menta. quatuor nominarem. ex quibus
^{herbas et animalū corpora} omnia talia constare credendum est.
Porto si pergeres querere. unde ipsa
terra. uel aqua. uel aer. uel ignis
constent. Nihil iam quod dicerem
repperirem. sic cum queritur. ex quibus
sit homo compositus. respondere pos

Dominicus L.B. 896, f. 219v

Darunstadt l. B.
896. f. 240^r

quod uelut corpus eius ē possit. sed in so-
lis nomine. haec soni ē facta diuisio. utrius-
que pars eius significatione aliquam rei
neret. haec illas litteras dilacerato cor-
pore nominis. tamquam ex anima mem-
bra. id est significatione carentia consi-
derabamus. Quāobrem si aliquod no-
men inuenerimus quod diuisū queat & in
singulis partibus quippe significare.
concedas oportet. non omni modū ueluti
morte tali p̄cisione facta ē. cuius mem-
bra separata considerata. quodlibet signi-
ficantia. & quasi spirantia uidebuntur.
q̄. Concedam omnino. & ut iam id ipsum
sones flagito. *M* Accipe. nam dum uici-
nam solis adtendo. decuius nomine
superius egimus. lucifer mihi occurrit.
qui profecto inter secundam & tertiam
syllabam scissus. non nihil priore parte
significat. cuius dicimus luci. & ideo in hoc
plus quam dimidio corpore nominis. uiuit
extrema & iam pars habet animam. Nam
cū ferre aliquid uisens. hanc audis. quid

lucifer dicitur. quam siluci tantummodo
diceret. Quare si hoc significatione uiuit
in ea diminutione temporis. quod de uiso illo
sono facta ē. eum eadem significatio dimissa
non sit. Non enim ipsa per tempus distende-
bat. sed sonus. haec existimandū est secto
uermiculi corpore. Quamquam in mino-
re loco pars eo ipso quod pars erat uiueret.
Non omnino animam sectam. nec loco minore
minore ē factam. licet integri animantis
membra omnia per maiore locū possecta
simul possident. Non enim locū ipsa. sed
corpus quod ab eade ageretur tenebat.
sic illa significatio non distenta per tempus.
Omnes tamē nominis litteras suas. ac
tempora possidentes. uelut anima uerat
atque compleuerat. hac similitudine in-
terim contentus sis rogo. quate sentio
delectatū. quae autē subtilissime de hoc
disputari possunt. haec ut non similitudinibus
que plerumque fallunt. sed rebus ipsis satis
fiat. Ne in presentia expectes. Nam & con-
cludendus ē tam longus sermo. & multis

Accipere & Simili.
de singulis idē iudiciv.

240

, si fuerit peccator omnium iniqui
 , tatum eius non memorabor amplius;
 Ipse etiam nos iniuriarum nostrarum
 , obliuisci docet dicens; Cum stabitis
 , adorandum dimitte siquid habe-
 , tis aduersus aliquem de cordibus
 , uestris. ut pater uestris celestis remit-
 , tat uobis delicta uestra. Nosq; in
 nocte presentis seculi malorum preteritorum
 obliuiscetes. memores sumus nomi-
 nis domini. ultionem non queramus
 remittentes debita fratribus nostris ut
 " uestra nobis a domino dimittantur; Mana-
 " ses autem genuit ammon. Ammon
 fidelis interpretatur; Christus fidelis
 , pro omnibus qui dixit; Petite et ac-
 , cipietis querite et inuenietis
 , pulsate et aperietur uobis. De
 quo iohannes in apocalypsi qui
 , est testis fidelis; fidelis autem est.
 quia eos uisita superanda sunt

uocatione sancti sui nominis salute
 consequi mereamur eternam;
 " Iosias autem genuit icchonia qui
 interpretatur preparatio domini. quod
 , est christus qui dixit. Si enim ego
 , abiero et preparauero uobis lo-
 , cum. iterum uenio et accipio
 , uos ad me ipsum. Illos quoque in ad-
 uentu domini nos metipsos iugiter
 preparemus. semperque uigiles et su-
 specti. ne semper ueniat nobis repen-
 tina dies illa. quae tamquam laqueus
 irruit super omnes qui habitant
 super faciem terre; Caueamus ne
 exemplo fatuarum uirginum ex-
 cludamur a nuptiis ueniente
 domino. sed cum prudentibus potius
 ad nuptias atque ad gaudia in-
 " tromittamur eterna; Iechonias
 " autem genuit ioachim. qui resur-
 rexit dominum uirum tuum. Christus est

21/3/

usum. Sed quia plerumque in ipso
ia perfectos homines ostendit
adhuc in oculis signis opificis
aliquid imperfectionis habere
sic sepe in perfectis hominibus necesse
perfecte scripta sigilla conspiciunt
& iam quasi perfecta laudamus.
Huc adhuc si iudex considerat
& hinc ad ludari iam audiunt
& tunc ea tunc dicit meliorando
non desunt. Hec quae praediximus
formula est quae graeco uocabu
lo medici paracelsus uocant
molestia corporali per se
multisq; partibus in lectulo decu
bant pene omni tacebat in eorum
oficio distincta. Nec tunc he
c ad eum in ad impatiunt
sigilla praediximus in ipsa
a deo in membris facta sunt

terens. subito eadem lux emis
sa omne illius cellulae spacium
impleat. & splendor tam
claritas emittit. ut corda
ad sustentium inestimabili pauore
re perstringeret. Atq; ut post
ipse referretur in omne in eis
corpus obrigesceret. & in
subito stupore remaneret.
Coepit namq; quasi cum illa mag
ne multitudinis inordinata
formis aucta. ostia cellulae
concurrere ac si ingrediuntur
vulba pmeret. atq; ut e
cedunt inordinata multitudi
ne sentiebant. Sed in mitem
te timoris & luminis uidere
nil poterant. Quia carum oen
los & pauor depresserat. &
ipsa tunc luminis claritas

Darwin
notata
L.B.
896

ac me ipsū estringere. dū quasi tibi p̄cipio
ut nichil aliud agere. quā redder̄ m̄. cui
me maxime debeo. tibi uideor dicere. pot
us reddere dō. cui me maxime debeo. Sed
qm̄ sibi ipse homo reddendus ē. ut illic qua
si gradu facto. inde surgat. atq; attollat̄ ad
d̄m. sic filius ille minor. p̄us reuersus ē ad seme
ipsū. & tē ait. surgā & ibo ad patre meū
ideo sic locutus sū. Deniq; max addidi. atq;
ita fieri mancipiū d̄no. Ergo dixi cui me
maxime debeo. ad homines retuli. Magis
enī michi debeo me. quā hominib; cete
ris. quā uis dō magis quā michi.

*hoc loco
inueni.*

ostenderem̄ corporaliū quantitatis n̄ eē. & ita
m̄ magnū aliquid eē. Ex hac una inquisitio
ne totū liber nom̄ accepit. ut appellaret̄ de
anime quantitate. In q̄ libro. illud qd̄ dixi
om̄es artes animā secū attulisse michi uideor
nec aliud quicquā eē id qd̄ dicit̄ discere. quā
remuisci. ac recordari n̄ sic accipient̄ p̄toto.
quasi ex hoc approbet̄ anima. t̄ hic in alio cor
pore t̄ alibi siue incorpore. siue extra corpus
aliquando uisisse. & ea que interrogata respon
det. cū hic non didicerit. in alia uita ante
didicisse. Fieri enī pot̄. sic iā etiā in hoc opere
supra dixim̄. ut hoc ideo possit. quia natura
intelligibilis ē. & ceteris n̄ solū intelligibilibus.
uerū etiā immutabilibus rebus. eo ordine
facta. ut cū se ad eas res mouet. quib; conex
a ē uel ad se ipsā. inquantū eas uideat. intantū
dehis uera respondit. Hec sane om̄s eo m̄
secū attulit. ac secū habet. Hā de artibus
que ad sensū corporis p̄tinent. sicut mul
ta medicinē. sicut astrologia om̄ia. nisi qd̄
hic didicit n̄ pot̄ dicere. Ea uero. que sola in
telligentia capit. p̄t̄ id qd̄ dixi. cū uel a se ipsa
uel ab alio fuerit bene interrogata. respon
det. Alio loco in quā uelle hinc plura dicere

q̄d hic dicit̄.

D. A. 897. L. B. H. 897. fol. 206 v

HS 897

206 v

Tunc imponere super altare tuum utulos. Unde
 utulos. Quis ibi eliger innocentiam novae
 aetatis. An libera colla iugo legis. Et alius
 in nomine xpi et forte non ut voluimus. Uerum
 tamen ut potuimus terminatus est. Restat
 paucis alloqui uos fratres propter multam uiam
 inter quaerimus. Neque enim uiuentes in rebus
 humanis migrare possumus. rebus humanis.
 Cum tolerantia uiuendum est nobis in malis.
 Quia cum mali essent cum tolerantia iuxerunt
 boni inter nos. Non obliuiscentes quid fuerimus
 non desperabamus de his qui unice sunt quod sumus
 Uerum tamen exissimam in carcerum. Secum deest
 alibi corruptela. Regne domos uras. regne filios
 uros. regne familia ura. Quomodo ad nos peruenit
 in ecclesia loqui uobis. Sic ad nos peruenit in domibus
 uris agere. Ut bonam rationem reddatis. de his qui uobis
 sunt addita. Amat ad disciplinam. peruersa uerum
 et falsa innocentia est. habens luxuriam peccatis.
 Ualde inuoluitur. ualde pernitiose sentit filios
 patris lenitatem. Ut postea dissonat.

111
 Oberhardus eps. Theodericus. eps. Brunaldus eps
 Karolus designatus. eps. Otto eps. Thiebaldus. eps
 Thiebaldus eps non ordinatus. Sigefredus simul
 inordinatus eps. Penno. eps. Odetricus eps.
 Pertolfus eps. sed expulsus. Hunaldus pbr
 Tanctolfus pbr. Theodericus pbr. Gualf
 balmus pbr. Woltbere pbr. Heremich
 pbr. Lincite pbr. Gegenfric pbr.
 Simprex pbr. Woltpero pbr. Gual
 uerat. pbr. Guuo. pbr. ysenhart pbr. Adelbalm
 pbr. Oberne. pbr. Sigefric pbr. Oberhardus pbr.
 Eusearch. pbr. Manegote pbr. Gualuene pbr.
 Attho. pbr. Vuatbere pbr. Hereman pbr.
 Arnote pbr. Regenbote pbr. Vuolarn pbr. Gyrne. pbr.
 Baldolf pbr. purgolf pbr. Thiebalmus pbr.
 Hunote pbr. Otone dyac. Gunderich d.
 Hiltchebre d. Richuun d. Heru. Rich
 uun. d. Chuno d. Noetger d. Luitolt d.
 Wapman subd. Walfram subd. Thierich
 f. Landote can. Adelpre. e. Guallebote d.
 Willebote e. Odetrich. e. Henrich. e. Linc
 harto. sab dyac.

Kopiert aus:

Hessisches Staatsarchiv Darmstadt

Abt.: A 2 Wörrstadt

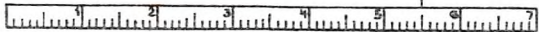
963 April 25

Nr. /Bl. / S.

Veröffentlichung und Weitergabe
nur mit Genehmigung des
Hessischen Staatsarchivs Darmstadt

Hic est thesaurus ecclesiasticus
quē ego Regimont in mo-
nasterio scōz: m̄r Mar-
cellini et Petri Saliginistat
loco inueni.

DARMSTADT LB 1957 | Vorderspiegel

BILDARCHIV FOTO MARBURG

IM KUNSTGESCHICHTLICHEN INSTITUT DER
PHILIPPS-UNIVERSITÄT D-3550 MARBURG
ERNST-VON-HÜLSEN-HAUS · POSTFACH 14 60
TEL. 0 64 21 / 28 36 00 · TELEX 48 23 72 UMRD

ARCHIVNUMMER: UA 2069 / 30

REPRODUKTION UND VERÖFFENTLICHUNG NUR MIT
GENEHMIGUNG UND URHEBERVERMERK DES ARCHIVS
BELEGEXEMPLAR AN: BILDARCHIV FOTO MARBURG

Domine deus iustitum beati omnes
 qui sperant in te non privabis bonis
 eos qui ambulant in equitate iusta

seculorum laudabunt te. Qui di-
 ligitis dominum letamini in dño
 et confitemini memorie sanctitatis
 eius. Scm est nomen tuum
 domine qui replest bonis esurientes
 iusticiam et facis magna timentibus
 te progeme in progemes

Darwood, L.B.

Dr. 1957

for 102nd

Das neu aufgefundenen Fragment der Bonifatiusvita von Willibald in d. Hess. Landes- + Hochschulbibl. Darmstadt

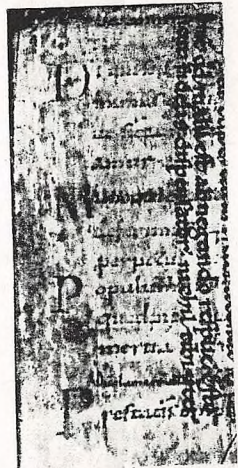
meam rationabiliter fidem adaperat. qui ad
 pronus consensit. & ut scire hanc scripturam
 de ferre imperavit. cumq; aliquantotemporis
 evulso spatio. se e trinitatis fidem urbana elo
 quia conscriptam de aliffa. reddidit quae praes
 pontifici. expectavit quippe nihil hominis die
 adhuc aliquos. si saltem rehnutatus est & late
 nem introductus. humiliter pronouulau pr
 nus postulata benedictione pedibus apostoli
 pontificis aduolutus est; qui que repente eleu
 aterra. & cartam lingua integra & incor
 fidei patuit uestris. huic di famulo reddidit
 eumque considere fecit & salutarium ad
 monitionis doctrina inscripser. ut hanc sine
 intermissione in cetera fidei munitionem
 conseruaret. & alius hinc inter surrim propos
 sibil taceanturum predicaret. Multa quoque
 ad ad religionem seruat. fidei ueritate seruetan
 profert. Ita ut omnem benedictam pariter
 conloquendo alter natam ducerent & ad eore
 mun quilibet populi per deua prius facinorum
 oberrantes fidei documenta sua predicatione
 perciperent. seruetatus est; & cum pro certo
 conseruaret quod maximam quidem multitudinem

Abb. 28 Darmstadt, Hessische Landes- und Hochschulbibliothek, Hs. 4271, Bl. 1r. Bonifatiusvita von Willibald, Fragment, Mainz, um 820.

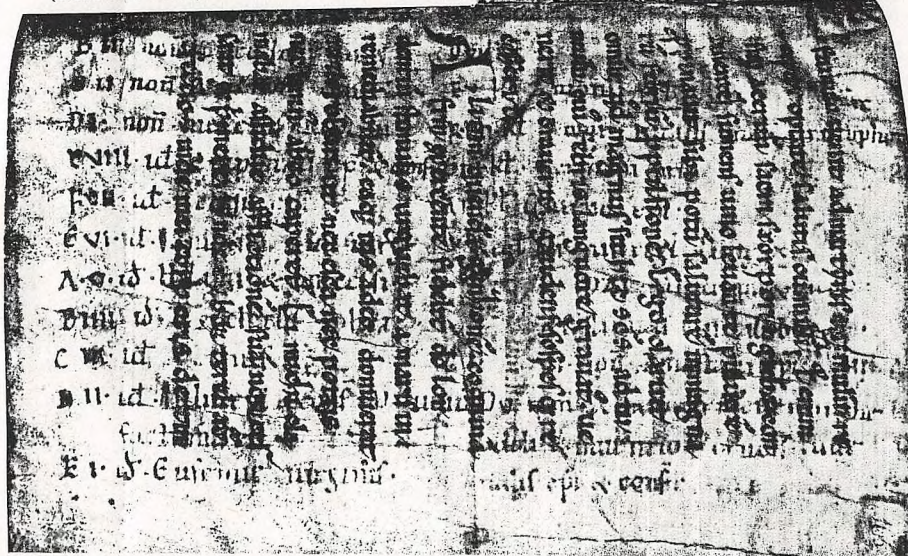
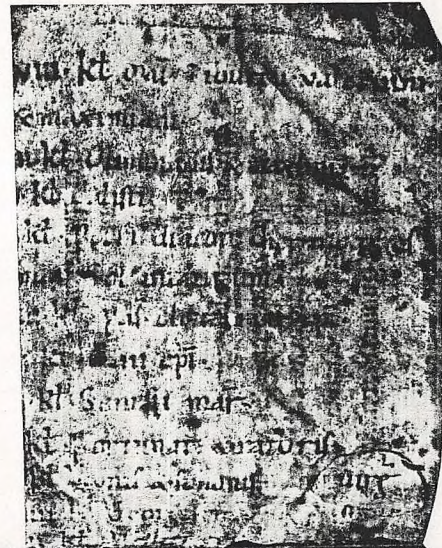
Hälfte von Blatt 2 : fielen bei Blatt 1 in c Buchstaben der Sche Wort verstümmelt. 1 21,5 x ca. 12,5 cm. J (Abb. 28) ist noch ein lich von Doppellinien laufen auf den äußere

- Die Schrift ist eine k Einzelheiten zur Schr
- a: stets in Minusk
 - ae: gewöhnlich als l die für: et, die e
 - b, d, h, l haben keul fang unziale For
 - e: hat am Wortenc innern, so dient Buchstaben.
 - f: hat eine mäßige
 - s: immer in langer ker ausgeprägt
 - t: der gerade Quer gezogen. Im Wo mit dem voraus
 - r: mit Schulterstri
 - i: langes i am Wo reinuitatus), zwe
 - m: einmal die Unzi
 - g: ist unten offen.
 - z: hält sich im wes ragt nur mit H
 - x: der Strich von r Zeile gezogen.
 - y: ragt nach oben Buchstaben hin
 - k: hat die Form: t

Hrsj A Brall
 Von der Klosterbibliothek zur Landesbibliothek (Bibliothek d. Bundeswehrs Bd 6)
 Stuttgart 1978

Schriftprobe von Blatt (99 v)/104 r von Kat. II 3 a Jungelas. Sakramentar (Siehe S. 83 u. 101).

Schriftprobe von Blatt 168 v/165 r der Kat. II 2 b: Kalenderblatt (Siehe S. 80 u. S. 96-98).

Darmstadt LB 752

Die entzifferbaren Texte¹

Abgeschnitten!

	<i>R H 14</i> (F X) VIII kl mai Tiburtii Valeriani & Maximiani
	<i>R 15</i> (G XV) II kl Olimpiadis & Maximi
	<i>H 16</i> (A XV) I kl Calisti
	<i>R H 17</i> (B XV) kl Petri diaconi Hermogrius mar Sol in taurum
	<i>R H 18</i> (C XI) III kl Pas eleutherii epi
	<i>H 19</i> (D XI) II kl Gaii epi
	<i>H 20</i> (E XII) kl Genesii mar
	<i>R H 21</i> (F XI) kl Fortunati aratoris
	<i>H 22</i> (G X) kl Leonis & Senonis
	<i>R H 23</i> (A V) III kl Georgei mar
	<i>H 24</i> (B VI) II kl Melliti epi
	<i>R H 25</i> (C VII) kl (Marci In letania?) (m)aior(e)
	26 D VI kl (ausradiert!)
	<i>H 27</i> E V kl Antonii prbi [ri(mar?)
	<i>R H 28</i> F III kl Romeuitalismar & cristopho
	<i>H 29</i> G III kl Germani prbi
	<i>H 30</i> A II kl Quiri(ni?) epi
	v Regl. fer. III regl. lune XI
	<i>R H 1</i> (B kl) Mai Philippi & Iacobi & festiuitas s Uualaburg
	<i>R H</i>
	— 2 (C V) I non Anastasii epi
	<i>R H 3</i> D V non Alexandri Euentii Tæ oduli & inuentio s crucis Iuue nalis epi & conf
IV	
—	2 A III non Uua(II)erici conf
<i>H 3</i>	B III non Theodosie uirg
<i>H 4</i>	C II non Agathon conf
<i>H 5</i>	D I non Succesi (....?)
<i>H 6</i>	E VIII id Epiphani epi & conf
<i>H 7</i>	F VII id Pelusii epi
—	8 G VI id Sanctarum VII uirg
<i>R H 9</i>	A V id Hilarii & Concessi
<i>R 10</i>	B III id Ezechielis pphet
<i>R H 11</i>	C III id Leonis epi
<i>R H 12</i>	D II id Iulii epi conf Diluuium factum est
<i>H 13</i>	E I id Eufemie uirginis

Den einzelnen Namen hier eine eingehende Untersuchung angedeihen zu lassen, würde im Rahmen dieser Arbeit viel zu weit führen. Dafür sind Fachwissenschaftler der hagiographischen Disziplin zuständig. Ich beschränkte mich daher zunächst darauf, nach der kritischen Ausgabe des Martyrologium Hieronymianum von Hipp. Delehaye und Henri Quentin in den ‚Acta Sanctorum‘ Novembris, Tom. I., P. 2 die vorkommenden Namen aufzufinden. Vielfach waren sie aber nur in den dort beigebrachten durchnummerierten Noten zu den einzelnen Tagen zu belegen. In solchen Fällen wurden zu unserer Liste in der folgenden Anmerkung zu besonderen Monatstagen diese Nummern genannt, sonst, wie gesagt, auf dieses Martyrologium nur durch *H* und auf das römische durch *R* verwiesen. Sodann wurde ich aber durch die Güte von John Hennig, (Sutton/Dublin) noch auf die von

¹ Siehe zu den hier genannten unbekannteren Heiligennamen der folgenden Tagesdaten die Notanummern zum Martyrologium Hieronymianum (= *H*) bei Delehaye-Quentin (vgl. oben im Text),

Hec munera Hilda peregrina istius loci procuratrix dō
 & Sēc. VVALTBVAGI dono dedit p̄ se suis & exoro
 Cruces iij auro & lapidibus ornatas & unū ex auro
 & ebore. Imaginē Sēc. Marie auro & lapidibus
 factam & palliolum quo portat̄. Librum. i. auro &
 gemmis. & duos auratos. Thurribulum aurum. i.
 5. Vexilla iij. Ampullas iij. vna onichina. ii. Cris
 tallinas. Mappulas iij. Casula. i. cum Serica
 cū Stola aurea. iii. Icones. Serina Tria. Dor
 10. salia ii. Cortinas iij. Corium vnu. Vascula
 ii. ad usum sacrificii. vnum lapideū. & aliud
 eburneū. Ceruicalia. iij. cocinea. ad portandū
 libros. Siquis ex his aliquid abstraxerit
 de usu scōz uel minuerit. Sit anathema
 15. maranatha. fiat fiat. Am

Darmstadt LB. 752. Spiegel vom. ⁱⁱ

HA 752

anelare; Sic itaque non solum spectabilis senatorum pro
lapis uerum etiam reclusum uitam duxit; Et ad superi
Opator apostolice ad defensor ecclesie gregori confessor
eristi uiciorum an gustine presta nobis auxilium per
dominum Iesum christum Me

BRITISH MUSEUM
LONDON
1851

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

clementiam; Amavit cum dominus & ornavit eum. Stulam
glorie induit eum; Iustum deduxit dominus; hodie uas
electionis & habitaculum spiritus sanctus beatissimus gregori
us pontifex ex hac luce subtrahitur ad eterni regni sedem est
turnus iustus; Iustum deduxit dñs per uias rectas Et ostendit
illi regnum dei; **D** Gaudeamus uniuersae ecclesie filii
gaudeat specialius nunc anglorum populus per beatum gre
gorium conuersus ad dominum cuius uita & meritum ful

extrahabant unco donec circa sude eade euol
uerent .e uacuū uentrē relinqrent . Scē etiā
recordationi comē Stephan' diris peni ab ipsi
punit . ceterū numero xū . uariū tormenti
mactant . Omī g in matricula scē marie magda
lene tumulantur . In medio archi epē ut dignū
fuit ponit . et circuitu ei filii . rōmāres ei . Cur
capellan' de xpo iterrogat' uirū absort' ē . qā ydola
ē p'fessus . y reliq' dīm factore' suū . y recessit a dō
salutari suo . Puocauerit tam illū ad penitentiā
qda fideles . y ad salut' factionē cōuertit . atq;
ut p'tali apostasia donū apliēū expecteret p'sua
serit . Q'et faciens n aliud in penitentiā suscep
it ut qntoel' reūteret . atq; eo loco q xpm nega
u'rat libere p'fiteret . Hoc utrū fecerit ad nos
puenire n potuit . qā n omī capunt ubū istud .
s; quib' datū ē a dō . Ipsi g totū ē comittendū .
de nris uirib' n p'sumendū . q qm pugnāt p nob
ita si inierim . uincet in nobis . Apliēus uero
p'he clerici de martirizata pontifici passione
p'doel' . qua scilicet fidei puritate dīm colu
erit . qua doctrine instantiā pplm infor
mauerit . q passionis constantia c'fortauerit
in uerbo xpi a quō omne martyriū sapit
princeipium . iussit eum ut martires recen
seti . et int' eos a catholica eccla cōputari .
qui lauerunt stolas suas in sanguine agni . Am

Explicit passio sei Thimonis archi epi
Incipit narratio de casu Theophili uice
Adom .

benis . Nisi uires ante discipula . indignatissimi dicentes . Si quid
p' dicit hoc . Potuit enim istud uenundari multo . & dā p'suip
ribus .

Opus enim istis artilis . Quo molefictis m. 107 .

trifro bis em .

gan .

ex nobis .

decur .

deem qui

Quid m .

quo .

ad in dico .

...

in cordibus suis. testimonium red-
dente eis conscientia corū. & int̄
se inuicē accusantib. cogitatio-
nibus aut etiam defendentibus.
Hac lege usi sunt om̄s quos int̄
adam atq; moysen sc̄e uixisse
& placuisse dō scriptura cōme-
morat. quorū tibi exempli causa
aliqua pponendi sunt. ut facile
intellegas quantū sit naturę bo-
num cum cā legis uice docuisse
iusticiā pbaueris. Abel primus
hanc magistrā secutus. ita dñm
promeruit. ut cū ei offerret hostiā
tam grate sacrificiū eius accep-
tum dō sit. ut fratrē inuidiā
concitaret. Quē iustū in euanglō
dñs ipse cōmemorans. breuiter
pfectionē eius exposuit. Om̄s
enim uirtutū species. uno iusti-
cię nomine continent̄. Beatū
enoch ita placuisse dō legim̄.
ut cū cō medio mortaliū raperet.
& immundo consummatū de
mundi habitatione transferret.
Noe iustus in generatione sua & p-
fectus asseritur. cuius sc̄itas eo ma-
gis est ammirabilis. quo toto pr-
sus a iusticia declinante mundo.
solus iustus inuentus ē. nec ab alio
sc̄itatis quesuit exemplū sed ip-
se pr̄buit. & ideo totius orbis
imminente naufragio. solus ex
omnibus meruit audire. Intra-
tu & domus tua in archam. quia

te uidi iustū in generatione ista
coram me. Ante dñm autē ille
iustus pbatur. qui & corpore
sc̄est & corde. Melchisedech
sacerdos dī legitur. cuius meri-
tum ex hoc facile intellegi po-
test. qđ multo post futurū dñi
sacramentū ante signauit ac
sacrificiū panis & uini mysteriū
corporis. & sanguinis expressit.
ac sacerdoti sui typo xp̄i sacerdo-
tium figurauit. cui a patre dicit̄
tu es sacerdos in aeternū scđm or-
dinem melchisedech. Nam & qđ
benedicit abrahā principē patri
archarum. qui p̄ circumcisionē
iudeorū pater est. p̄ fidē gentiū.
illius signatis sine ostendit fi-
guram. qui p̄ fidē suā & iudicis
donauit benedictionē & gentib.
Loth quoq; sc̄i nos uirtutē secu-
tus. inter tot peccantiū exempla
iusticiam n̄ reliquit. & ut illū
totius mundi n̄ uicit exemplū.
ita hic tota illa iniqua habitabit
regione peccante. contra mul-
titudinis uitia tenuit sc̄itatē.
Qui ut beatus petrus ait. Visu &
auditu iustus erat. & int̄ pessimos
positus mala corū & oculis auer-
sabat̄ & aurib. atq; ideo simi-
li exemplo ut ille diluuio. ita
hic est creptus incendio. Quid
abraham amicū dī. qđ isaac. aut
iacob memorē. Quam p̄fecte

ignoret. Adhuc tenera lingua
psalmis dulcibus inbuat. Procul sit
actas lasciuia puerorū. Ipse puel
lule & pedisseque. a setarum con
sortus arcantur. ne qd male didi
cerunt. pauis doceant. Fiant ei lit
tere ut buxæ. ut eburnæ. & suis
nominib; appellentur. Ludat in
eis. ut & lusus & eruditio sit. &
non solum ordinē litterarū tene
at ut memoria nominū incanti
cum transcat. sed & ipse inter se
crebro ordo turbet. & medius ul
tima. primus media misceantur.
ut eas non sono tantū. sed & uisu
nouerit. Cum u̇ ceperit tremen
ti manu filum incertā ducere. ut
alterius sup posita manu teneri
regantur articuli. ut utabula scul
pantur elementa. ut per eos dē sulcos
inclusa marginibus trahantur ues
tigia. & foras non queant euagari.
Syllabas iungat ad primū. & qui
bus illa gratia deliniri potest mu
nusculis inuictetur. Habeat & in
discendo socias. quib; inuideat.
quarū laudib; mordeat. Non ē
obiurganda si tardior sit. sed lau
dibus incitandū ingenuū. & uicis
se se gaudet. & uitā dolcat. Ca
uendū in primis ne oderit studia.
ne amaritudo corū pcepta in in
fancia. ultra rudes annos transcat.
Ipsa nomina pque consuescit pau
latim uerba contexere. non sint

fortuita. sed certa. & coaceruata
de industria. Aphetarū uidelicet
atq; aptorum. & omis ab adam pa
triarharū series. de matheo lucaq;
descendat. ut dū aliud agit. futurę
memorie pparetur. Magister pbe
ctatis. & uite. atq; eruditionis. ē
eligendus. Nec puto erubescit doc
tus uir id facere uelle in ppinqua
ut in nobili uirgine. quod aristot
eles fecit in philippi filio. ut ipse
librariorū uilitate inuicia ei tra
deret litterarū. Non sunt contēp
nenda quasi parua. sine quib; mag
na constare n̄ possunt. Ipse dem
torum sonus. & parua institutio
pceptoris. aliter de erudito. aliter
de rustico ore pferit. Unde & tibi
est puidendū. ne ineptus blandi
tus feminarū. dimidiata discrete
filiā uerba consuescas. & in auro
atq; purpura ludere. Quorū alterū
linguę. alterū moribus officit. ne
disceat ut tenero. qd ei postea de dis
cendum ē. Græcorū eloquentię.
multū ab infanzia sermo matris
scribitur contulisse. Hortensie ora
tio in paterno sinu coaluit. & dif
ficulter eradit. qd rudes animi p
biberunt. Lanarū conchilia quis
in pristinū candorē reuocet. Ru
dis testa. diu saporē retinet. & odo
rem quo primū imbuta ē. Græca
narrat hystoria. Alexandrū poten
tissimū regē. orbisq; ^{domitorē} dominatorē.

Bualet quaestiones. & in arcum multa concludens stringere uerbis. qd sensibus dilatatum est. Interrogas quid significet illud in euangelio iuxta mattheum. nolite solliciti esse de crastino. sufficit diei malitia sua. Crastinum in scripturis scilicet futurum tempus significat. sicut iacob in genesi loquitur. et audiet me cras iusticia mea. & ubi altare exstruitur ad uabus tribubus ruben & gad. & dimidia tribu manasse. & a cuncto israhel. ad eas legatio mittitur. cum fines pontifici respondissent. idcirco se altare fecisse. ne cras filius suis colendi dñi possessio uenegetur. Et multa istius modi in ueteri repperis in strumento. Qui ergo de futuris nos cogitare prohibuit. concessit de presentibus propter humanam uitae fragilitatem. Quod autem dicit sufficit diei malitia sua. hoc modo intellege. Sufficit nobis de presentibus huius seculi angustus cogitare. Quid necesse est sensum ad incerta & futura extendere. quæ aut sequi non possumus. aut forsitan cito in uenta perdamus. *Kakyan* enim. quæ latinus uerit in malitiam. apud grecos duo significat. & ma-

litiam & afflictionem. quam eadem in grecis dicunt. & hic magis promalitia transferri debuit. Quod si contentiosa quis dicit. nolens *Kakyan* afflictionem sonare. & angustias sed malitiam. illo sensu explanandum est. quo mundus in maligno. hoc est in malo positus sit. & in dominica oratione dicimus libera nos a malo. & sufficiat nobis contra malitiam huius seculi. present habere certamen. In secundo quaesiti loco. debet apostoli pauli prima ad corinthios epistola in qua loquitur. omne peccatum quod fecerit homo extra corpus est. qui autem fornicatur. in corpus suum peccat. Legamus ergo paululum superius. & sic ad hæc uerba ueniamus. ne de extremis parabus. & ut ita dicam cauda capituli totam sententiam nosse cupiamus. Corpus inquit non est fornicationi sed dño. & dñs corpori. Dñs autem qui dominum suscipit ut. & nos cum illo suscipit uirtutem suam. Nescitis quia corpora uestra membra xpi sunt. Tollens ergo membra xpi. faciem membra meretricis. Ab sit. An nescitis. quia qui conungit se meretrici. unum corpus est. Erunt enim inquit duo in carne una. Qui autem ungit se

HIERONIMUS AD HELIODORUM
 EPISCOPI EPIGRAMMATA NEPOTIANI
 BITERI. XVIIII

GRANDES MAGERIAS INGLORIA
 ma parua non susserunt. & in ipso conatu ultra uires ausa succumbunt. Quantoq; maius fuerit qd̄ dicendū est. tanto magis obruitur qui magnitudine rerum uerbis non potest explicare. Nepotianus meus. tuus. noster. immo xpi. & quia xpi. ideo plus noster. reliquid̄ senes. & desiderii sui iaculo uulneratos intolerabili dolore confecti. Quem heredem putauimus. funus tenemus. Cui iam mecum sudabit ingenium. cui litterule placere gestient. Vbi est ille. epto αλωκτηνε noster. & cigno canore uox dulcior. Stupet animus. manus tremunt. caligant oculi. lingua balbutit. Quicquid dixerō. quia ille n̄ audit. mutū uidetur. Stulus ipse quasi sentiens. & cetera subtristior. uel rubigine t̄ situ obducitur. Quotiens cumq; nitior in uerba prumpere. & super tumulū eius eptaphi huius flores spargere. totiens implentur oculi. & renouato dolore totus in

funere sum. Moris quondā fuit. ut super cadauera defunctorū in contione proroftrū laudes liberi dicerent. & instar lugubrium carminū. adfletus & gemitus audientium pectora concitarent. Inrerū in nobis ordinatus est. & in calamitate nr̄am perdidit sua uirginitas. Quod exhibere senibus uiuentis debuit. hoc uiuenti exhibemus senes. Quid igitur faciam. uingante cū lacrimis. Sed ap̄t̄ phibet. & xpi anorū mortuos dormientes uocans. & dñs in euangelio. non est mortua puella sed dormit. Laurus quoq; qui dormierat. suscitatus est. Letar & gaudeam qd̄ raptus sit ne malicia mutaret mentē eius. quia placuerat dō anima illius. Sed inuito & repugnanti. per genas lacrimę fluunt. & inter precepta uirtutū resurrectionis. que spem crudelē mentē desiderii frangit affectus. Omnis amara que fr̄es diuidit. & amore sociatos crudelis. ac diuisa dissociat. Ad duxit uentē uentū dñs de deserto ascendente. quis te cauit uenas tuas. & desolauit fontē tuum. Deuorasti quidē ionā. sed et in utero tuo inuisit.

filii isrl ad pugna pesserunt mente
 pacifica. inter ipsos quoq; gladios
 & effusiones sanguinis et cadauera
 pstratorū non suā sed pacis uictoriā
 cogitantes. Respondeam igit̃ ad
 omnia. ac multiplices quæstiones si
 xp̃s iusserit breui sermone soluam.
 Præter muto salutationis officia
 quib; meū de mulces caput. taceo
 deb landit̃is quib; rephensioē
 meā niteris consolari. ad ipsas cau-
 sas ueniā. Dicis accepisse te librū
 meū a quodā fr̃e qui titulū non
 haberet. in quo scriptores ecclesi-
 asticos tam grecos quā latinos enu-
 merauerit. Cumq; ab eo quæret̃ur
 tuis uerbis utar. cur luminaris pa-
 gina non eēt inscripta. ut quo cen-
 seretur nomine. respondisse ap-
 pelliari epitaphiū & argumentaris
 qd̃ sic recte uocaret̃. si eorū tantū
 uel uitas ut scripta ibi legisses qui
 iam defuncti essent. Cū ū multorū
 & eo tempore quo scribebant̃ & ne-
 usq; uiuentiū ibi commemorarent̃
 opuscula. mirari te cur a hunc
 tulum imposuerim. Puto intel-
 ligere prudentiā tuā. qd̃ ex opere
 ipso titulū potueris intelligere.
 Legisti enī & grecos & latinos q̃
 uirorū illustriū uitas descripser̃.
 qd̃ numquā epitaphiū huic ope-
 ri scripserunt. sed de illustrib; uiris.
 uerbi gr̃a ducibus. phylsophis.
 oratoribus. historicis. poetis. phi-

is. tragicis. comicis. Epitaphiū autē
 pprie scribit̃ mortuorū. Qd̃ qui
 de indormitione scē memoriae
 nepotiani pr̃bri oli fecisse me
 noui. Ergo hic liber ut
 de illustrib; uiris ut pprie descrip-
 toribus a ecclesiasticis appellandū
 ē. licet a plerisq; emendatorib; im-
 peritis de auctorib; dicatur inscrip-
 tus. Secdo loco quæris cur dixerim
 incomentariis ept̃e ad galathas.
 paulū id in petro non potuisse re-
 prehendere qd̃ ipse fecerat. nec
 in alio arguere simulationē cui
 ipse tenebatur reus. Itasseris re-
 phensioē aplicam non fuisse
 dispensatoriā sed uerā. & me non
 debere docere mendacium. sed u-
 niuersa quæ scripta s̃t. ita sonare
 ut scripta s̃t. Ad quæ primū res-
 pondeo. debere prudentiā tuā pre-
 fati uinculę cōmentariorū meorū
 meminisse dicentis ex p̃sona mea.
 Quid igit̃ ego stultus aut temerariū.
 qd̃ id pollicear qd̃ ille n̄ potuit.
 Minime. Quin potuī in eo m̄ ui-
 deor. cautior atq; timidior. qd̃
 imbecillitatē uiriū meorū senti-
 ens. originis cōmentarios sū secut̃.
 Scripsit enī ille uir inept̃a pauli
 ad galathas quinq; pprie uolu-
 mina. & decimū stromati suorū
 librū. cōmatico sup̃ exempla h̃an-
 onē & sermone cōpleuit. Tractat̃
 quoq; uarios & excerpta. quæ uel

hieronimū ad magnū oratorem

S E B E S I V

urbis roma e. x.v.
 nūm tuus montis p
 fecisse. n̄ tā epla tua quā ipsius
 pentitudine didicimus; & mirū
 inmodū. plus correctus placuit.
 quā errans leserat. Certauer̄ in
 ter se indulgentia parentis et fi
 lii pietas. dū alter p̄teritorū n̄
 meminit. alt̄ in futurū quoq;
 officia pollicet̄. Unde mutuo
 nob̄ tibiq; gaudendū ē. q̄a nos
 filiū recepimus. tu discipulū com
 p̄basti; Qd̄ aut̄ queris in calce
 epistolę tuę. cur in opusculis
 nr̄is. seculariū literarū vit̄ dū
 ponam̄ exempla. & candorem
 ecclē. ethnicę sordib; polluam̄.
 breuit̄ responsū habeto. Nūquā
 hoc queres. nisi te tullius
 possideret totū. Si scripturas
 sc̄as legeres. si vit̄ p̄ces earum
 omissio uulcano euolueres.
 Quis enī nesciat. & in moȳsi ac
 p̄phetarū uoluminibus. quedā
 assūpta de gentiliū libris. & sa
 lomone philosophi; r̄. & p
 posuisse n̄ nulla. & aliqua re

spondisse. Unde in exordio
 puerbior̄ cōmonet. ut intel
 legam̄ sermones prudentie.
 uersutas quoq; uerbor̄. pa
 rabolas. & obscurū sermonē.
 dicta sapientiū & enigmata.
 que p̄rie dialecticorū &
 philōphorū sunt; Sed & pau
 lus ap̄t̄ ep̄y mēndis poę te
 abusus uersiculo ē. scribens
 ad tr̄tū; cretenses sēp̄ m̄daes.
 male bestie. uentris pigri.
 Cui heroidi emistichū. postea
 callimachus usurpauit. Nec
 mirū si apud latinos metrum
 n̄ seruet ad uerbū expressa
 translatio. cū homerus eadē
 lingua uersus in ipsa uix cohe
 reat. In alia quoq; epla me
 nandri pont̄ senariū. corrū
 puit mores bonos. confabu
 lationes male. Et apud athe
 nenses in maris curia dispu
 tans. aratū testem uocat. Ip
 sius enī & genus sumus; qd̄
 grece dicit̄. ΙΔΙΤΑ ΠΙΕΤΙ
ΝΟC. ΕΤ ΜΕΝ. & est clau
 sula uersus heroidi. Ac ne
 parū hoc esset. doctor xp̄i
 ani exercitū. & orator in

est. Ille plantauit. uos rigate.
 dñs incrementū dabit. Hanc m̄
 ibe p̄ eo uulnere qđ diabolus
 infir erat prestuit. uitā red
 dendo p̄ mortua. Huic ego. ut
 ait gentilis poeta. omnia etiā
 tuta tuncō. Scitis lubricū
 adolescentiae iter. in quo et
 ego lapsus sum. et uos non sine
 timore transistis. hoc illa cum
 maxime ingrediens. omnium
 fulcienda p̄ceptis. om̄ium est
 sustentanda solatus. id ē crebris
 ur̄e sc̄itadinis epistolis roboran
 da. Et quia caritas omnia sus
 tinet. obsecro ut etiā a papa
 ualeriano ad eā confortandā
 litteras erigatis. Nostis puellares
 animos. his rebus plerūq; solidari.
 si se intelligant cur̄e eē maiorib;
 hinc enim patria rusticitatis
 uernacula. d̄s uenter est. et de
 die in diem uiuitur. sanctior
 ille est. qui ditior est. Accessit
 huic patellae uirta tritum po
 puli sermone puerbū. dignū
 operculū. lupicinus sacerdos.
 scđm illud quoq; de quo semel
 in uita crassū ait risisse lucius.
 similia habet labracū lactucas
 manducat. asino cardos come
 dente. uidelicet ut p̄foratam
 nauim. uehibilis gubernator re
 gat. et cecus cecos ducat in fo
 ueā. talis q; sit rector. quales il

li qui reguntur. Matrē com
 munē que cum uobis sc̄itate
 societur. in eo uos p̄uenit quia
 tales genuit. cuius uere uenit
 aureus dicitur potest. eo salutari
 honore quo nostis. unā quo
 q; suscipiendas cunctas sorores
 que serum uicere cū seculo. que
 oleo ad lampadas iugiter p̄
 parato sponsi opperunt ad
 uentum. Obceta domus. in q̄
 morat̄ anna uidua. uirgines
 p̄phat̄ se geminus samuel nu
 tritus in templo. O recta feli
 cia. in quibus cernimus macha
 beorum martyru coronis ci ne
 tā martyre matrē. Nam li
 cet xp̄m cotidie confitemur
 ni. dū eius p̄cepta seruatis.
 tamen ad priuatā gloriam
 publice hec uobis accessit.
 Craperta confessio. quod per
 uos ab urbe uitā arri quon
 dam dogmatis uirus exclusū
 est. Et mirum ni forsitan. qđ
 in fine iam epistole rursus
 exorsus sim. Quid faciam.
 Vocē p̄tori negare non ua
 leo. epistole breuitas compellit
 tacere. uelidernū uestrū cogit
 loqui. Prepperus sermo. confu
 sa t̄bat oratio. amor ordinē nescit.
 HIERONIO CONSOLATORIA
 AD TIRASIVM DE MORTE
 FILIAE SVAE.

quā docebat. Doluit lazarū n̄
dormientē. sed potius resurgentē.
& flebat quē cogebat p̄p̄t salua
ndos alios s̄cto reuocare. Hanc
uitam dāns oīs in gemitu cebat.
quam tū doles esse sublatam.
contra lacrimas eius pugnant
lacrimę tuę. & mortuus
amori eius n̄ conuenit. hic
fletus. n̄ habet potestatem.
Ille nolebat reddere labo
ribus quē dilexerat. & tu
amare credis. cui laborū
uolebas adhuc restare tor
menta. Ceterū si putas eū
lazarū doluisse. ante non
permisisset exire qui repellere
poterat mortē. Aut certe
non fleret qui mortuū re
suscitare post modū habu
erat potestātē. Unde appa
ret sola eū causa fuisse com
motū quod ad hostilē uitā
carissimū reuocare denuo
p̄p̄t credituros alios. & con
fundendos incredulos ur
gebatur. Deniq; sic subsequen
tus est dicens. Ergo pater
ut credant quia tu me
misisti. At clara uoce. Laza
re prodis foras. & factū est.
Gaude ergo. unde ille co
actus est flere. nec tu saltē

uidearis dormientis felici
tatibus inuadere. Ab alieno
mundo p̄p̄riū transiit ad
d̄m. & de hostili patria mi
grauit ad cęlū. Contra sic
apostolus memorat dicens.
Quamdiu sumus in hoc s̄cto.
peregrinamur ad d̄m. Non
ergo luctū nobis debet in
cutere quis quā eū a peregrina
tione redire meruerit
ad p̄p̄riam regionē. maxime
cū non inanis & uacuis re
dire noscatur. quia xp̄iani
tatis mercatus est lucrū.
p̄p̄t q̄t d̄scendit ad mundi
commerciū. Et ego inquit es.
nulla p̄missionū cęlestium
dubitacione conturbor.
sed sola separatione dormi
entis est uans. desolatus p̄
pigneris iactura. Excusati
o est. hęc benedictio sine du
bio fragilitatis humanę.
quę patrocinari n̄ potest
diffidentię. si enim desola
tionē ferre homines non
ualerent. num quā pror
sus parentes a se sua pigne
ra dimisissent. Destitutosse
amorientib; conquerunt.
et uiuos filios aut p̄p̄t ho
nores. aut p̄p̄t negotia pe

non habet xpm. et ad extremū morte
 morietur. Finis iste coniugii. meū p
 positū sine secu est. Habebant nup
 tias suū tēpus et titulū. mihi uirgini
 tas in maria dedicatur et xpo. Dicat
 aliquis. Et audes nuptias detrahere
 que adō benedictę sunt? Non est
 detrahere nuptias. cū illis uirginitas
 ante fertur. Nemo malū bono con
 parat. Glorietur et nuptię cū a uirgi
 nibus sint secunde. crescite aut et
 multiplicamini. Hoc expletur edic
 tum. Post paradisiū et nuditatem et
 ficus folia auspiciantia pruriginem
 nuptiarū. Nubat et nubatur ille
 qui in sudore faciei comedit panē
 suū. cui tū tribulos et spinas gene
 rat. et cuius herba sentibus suffocat.
 maī sem̄ centenario fruge secundū
 est. non om̄s capiunt uerbū dī. sed
 hi quibus datū est. Alium amu
 chū necessitas facit. me uoluntas.
 Tempus amplectandi. et tēpus ab
 stinendi manus acōplecibus. tēpus
 mittendi lapides. et tēpus colligen
 di. Post quā deduxit nationū ge
 nerati sunt filii abrahę. ceperunt
 lapides scī uolui sup̄ terrā. Pertran
 seunt quippe mundus istus turbi
 nes. et in curru dī rotarū celeritate
 uoluunt. Consuant tunicas qui
 inconsutā de sursum tunicā p̄dider.
 quos uagitus delectat infantū in
 ipso lucis et ordo fletu lugentes
 qđ nati sūt. Et in paradiso uirgo

fuit. post pellitias tunicas in tū
 nuptiarū. Tua regio paradisi est.
 serua qđ nata est e die. Reuertere
 anima mea in requiem tuā. Et ut
 scias uirginitatē cē naturę. nupti
 as post delictū. uirgo nascit̄ caro
 de nuptias. in fructu reddens qđ in
 radice perdidit. Et licet uirga
 de radice iesse. et flos de radice as
 cendet. Virga mater est dñi sim
 plex. pura. sinceris. nullo et trin
 secus germine coerente. et ad simi
 litudinē dñi unione secunda. Vir
 gae flos xpc est. dicens. Ego flos
 cāpi. et lilii conuallium. Qui et
 in alio loco. lapis predicatur absi
 sus de monte sine manibus. signi
 ficante p̄pheta uirginē nascitu
 rā cē de uirgine. Manus quippe
 accipiunt̄ pro opere nuptiarū. ut
 ibi sinistra ei sub capite meo. et
 dextera ei amplectabit̄ me. In hu
 us sensus congruit uoluntatē et
 iā illud. qđ animalia que in arca
 noe bina inducunt̄. in munda sūt.
 impar numerus est mundus. Qđ mo
 yses et biesu nauę nudis in scām
 terrā pedibus uident̄ incedere. et
 discipuli sine calciamentorū one
 re et uinculis peluū. ad predica
 onē noui euangeliū destinantur.
 Qđ milites uestimtis ihu sorte di
 uisus. caligas n̄ habuere quas tolle
 rent. nec enim poterat habere dñs.
 qđ p̄hibuerat inferuis. Laudo nup

190~

Quid ē qđ idem apłi ad thesalonicenses scribit. nisi discessio uenerit primū & reuelatus fuerit homo peccati & reliqua.

HIERONIMVS AD
ALGASIAVS. lxxv.

Filius meus apodemus qui in
terp̄tationē nominis sui longa
ad nos ueniens nauigatione sig
nauit. & de oceani litore atq; ul
timis finib; galliarū. roma p̄teri
ta quesiuit bechleem ut inueni
ret in ea celestē panē. & satura
tus fructuaret in dño ac diceret.
eructauit cor meū uerbū bonū.
dico ego opera mea regi. & tunc
mibi in parua scedula maxi
mas quæstiones. quas atq; datas
mibiq; tradendas diceret. Aqua
rū lectione intelli. studiū re
ginę saba in te ē. cōpletū. quę
de finib; terra sapientiā uenit
audire salomonis. Non quidē
ego salomon. qui & ante se &
post se cunctis hominib; p̄fertur
in sapentiā. sed tu regina appel
landa es saba in cuius mortali
corpore n̄ regnat peccatū. & quę
ad dñm tota mente conuersa
audis ab eo. conuertere conuer
tere sunamitis. Et enī saba in
lingua nr̄a conuersationē sonat.
Simulq; anī aduertit. qđ quæsti
uncule tuę de euangelio tan
tū & de apło p̄postere indicant

te ueterē scripturā. aut n̄ satis
legere aut n̄ satis intellegere.
quę tantis obscuritatib; & fu
turorū ty-pis inuoluta ē ut
om̄s interp̄tatione egrat. Et
porta orientalis de qua uerū
lumen exoritur. & p̄ quā pontifex
ingredit̄ & egredit̄ semp̄ clausa
sit. & soli xp̄o pateat qui habet
clauē dauid qui aperit & nemo
claudit claudit & nemo aperit.
ut illo r̄serante intro eas cubi
culū ei & dicas. introducat me
rex in cubiculū suū. Præterea
satis miratus sū cur purissimo
fonte euicino. nr̄i tā p̄cul riuo
li fluente quæsieris. & omissis
aquis siloē quę uadunt cū si
lentio. desideres aquas sior quæ
turbidis sc̄li huius uitus sordi
dant. Habes ibi sc̄m uirū alechū
p̄b̄m. qui uiua ut aiunt uoce
& prudenti dissertoq; sermone
possit soluere quę requiris. Nisi
forte peregrinas merces deside
ras. & p̄uarietate gustus. nr̄orū
quoq; condimentorū te alimen
ta delectant. Horū stomachū
ācida renouant. illorū salsa sus
tentant. Vidi ego nauisiā & capi
tis uertiginē antidoto qui ap
pellat̄ ^{πικρα} πικρα sepe sanari. & iux
ta h̄yppocrate contraria contra
riorū remedia. Itaq; nr̄am ama
ritudinē illius nectorio melle
Alus dulcia placet. n̄ nullos sub amara
delectat.

uxorē suā. & non fuit amplius con-
tingere cā ausus. sicuti de thamar
dixit & uida. aut defuerunt mathe-
o uerba. quib. id qd̄ uolebat intel-
legi posset effari. Non cognouit
inquit cā donec peperit filiū. Et
post partū ergo cognouit. Cuius
cognitionē ad partū usq; distule-
rat. si tam contentiosus es. iam nunc
tua mente superaberis. Nolo mihi
aliquid inter partū & coitū tempus
interferas. nolo dicas. mulier que-
cumq; conceperit & peperit mas-
culum. immunda erit septē dieb.
secūm dies secessionis purgationis
sue immunda erit. & octauo die

uulnam uagientē. maritus lassā
teneat uxorē. sic incipiant nuptie
ne euangelista mentitus sit. Sed
absit ut hoc de matre saluatoris.
& uero iusto sit actumandū. Nulla
ibi obstetrix. nulla mulier ular.
sedulitas intercessit. Ipsa pannus
inuoluit infantum. ipsa & ma-
ter ^{fuit.} obstetrix. Et collocauit in qd̄
cum in p̄sepio. q̄a n̄ erat locus
in diuersorio. Quae sententia
& apocriforum delimenta con-
uicit. dum maria ipsa pannus
inuoluit infantem. et helu idu
explere non patitur uolupta-
tem. dum in diuersorio locus

uiuo sermone non adcomodas
ti fide. Sed quia xpc pfecte nob
humilitatis exemplū in se tribuit.
dans osculum proditori. & latro
nis penitentiam in patibulo sus
cipiens. eadem absenti significo.
que presenti quoq; locutus sum.
Moxta origenē legisset legere
ut apollinarē. & ceteros tracta
tores. quorū in quibusdam
libros ecclesia non recipit.
Non quo omnia dicam eē dā
nanda. que illorū uolumini
bus continentur. sed quo que
dam reprehendenda confi
tear. Verum quia operis
mei est & studii. multos legere.
ut ex plurimis diuersos flores
carpam. non tam probaturus

linguam aliam predicantē
aut inuitus subscripsisti. & pry
uaricator es. aut uolens here
ticus. Dimisisti ægyptū. cunctas
prouincias reliquisti. in quibus
sectam suā libera pleriq; fronte
defendunt. & elegistime ad in
sectandum. qui omnia contra
ecclesię dogmata publica uoce
contemno. Origenis hereticus.
quid ad me. qui illum hereticū
implerisq; non nego. erra ut
de resurrectione corporis. erra
ut de animarum statu. dedi
aboli penitentia. & quod his
maius ē. filium dī & spm scm.
in commentariis eius seraphin
esse testatus est. Si errasse non
dicrem. et hec non con dicit in

aliquando clericus ordinari. Ille
in uxore optavit liberos. tu in me
retro subolō p̄didisti. Illū naturę
& benedictioni seruentē. crescite &
multiplicamini. & replete terrā.
cubiculorū secreta texerunt. te
subantē a deo ḡtū. publica facies
exsecrata est. Ille quod licebat
uerecundo pudore celauit. tu
quod non licebat. impudenter
omniū oculis in gessisti. Illi scriptū
ē honorabiles nuptię & cubile in
maculatū. tibi legē fornicatores
autē & adulteros p̄det d̄s. & qui
corrūpet templū d̄i. corrūpet
illū d̄s. Om̄ia inquit nobis in bap
tismate condonata sunt crimina.
nec post indulgentiā iudicis me
tuenda scruentis. *Nicente. anto. &*

habere baptismum & aqua in xp̄o sc̄i
ficata grām paululū post docbo.
interi iuxta uulgare puerbiū ma
lo arboris nodo malus cuneus requi
rendus est. hoc quod dicit unius uxo
ris uirū. potest aliter edisseri. Erui
d̄s erat apostolus. prima xp̄i ecclesia
de israhel reliquus congregabatur.
sciebat lege concessū & ex emplo
patriarcharū ac moysi familiare
p̄pto nouerat in multis uxorib. libe
ros spargere. ipsis quoq; sacerdotib.
huius licentię patebat arbitriū. Prę
cepto ergo necandē licentiā ecclesię
sibi uendicant sacerdotes. nebina pa
ritē & ternā coniugia sortiant. sed
& singulas uno tempore uxores
habcant. Nec contentiosū clamet cē.
ad uirum si quis uulū explina

re. utte dictum putas. In quod
cumq; uitium stili mei mucro con
torquetur. te clamitas designari.
Conserta manu inuis uocas. & sati
r. cum scriptorem inprobe per hac
stulte arguis. An ideo tibi bellus
uideris. quia fausto uocaris nomine.
quasi non & lucius ideo dicatur
quod minime luceat. & parte ab eo
quod nequaquam parent. & cum e
nides. furi. & uulgo & thiope
uocentur argenti. Quod si inde
scriptionem fcedrum semper uas
ceris. iam tecum per sio cantabo
formosum. Teoptant generum rex
& regina. puelle te rapiant. quic
quid calcaueris. rosa fiat. Dabo
tamen consilium quibus abscon

pro peccatis meis etiam haec par
uas uis. tamen tu bene facis. quod
et tua mente etiam malo. bono
putas. Periculosum quippe est de
seruo alterius iudicare. & non faci
lis uenia. praua dixisse & cretus.
Veniet. ueniet illa dies. & mecum
dolebis ardere. non paucos. Ego pro
brosus. ego uersipellis & lubricus.
ego mendax. & satanae arte occi
piens. Quid est tutius haec uel
credidisse. uel finxisse de insonti
bus. an etiam denouus credere
noluisse. Osculabantur mihi
quidam manus. & ore uipero de
trahebant. dolebant labiis. corde
gaudebant. Videbat dñs & sub
sannabat eos. & miserum me ser

quent. Diuitia in bethlem. bethle
emico conditus ambro. Hic
presepe tuū xp̄e atq; hic iusticia
magi. Nuncia portans ho
mini q; dō q; dolere.

O rminit sc̄a et beata paula. vii.
kt. f̄b. tertia sabbati post solis
ocubitu. Sepulta ē. 4. kt earum
dē. honore augusto. i. e. aresthe
nio consulibus. Vixit in sc̄o p
posito rome annos. v. bethlem
annos. xx. Om̄e uite tēpus
impleuit. annos. l. vii. mensib;
vi. dieb; xxi. a. o. e. n.
Explicit uita sc̄e PAULA E.

I NCIPIT REGULA
SC̄IMONIA LIVM COM
MUNIS OMNIUM SVB MO
NASTICA VITA DECENTIV.
RESPERSA ET PORREC

AMORE PER SEM SEM AGGRE
DITVR DICENS

A UDI
F I L I A
ET VIDE. ET IN

clina aure tuā & obli
uiscere pptm tuū & domū pa
tris tuū & concupiscet rex deco
re tuū. Inquadagesimo quat
to psalmo ds̄ a anima loquit
humanā. ut sc̄dm exemplū abra
he. Exiens de terra sua & decogna
tione sua relinquat chaldeos.
qui quasi demonia interpretan
tur. & habitet in regione uiuen
tiū quā alibi p̄p̄ha suspirat di
cens. Credo uidere bona dñi.

sol qui ante fuimus. ut confitta
mur eos qui in xp̄o renati sumus.
Idcirco enī dñs crucifixus ē. ut
& nos qui credimus in eū & pec
cato mortui sumus. crucifiga
mur cū ipso. dicamusq; qđ pau
lus aptus docuit. cū xp̄o cruci
fixus sū. Et mihi autē absit glo
riari nisi in cruce dñi mei ih̄u
xp̄i. p̄ quē mihi mundus cruci
fixus ē. & ego mundo. Qui cū xp̄o
crucifixus ē. dispoliā principa
tus & potestates. & triūphetas
in ligno. Unde & in euangelio se
cundū iohannē. inter p̄p̄ corū
qui in dño credituri erant. &
secū illo crucifixuri. simon ci
reneus portat crucē eius. quā iux
ta alios euangelistas prior ipse

sua. & qui in agro nereuertantē
auferre tunicā suā. De quib; in cō
mentariis eius dē matha plenius
diximus. Statimq; conuincit.
Ue pregnantib; & nutrientib; in il
lis dieb;. In quib; dieb;. quando ab
ominatio desolationis steterit in lo
coscō. Quod quidē iuxta litterā
de aduentu antichristi p̄dicari
nulli dubiū est. quando p̄secu
tionis magnitudo cōpellit fugere
& graues iteri. paruuliq; lac
tantes fugam retardant. Licet qm̄
dātti & uespasiani aduersū iu
deos & precipue hierusalē obli
dionē pugnamq; significari ue
lunt. hiemē quoq; & sabbatū sic
interpretant. ne eo tēpore fugere
cōpellant. quando duritia frigo
in agris. & in desertis locis fugi

hu bonu que nec oculi uidit.
 nec auris audiuit. nec in cor ho
 minis ascendet. nam uice dolo
 mus. et inuidere potius gte eius
 uidebimur. si uoluerim duntaxat
 flere regnantē. Secura esto cu
 stocheu. magna hereditate dota
 ta es. Pars tua dñs. et quo magis
 gaudeas. mat̄ tua longo mar
 tyrio coronata est. Non solum
 effusio sanguinis in confessione
 reputatur. sed deuote quoq; m̄
 tis in maculata seruitus. cotidi
 anū martyriū. Illa coronā
 uerosus et uolis flectit. ista de
 lilus. Unde et in canticis scribi
 tur canticorū. Fratrucis m̄s
 candidus et rubicundus. Et in
 pace et in bello eadē p̄mia uin
 centib; tribuens. Mat̄ in quā

hunc tibi uerbum ad diuā lucu
 brantunculas. eodē que rufus
 tines uelore dictau. Nā quo
 tiens eūq; filiū frigit uolui.
 et opus ceatate p̄missū. totiens
 obriguerunt digiti. cecidit ma
 nus. sensus clanguit. Unde et
 occulta oratio. uerū scribentis
 absq; ulla elegantia. et uerboꝝ
 lepore testatur.

Et cultoris tui ultimā senec
 tute. orationib; uua. fides et
 opera tua ap̄ te sociant. p̄ses
 facilius qđ postulas impetrabis.
 Exegi monumentū aere p̄enni
 us. qđ nulla destrucere possit
 uetustas. Incidi eloquiū sepul
 chro tuo. qđ huic uolumini
 sub didi. ut quo eūq; n̄ sermo
 p̄ uenerit. te laudatā. te in beth

NOVEMBER

TIBUS UNDECTM

DISCIPULIS AP

PARUIT ILLIS IHC. ET

exprobrauit incredulitatem

illorum. & duritiam cordis.

Quia his qui uide

ranteum resurrexisse a mortuis. non credide

runt. Et dixit eis. Euntes in mundum uni

uersum. praedicare euangelium omni crea

turae. Qui crediderit & baptizatus fuerit.

saluus erit. Qui uero non crediderit. condem

nabitur. Signa autem eos qui crediderint.

haec sequentur. In nomine meo daemonia

eicient. linguis loquentur nouis. serpentes

tollent. Etsi mortiferum quid biberint.

non eos nocebit. Super aegros manus im

ponent. & bene habebunt. Et dñs quidem

ihc postquam locutus est eis. assumptus est

in caelum. & sedit ad dextris dī. Illi autem p

BILDARCHIV FOTO MARBURG
Im Forschungsinstitut
für Kunstgeschichte der
Philipps-Universität
3550 Marburg (Lahn)
Ernst-von-Hölsen-Haus
Funktion nur mit Genet

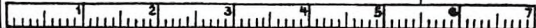
235314

HOVMBIN

TIBUS UNDECIM
DISCIPULIS AP
PARUIT ILLIS IHC. ET

exprobrauit incredulitatem
illorum. & duritiam cordis.

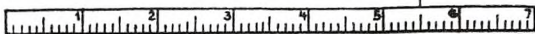
Quia his qui uide
ranteum resurrexisse a mortuis. non credide
runt. Et dixit eis. Euntes in mundum uni
uersum. praedicare euangelium omni crea
turae. Qui crediderit & baptizatus fuerit.
saluus erit. Qui uero non crediderit. condem
nabitur. Signa autem eos qui crediderint.
haec sequentur. In nomine meo daemonia
eicient. linguis loquentur nouis. serpentes
tollent. Etsi mortiferum quid biberint.
non eos nocebit. Super aegros manus im
ponent. & bene habebunt. Et dñs quidem
ihc postquam locutus est eis. assumptus est
in caelum. & sedit adextris dī. Illi autem p

IN ILLI TEMP. DIXIT IHC DISCIPULISSUIS
men dico uobis. quia si quis dixerit
huic monti tollere & mittere in ma
re. & non haesitauerit in corde suo
sed crediderit. quia quodcunque
dixerit fiat. fiet ei. Propterea dico uobis.
Omnia quaecunq; orantes petitis. credite
quia accipietis. & uenient uobis. Et tunc

ARCHIV FOTO MARB
Im Forschungsinstitut
für Kunstgeschichte der
Philipps-Universität
3550 Marburg (Lahn)
Ernst-von-Hülsen-Haus
Reproduktion nur mit Genehmigung
Archiv-Nr.:

LA 2004/28

IN NASABBA

TI MARIA MAGDALENE UE
NIT mane cum adhuc tenebrae es
sent ad monumentum. & uidit lapidem sub
laxum a monumento. Cucurrit ergo & ue
nit ad symonem petrum. & ad alium discipu

BILDARCHIV FOTO MARBURG

im Forschungsinstitut

für Kunstgeschichte der

Philipps-Universität

3550 Marburg (Lahn)

Ernst-von-Hülsen-Haus

Reproduktion nur mit Genehmigung

Archiv-Nr.:

LA 2004/2

nom̄. REQ̄. IN INVENT̄. S. CRUCIS.

APER. III. EC̄. LUCAM. IN
ACCESSERUNT AD
dam saduceorum. qui ne
resurrectionem. & inter
runt eum dicentes. Magister. mo
psit nobis. si frater alicuius mortu
habens uxorem. & hic sine filiis fu
cipiat eam frater eius uxorem. & susce

DARMSTADT LB 1948

107

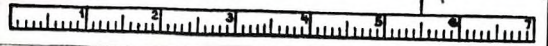

LDARCHIV FOTO MARBURG
im Forschungsinstitut
für Kunstgeschichte der
Philipps-Universität
3550 Marburg (Lahn)
Ernst-von-Hülse-Haus
Reproduktion nur mit Genehmigung
Archiv-Nr.:

CA 2004/19

Damsted 1948, fol. 141

Chron 1, 3, 19, 7

IN NAT. S. IOHANNIS
 BAPTISTAE SEC. LYCAM.
 IN ILLO TEMPOR.
 MISABETH
 IMPLEVVV
 ES VV COPUS

PARIENDI. ET PEPERIT FILIUM. ET AY
 dierunt uicini & cognati eius. quia magnifica
 uit dñs misericordiam suam cum illa. & congra
 tulabantur ei. Et factum est in die octauo. ue
 nerunt circumcidere puerum. & uocabant
 eum nomine patris sui zachariam. Et respon
 dens mater eius dixit. Nequaquam. sed uoca
 bitur iohannes. Et dixerunt ad illam. Quia
 nemo est in cognatione tua. qui uocetur hoc
 nomine. Innuebant autem patri eius. quem uel
 let uocari eum. Et postulans pugillarem. scripsit
 dicens. Iohannes est nomen eius. Et mirati sunt
 uniuersi. Apertum est aut ilico os eius & lin

BILDARCHIV FOTO MARBURG
im Forschungsinstitut
für Kunstgeschichte der
Philipps-Universität
3550 Marburg (Lahn)
Ernst-von-Hülsh-Haus
Reproduktion nur mit Genehmigung

235317

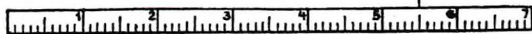
nus seruo. Ex iniuias & sepes. & compelle
intrare. ut impleatur domus mea. Dico au
uobis. quod nemo uirorum illorum qui uoca
ti sunt. gustabit caenam meam.

FR. III. SEC. LUCAM. IN ILTEMP.

CCEDENTES DISCEPULI AD IHM. DIXERUNT
illi. Dimitte turbas. ut euntes in castella uillasq
quaecirca s̄ diuertant. & inueniant aescas.
quia hic in loco deserto sumus. At au ad il

los. Uos date illis manducare. At illi dixerunt.
N̄ sunt nobis plusqu

DARMSTADT LB 1948 | fol 110v

BILDARCHIV FOTO MARBURG
im Forschungsinstitut
für Kunstgeschichte der
Philipps-Universität
3550 Marburg (Lahn)
Ernst-von-Hülshaus
Reproduktion nur mit Genehmigung
Archiv-Verl.

CA 2004/20

...natus die terra. Et praedicam in nomi
...us poenitentiam & remissionem pecca
...um in omnes gentes. **¶ R. LIII.**

MANIFESTA Sicut in sic iohann.
In illo tempore.

MANIFESTA

MANIFESTA Sicut in sic iohann.
In illo tempore. Erant simul
symon petrus & iohannes qui dicitur dydimus.
& iacobus filius alphei & iohannes galileae & fi
lius zebedee & alii discipuli eius duo. Dicit
eis symon & petrus. Vado piscari. Dicunt ei.
Venimus & nos parati. Et responderunt & ascen
derunt nauis & alia nauis nihil preendi
derunt. Mane autem factum fuit ihesus in
litore. Non tamen cognouerunt discipuli
quia tunc est. Dicit ergo eis ihesus. Pueri nun
quid palma manu uestra. Responderunt
ei non. Dicit eis. Venite mecum & faciam
uigilantes & mittam uos. Responderunt ergo

pueri. Qui surgens accepit puerum & matrem
eius. & uenit in terram israhel. Audiens autem quod ar-
chelaus regnaret in iudea pherode patre suo.
timuit illo ire. Et ad monitum in somnis secessit
in partes galilee. & ueniens habitauit in ciui-
tate quae uocatur nazareth. Ut adimpleretur
quod dictum est per prophetas. quod nazareus uocabitur.

INOCTA DOMINI. SECUNDUM LUCAM. IN IERUSALEM.

PRO QUANTO CONSUE-

mati sunt dies octo ut circumcideretur
puer. uocatum est nomen eius iesus. Quod
uocatum ab angelo. priusquam in utero
conceperetur. DOMINI. I. POST NATALE

DOMINI. SECUNDUM LUCAM. IN IERUSALEM.

PATRIOSEPH ET MARIAE MATER
IESU. mirantes super his quae dicebantur
de illo. Et benedixit illis symeon. & dixit
ad mariam matrem eius. Ecce positus est
hic in ruina. & resurrectionem multorum in
israhel. & in signum cui contradicetur.

Et tuam ipsius animam pertransibit gladius.

Q. IN ILLIS
Q. MNATVS
Q. ESSETHO

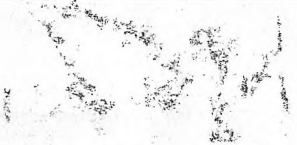
IN BETHLEEM IUDAE. IN DIE
bus herodis regis. ecce magi a oriente ue
nerunt ierosolimam dicentes. Ubi est qui
natus est rex iudeorum. Vidimus enim
stellam eius in oriente. & uenimus ad adorare
eum. Audiens autem herodes reus turbatus est.
& omnis ierosolima cum illo. Et congregans
omnes principes sacerdotum & scribas populi
sciscitabat ab eis ubi xpc nasceretur. Nulli dice
runt ei. In bethleem iuda. Sic enim scriptum est
ppphetam. Et tu bethleem terra iuda. nequa
qua minima es in principibus iuda. Ex te enim e
rit dux. qui regat populum meum isrl. Tunc
herodes clam uocatis magis. diligenter didicit
ab eis tempus stellae quae apparuit eis. Et mit
tens illos in bethleem dixit. Ite & interrogate

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

5300 SOUTH CAMPUS DRIVE

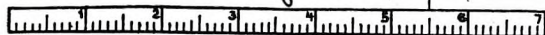
CHICAGO, ILLINOIS 60637

PHYSICS 321
LECTURE 10
MAY 19 1964
PHYSICS DEPARTMENT
UNIVERSITY OF CHICAGO
5300 SOUTH CAMPUS DRIVE
CHICAGO, ILLINOIS 60637

PRO SUMMA MERITI THRO
NUS EST ECCLESIA XPI
QUAE SEDENS TOTUM PL
CEDVS REGIT VNTIQ MUNDUM
QUAE TVOR HAEC SOLVM QVAE
DIGNANT AN MARE AGRUM
CONSTANT MYSTERIVM TOTI
D M SIGNARE VIRORVM
QUOS EVANGELICOS CERTVM
EST CONSERVARE LIBROS
EXAQVAE CELEBREM SI
GNO COGNOSCO IOHANNEM
PERVITIAE SUMMA DEBES
AGNOSCO MATTHEVM
MARCVM QVAERIS MATTHEVM
MATTHEVM NORLEONTIS
PER HOMINIS VVDY VESTIGAT
PER HABETO MATTHEVM
EXHOMINIS SCRIBIT MATTHEVM
TVR CIVISO NOSTRUM

- CAP. IIII. IN THEOPHANIA DNI IN BETHLEEM. SEC D MAT.
- In ill' t. Cum nat' esset ihs in bethleem. vsq; Reuersi s in reg' suam.
- CAP. XIII. IN OCTAVA EPIPHANIAE. SEC D MATHEVM.
- In ill' t. Tunc uenit ihs a galilea in iord'. vsq; in quo mihi coplac'.
- CAP. IIII. DOM. I. POST THEOP. SEC D LUCAM.
- In ill' t. Cum factus esset ihs annoru' xu. vsq; apud dm' & hom'.
- CAP. CXVI. IN NAT' FECIS IN PINCIS. SEC D LUCAM.
- In ill' t. dix' ihs disc' s. Qui uos audit me a. vsq; scripta s in celis.
- CAP. XIII. FER. III. POST THEOP. SEC D IOHANNEM.
- In ill' t. Vidit iohs ihm uenientem ad se. vsq; quia hic e filius di.
- CAP. XIII. ITEM VISUPRA. SEC D MATHEVM.
- In ill' t. Venit ihs a galilea in iord'. vsq; in quo mihi coplacui.
- CAP. XVIII. FER. VI. POST THEOP. SEC D MATHEVM.
- In ill' t. Cum audisset ihs qd iohs trad'. vsq; Ad ppinq' tni reg' ces'.
- CAP. XVIII. DOM. II. POST THEOP. SEC D IOHANNEM.
- In ill' t. Nuptie facte s in chan' gal'. vsq; Et credid' in eu disc' eius.
- CAP. CCLXVIII. IN NAT. S. MARCELLI EP. SEC D MATHEVM.
- In ill' t. dix' ihs d' s parabolā h. Homo quida p. vsq; In gaud' dmi t.
- CAP. XVII. DOM. III. POST THEOP. SEC D LUCAM.
- In ill' t. Regressus e ihs in iur' sps ing'. vsq; que pcedebant de ore di.
- CAP. XVIII. FER. IIII. SEC D MARCVM.
- In ill' t. Venit ad ihm leprosus. vsq; que pcepit moyses intestim illis.
- CAP. I. FER. VI. SEC D MARCVM.
- In ill' t. Egressus ihs uenit in pat' sua. vsq; In postis manib' sanaū eu.
- CAP. XXIII. ITEM ALIA. SEC D LUCAM.

BEATISSIMO

PAPAE DAMASO HIERO-

NIMUS SALU-

TEM.

QUUM

OPUS ME

FACERE COGIS EXVI

teri. ut post exemplaria scripturarū toto orbe
dispersa quasi quidam arbitrer sedeam. & quia intē
se uariant. que sint illa quecumq; greca consenti-
ant ueritate decernam. Pius labor sed periculosa
p̄sumptio. iudicare de ceteris. ipsum ab omnib; iudican-
dum. Senis mutare linguā. & canescentē mundum
ad infantia rētrahere paruulorū. Quis enim doctus
parit̄ uel indoctus cū in manū uolum̄ adsumpsert̄.
& a salua quā semel inbibit uiderit discrepare qd̄
lectitat. n̄ statim erumpat inuocē. me falsariū. me
clamans eē sacrilegū. Qui audeā aliquid in uoce-
rib; libris. addere. mutare. corrigere.

BILDARCHIV FOTO M...

Im Forschungsinstitut
für Kunstgeschichte der
Philipps-Universität
3550 Marburg (Lahn)
Postfach 10 15 50
Telefon 0343 1-12345
Telefax 0343 1-12345
E-Mail: info@kwi.uni-marburg.de
Internet: www.kwi.uni-marburg.de

235 360

Prologus In Vita beati ANTONII Archiepi.
 precipuas spiritaliu, pfectuū de-
 licias scōz gesta uel dicta reputari. qntū
 arbitror fatendū n̄ absurde uidet. quib'
 anima fidelis in actionis sue formā reda-
 ctis emitta. crescat & impleat in omnē plem-
 tudinē dī. Nam qm̄, ppinq̄te mundi oc-
 casu rarefcit lux et tenebre densant. de-
 fecq; scs & diminute s̄t ueritates. his potissi-
 mū tēporib' opere p̄ciū est nos intendere
 doct'nis ac desēptis electōz uirtutib'. ubi int-
 lilia pascit & pascit dilectus. donec aspiret
 dies et inclinent umbre. Cumq; in omī ge-
 nere studiōz bene agendi studiū p̄mineat.
 c̄stat eque in sc̄bendi opib' nil recti quā uir-
 tutis exempla, pponi. Verū q̄a in plerisq; mō-
 taliū uirtutis nom̄ inane fuit. & falsarum
 uirtutū tā multē cōsiderant imagines. ut
 ueri fucatiq; boni distantia uix possibile sit
 inuestigari. uirtutē hic n̄ qualecūq; acce-

Bild 2: Hs. D. fol. 2v, Prolog.

Darmstadt LB 945

M. Müller, Vita Antonii uirini (1975)

19.07.13

.xvi. Quos in ipso cenobio fr̄s instituerit. ⁊ de ei⁹ erga filios pia affe-
ctione. ⁊ culis om̄ibus opposuit.

.xvii. Quom̄ regis passi⁹ inimicicias suoz monachoz preces pi-

.xviii. Quod et alia duo cenobia diuisis locis constitunt. *Siles.*

.xviiii. De gl̄a ⁊ humilitate ⁊ diuiti⁹ paup̄tate ⁊ p̄ eccl̄a laborib;

.xx. Quanta a palatino apostata ul' quo sine p̄uulerit.

.xxi. Quo studio in sc̄is honorandis feruebat. ⁊ de incendio q̄d
accidit dū p̄p̄o p̄dicaret. ⁊ gentiā agnouit.

.xxii. Qualit̄ a beato Petro de eccl̄a dotanda fuerit edoctus.

.xxiii. Visio qua in sum̄e tuitati gl̄a p̄fallenda clerici sui negle-

Incipit vita beati AHHONAS. Archi-
episcopi et Confessoris. . I.
LECTVS. DEO. P. VER. AHHO. P. ATR. ALE
manno matre saxonica p̄genit⁹ ē. e q̄bo
hic Walthery⁹ hec Ingela dicebat. qui car-
nis generositatē qua ex ingenio ⁊ gemū florebat
fide in d̄m et pia opatione felicit̄ illustrarunt.
Suoz soboles in sexus utriusq; pp̄agines late dif-
fusa. satis in secl̄arib; plurimū in eccl̄astici dis-
ciplinis ac dignitatib; em̄inuit. ⁊ ex om̄ibus

Bild 3: Hs. D. fol. 4v, Anfang des ersten Buches.

Darmstadt LB 945

xxvii Quom̄ sathan^{an} uidit ⁊ ab eiq̄. Jom̄ib⁹ redōnda dīpo-
 xxviii Qualit̄ indulgentiā cunctis ded̄ ⁊ accep̄. ac debita.
 xxix Qd̄ diē t̄nstr̄ sui d̄ signauit. ⁊ duc̄ mortē p̄nuncia-
 xxx ut. De sens⁹ ei⁹ v̄q̄ iert̄ū uuaeritate. ⁊ q̄lit̄
 p̄ ciuitate scōs om̄s inuocans sp̄m efflauit.
 xxxi De ēre q̄. ac ei⁹ gl̄a t̄ miseria. De ē fr̄e p̄sonū ex
 xxxii t̄rito. ⁊ de urbi⁹ planctu. De coloniensū dissen-
 sione p̄sepulta ei⁹. ⁊ d̄ miraclo qd̄ usū ē ī nauī t̄nstr̄ū
 xxxiii q̄ cōp̄ t̄erebat. Qualit̄ vii. die cōp̄ sigeb⁹ d̄ ductū est.
 xxxiiii ibiq̄ die obit⁹ ei⁹. vii. sepultū. Qd̄ fr̄at̄⁹ p̄ usū se n̄
 moctūū s̄. meli⁹ uiuere testat̄. ipsi cenobio rerū co-
 xxxv p̄iam r̄p̄misit. De mulierī arida manū habentis. ⁊
 xxxvi fab̄ ac p̄ielle curatione. ⁊ claudi restauratiōe. De
 monachi ex ruina claudi erectiōe. ⁊ euidā agrimi.
 xxxvii ac mulierī icuruate. ⁊ claudoy sanatiōe. De pu-
 ero d̄t̄erī pedib⁹ nato. ⁊ d̄ claudoy. it̄q̄ paralytico sa-
 xxxviii nati. De clerico q̄ sc̄m̄ h̄c blasphemans q̄s̄ donec pe-
 xxxix nit̄er̄ amisit. De blasphemo q̄ sc̄natis ei⁹ incredū-
 ly ocl̄o p̄didit. ac rurs⁹ penitēs recepit. Incipit lib. ii.
No memorendi n̄e p̄sulī t̄nstr̄ū. t̄ ea q̄ p̄ ip-
 si ad d̄m̄ miḡtionē meriti⁹ ei⁹ insignia cōp̄-
 ta s̄t. articulū p̄motū. pauca p̄ q̄ d̄u aduue-
 ret manu d̄i s̄coopante p̄egit replicam. S̄c̄t̄q̄ no-
 t̄ū legentib⁹. nō neq̄ alia q̄. ocl̄i codicib⁹ s̄

Bild 4: Hs. D. fol. 23v, Anfang des zweiten Buches.

Darmstedt LB 945

M. Müller, v. 72 Anonymus u. u. (Legebinger Stadtb. u.
10 (1975)

us tui dñe. dediſti lactum
de meo. multiplicati ſunt
ta frumenta & vini & olei ſui
ein idipſum dormiam & re
cam. ¶ ſtituiſti me.

Regulariter Inſpe con
TEM. TEA. QUAE. REDIT. AT. EM
CONSEQUITUR. PSAL. M. D. D.
ERBA MEA. AURIBUS PERCI
e dñe. intellege clamorē meū.
tende uoci orationis meae
teus & dñs meus.

te orabo dñe. mane exau
locem meam.

894

ehs. zu groß!

Mane astanto tibi & uidebo. qu
d̄s uolens iniquitatem tu er
neq̄ habitabit iuxta te malig
neq̄ permanebunt Iniusti ad
oculos tuos. **T**menda ciu

Odisti om̄s qui operantur iniqu
tem. perdes om̄s qui loquunt
irum sanguinum & dolosum.
ominabitur d̄ns. ego autem u
mitatitudine misericordie
ntroibo in domum tuam.
bo ad templum sc̄m tuum
more tuo.

Dne deduc me in iustitia tua pp

etwas zu groß!

Darmstadt LB

Inc. II/607

Prov. Seligenstadt

Blindstempel auf Einbd.

(Vordersseite des Blatts)

-VI Creelius S.)

Augustinus, De dialectica V [8] Z. 22 - VI [9] Z. 5, VI [9] Z. 8 - 19, ed. B. Darrell Jackson / J. Pinborg, Synthese Historical Library vol. 16 (Dordrecht / Boston 1975) S. 90 - 94

tionef. sed res quæ iam proprio nomine res uocantur. tractandum. e. igitur nobis in hac parte dialecticæ de uerbis. de diabilib. de dictionib. de rebus. In quib. omnib. cum partim uerba significant. partim non uerba. nihil. e. eni de quo non uerbis disputare necesse sit. Itaq. de his primo disputetur. p. que de ceteris disputare conceditur. Igitur uerbu qdlibet excepto sono de quo bene disputatur ad facultate dialecticæ pertinet. non ad dialecticâ disciplinam.

Alind: omi disputare de dialectica
Aliud: docere ipsam dialecticam

Ut defensionef ciceronis. sunt quidem rethorice facultatis. sed non his docet ipsa rethorica. omne uerbum præter id qd sonat. quatuor quedam necessaria uocat in questione. Originem suam. uiam declinationem. ordinationem. De origine uerbi queritur. cum queritur unde ita dicitur. Res illa mea sententia nimis curiosa. & non nimis necessaria. Neq. hoc mihi placuit dicere. qd sic ciceroni quoq. ite uidetur. quauis quis egat auctoritate in re tam perspicua. quod si omnino multum uua ret explicare originem uerbi. Ineptum esse agredi qd pro se qui profecto infinitum est. quis enim repperire possit. quicquid dictum fuerit unde ita dictum sit. Huc accedit. qd ut somnoꝝ interpretatio. Itaque uerboꝝ origo pro cuiusq.

Qui defendunt contra obiecta predicta non hoc faciunt p facultate. u. opus aut
Et quauis se defendit. non tam docetur ipsa rethorica. qd aliud e opus eius ad aliud. ipsa res in se ipsa continet.

Curiosus dicitur. e. qui originem omnium uerborum requirit. Ostendit inuiles a sapientia fore. questionef multas. & originibus uerboꝝ. nec ad fructum peruenit.

Nullus ex auctoritate Nicias in re perspicua. nec dum ego ciceronis auctoritate egam.

Quia multa sunt nomina. que ignorantibus quous origine eor. perquirantur.

Spiegel vom

trahit. Sed et transuerso tertius. uide quartam
 inferat. Verbum uero cognominatum. e. Qd enim
 uerum ait nos loqui oportet. odiosumq. sit natura
 ipsa iudicante mendacium. Nec ingenium quartum
 defuit. Nam sunt qui uerbum uero quidem dictum
 putant. sed prima syllaba satis animaduersa sedam
 negligi non oportere. Verbum enim cum dicimus in
 quibus prima eius syllaba uerum significat. sed a
 sonum. Hoc aut uolunt. ee. bobum. Unde enni
 us. sonum pedum. bombum dixit. Et boose greci
 clamare. Et uirgilius reboant silua. Ergo uer
 bum dictum. e. quasi uere boando. hoc est uerum
 sonando. Quod si ita. e. prescribit quidem hoc nom.
 ne cum uerbum faciamus mentiamur. Sed uerbor.
 ne ipsi qui dicunt ista mentiamur. Ergo ad te
 iam pertinet iudicare. utrum uerbum auerberando
 an uero solo. an uerum boando dictum putemus.
 apud potius unde sit dictum non curemus. cu qd
 significet intellegamus. Breuit tam hunc locum
 notatum hoc. e. de origine uerborum uolo paulisper
 accipias. ne ullam parte suscepti operis pretermi
 sisse uideamur. Stoici autumant quos accero
 in hac re ut accero uerborum. nullum. ee. uerbum
 cuius non certa ratio explicari possit.

Quod si hoc sup. docimus in requirere
 et in loco. Hunc locum breuiter notamus
 in uerborum. ut uiderem primum. in silis qd.

Bartholomeus Sybilla
 auctor huius libri

Inc. II/607

Spiegel vorn: Augustinus, De Dialectica (Ausg. Jackson u. Pinborg [78/2689] S.90; ebenso V 2803/5, S.8 ?

Spiegel hinten: Ps.-Augustin, Categoriae decem ex Aristotele decerptae, PL 32,1437 ...his oportunitas temporis quaeritur... bis 1438 ...sumere notionem: Postremus (mit Marginalglossen u. einzelnen Interlinearglossen. ✓

Sc. 18f.

Sehr verehrter Herr Professor Hoffmann

Da. d. 28.3.88

Habe diesen Fund in dem Spiegel in unserer Bibliothek II, 607 schon vor einiger Zeit gemacht, vergaß aber, ihn Ihnen bei Ihrem letzten Besuch zu zeigen. Habe die Texte identifiziert, nicht aber mit der Bestimmung verknüpft. Die Blätter dürften aber vielleicht Ihre Interesse finden. Bei dem nächsten Besuch können Sie dann die Fragmente selbst in Augenschein nehmen. Der Einband hat eine markante Blindprägung. So dürften sich in anderen Einbänden dieser Bindelinders noch weitere Fragmente aus diesem verschütteten Codex finden lassen. Wie haben nur diesen Einband aus dieser Werkstatt. Schade!

Mit freundlichen Grüßen

Herrn Hans Jacob.

* Herr Prof. Bischoff meint: "...produziert - zwischen Frankreich und Deutschland?, saec. IX - XI oder etwas später?" = Brief vom 19.8.86

Kauffman, Bridlene + Bridlestan v. S. Maxima in Pa. in
Jahresber. d. Ges. f. wiss. Forsch. in Pa. 1894 bis 1899
(1899) S. 45-52 Nr. 45: dialectica Augustini von Jago
Porphiri, S. 53 Nr. 139: Fortsetzung der dialectica von
dialectica Augustini

Handschriften- und Inkunabelabteilung

Dr. Kurt Hans Staub

Schloss

D-64283 Darmstadt, den 20. Mai 1997

Tel. 06151/16-5808

Fax 06151/16-5897

staub@lhb1.lhb.th-darmstadt.de

Herrn
Prof. Dr. Hartmut Hoffmann
Universität Göttingen
Seminar für Mittlere und
Neuere Geschichte
Platz der Göttinger Sieben 5
37073 Göttingen

Betr.: Fragmente

Sehr geehrter Herr Professor Hoffmann,

1988 (Brief vom 24.2.) hatten Sie mir einige Angaben zu den Fragmenten in den Deckeln von unserer Handschrift 692 (Terenz und Priscian) gemacht. Ich habe nun die Beschreibung für Bd 5,1 unserer gedruckten Handschriftenkataloge fertiggestellt und dabei Ihre Meinung wiedergegeben. Würden Sie meine Formulierung so billigen oder haben Sie weiteres hinzuzufügen? Sie wissen ja, daß die DFG knappe Angaben fordert, so daß ich auf eine eigentliche Beschreibung verzichten muß. Falls Sie die Fragmente inzwischen in einer Veröffentlichung genannt haben, so möchte ich das noch unbedingt vermerken.

Das Bändchen mit den Darmstädter Fragmenten, bearbeitet von Studenten des Mittellateinischen Seminars Heidelberg unter Leitung von Prof. Berschin erscheint nun tatsächlich - ich meine, es könnte bis zum Ende des Semesters ausgedruckt vorliegen.

Mit vielen Grüßen,

Ihr

Kurt Hans Staub.

(Dr. Kurt Hans Staub)

Anlagen

Hs 692

Ps. Bonaventura

Pergament, 122 Bl., 22,5 x 16 cm, Köln (?), um 1300.

Provenienz: Auf Köln deuten möglicherweise die Blindstempel (s.w.u. Einband), auf den Niederrhein allgemein die vereinzelt deutschen Glossen (s. Inhaltsbeschreibung). Alte Signatur auf dem Rücken: 11 (Tinte auf Papier, wohl Hüpsch). Signaturen der Sammlung Hüpsch: 604 (Hs 3512, 15^r), 102 (Hs 2257, S. 19). Quaternionen. Lagenzählung. 16 x 11 cm. 23 Zeilen. Textualis. Mindestens zwei Hände; die Hand, die 2^{rv} und 121^{rv} (Anfang und Schluß des Textes) geschrieben hat, scheint deutlich später zu sein, so daß man an einen Ersatz des ursprünglichen Textes denken könnte, auch die Pergamentbeschaffenheit ist unterschiedlich. Ein Handwechsel 108^r(?), Beginn einer neuen Lage verbunden mit einer Tintenlinierung bis 120^v. Rubriziert 2^{rv}, 121^{rv}. 2^r zwei mehrere Zeilen hohe rote Initialen mit Aussparungen, dann bis zum Schluß zahlreiche zwei Zeilen hohe einfache rote Initialen.

Einband: Leder über Holz mit Streicheisenlinien und Stempelprägung, u.a. Schriftbänder: S. Severinus (Schunke, Schwenke-Slg. Bd 1, S.292, Nr.378), ave (ebda., S. 291, Nr.342), die Figur des hl. Severin mit Bischofsstab und Kirchenmodell (ebda., S. 133, Nr.66). Teilweise Übereinstimmung der Stempel mit denen auf dem Einband der Inkunabel IV/415 aus der Kölner Johanniter-Kommende, darunter ein weiterer Stempel mit der Figur des hl. Severinus mit Bischofsstab und Kirchenmodell. Zwei Langriemenschließen, abgerissen, s. Ad. Schmidt, in: Archiv für Buchbinderei 28 (1928), S. 122.

Makulatur: Vorn und hinten je ein Blatt, vom Spiegel abgelöst, aus zwei verschiedenen Handschriften, 10. Jh. (B. Bischoff, briefl. Mitteilung vom 30.8.87), Mitte bis 2. Hälfte 10. Jh., Werdener Ursprung (H. Hoffmann, briefl. Mitteilung vom 24.2.88). Vorne Priscian, Institutiones Grammatica, Buch 17, (Keil, Gramm. Lat., Bd 3, S. 183, Zeile 19 bis S. 188, Zeile 12 u. S. 190, Zeile 10 bis S. 193, Zeile 22). Hinten: Terenz, Adelphoe, Verse 797-824, 836-863, 874-900, 911-936 (zweispaltig, Verse teilweise beschnitten).

Bl. 122: Vorsatzblatt mit radierten Noten und Text. Recto: die bei der Inhaltsbeschreibung angegebenen Glossen.

bloß
Spiegel hinten

2^r - 121^v Ps. Bonaventura, Vitis mystica (forma longior). Hier Bernardus zugeschrieben. Das Schlußkapitel fehlt, endet - ... non nisi per torcular crucis iter est. Lit.: Distelbrink, Bonaventurae scripta, Nr.240.

Deutsche Glossen: 2^v originale - die erff; 65^v expedimus - berucht; 68^v usuras - gebruchen; 73^r soerlichen; 77^r saltus - welde; 79^r directe - recht; 95^v subrubea - dunckel roit; 113^r situs - setzinge; 122^r acinus - drouffen corn.

7a

iciam salutarem ut post longam peregrinationis *famulum* de sanctis altaribus sacietur

gressus in cubiculum regis, in ipsa aula dedicat nomen glorie tue semper. Per d̄ ALIA

Alze S.
2727. 15-
16

(D)NE deus noster qui offensionem nostram non vinceris, sed satisfactione placaris, respice ad hunc famulum tuum, qui se tibi peccasse graviter confitetur. Tuum est ablucionem

i minum dare, et veniam prestare ~~peccantibus~~ peccantibus qui dixisti penitencia tam alleccatorum quam mortem. Concede ergo, domine, hoc ut tibi poenitencie excubias celebret

correctis acitibus suis conferri sibi a te sempiterna gaudia gratuletur. Per. ALIA

Be ne dicat te deus celi. Adiuvet te Christus filius dei corpus tuum in servicio suo custodiri

conservari faciat, mentem tuam illuminet, sensum tuum custodiat, gratiam suam ad profectum

me tue in te augeat, ab omni malo te liberet, dextera sua te defendat, et qui sanctos

s adiuvat, ipse te adiuvarere et confortare dignetur. Qui vivit. ALIA

Alze
S. 244
f. 27 -
S. 245
f. 6

Omnipotens sempiterne deus qui es verus, sanctus et sanctorum omnium protector te pium dominum devotis mentibus

(f)amulo tuo ill. deprecor ut ei indulgenciam tribuas omnium delictorum suorum

citerum ad voluntatem peccandi redeat propicius eum custodire digneris. Per. ALIA

(Pr)ecamur domine, intercedentibus omnibus sanctis tuis pro famulo tuo ill., ut indulgentiam

(tr)ibuas omnium peccatorum opus eius in bono perfruas, nam et gratiam tuam ei concedas,

spe, et caritate ~~xxx~~ eum repleas mentem eius ad celestia desideria erigas et ab omni eum

ersitate defendas, et ad bonam perseveranciam perducas. Per d.

CONFESSIONES

(Co)nfiteor tibi domine pater celi et terre tibi que cone et benignissime Iesu una cum sancto spiritu,

M. Andrieux
Les Ordines
Romains

di lair
unoyer age 5 Les textes (Ordo L). Specialisation sacrum Lovaniense fasc. 29 (1961)
S. 111 f. 18 - S. 114 f. 22 (indulganz wörter.)

Die Hand B ist ähnlich, doch verwendet sie neben dem unverbundenen st auch das ligierte. D schreibt das Capitulare in kleinerer, weniger guter Schrift: ligiertes und nichtligiertes st; rt, or und orum, manchmal auch re, ro und ns in Ligatur; cc-a, halbunziales g und i longa kommen vor; n + Kreuzstrich = mus. C ist eine vielleicht etwas spätere Corveyer Korrekturhand, die auf Rasur schreibt. Der Codec gehört noch dem 9. Jahrhundert an. Wie Bischoff gezeigt hat, ist einer seiner nächsten Verwandten der Münchner Heliand, Cgm.25. Auf fol. 66^r ein Zusatz in eher grober Schrift des späten 11. (oder des frühen 12.) Jahrhunderts, die nicht nach Corvey zu lokalisieren ist.

/n

x

sanctis angelis et omnibus sanctis tuis, et coram presenti altari tuo
 quia in peccatis
 (conc)eptus, in peccatis natus, in peccatis nutritus, et in peccatis
 post baptisma
 n hanc anchoram sum conversatus. Confiteor etiam quia peccavi nimis,
 in superbia
 bili, atque invisibili, inani gloria, in extollencia tam oculorum
 quam vestium
 um actuum meorum, invidia, in odio, in avaricia, tam honoris quam
 pecunie
 et tristicia, in accidia, in ventris ingluvie, in comessacionibus
 et ebrietatibus
 ulis ociosis et amplexibus inmundis, in luxuria sodomitica et in
 femoribus
 talibus meis et in omni genere fornicacionis, in adulteriis et ipse
 feci et aliis faci
 (entibus) consensi, in sacrilegiis, in periuriis, in furtis, in rapi-
 nis, in homicidiis in
 ritate, in accipiendo corpore et sanguine domini indigne, in excecacionibus
 lacionibus malignis, in ignorancia et negligencia, in subrepcionibus

Frankfurt/Main, Stadt- und Universitätsbibliothek,
Barth. 118. - Missale; 26,5 x 19 cm; Prov.: Frank-
 furt/Main, St. Bartholomaeus. - Lit.: G. Swarzenski /
 R. Schilling, Die illuminierten Handschriften und Einzel-
 miniaturen des Mittelalters und der Renaissance in Frank-
 furter Besitz (1929) S. 5 Nr. 6; Powitz / Buck, Hand-
 schriften des Bartholomaeusstifts S. 272 - 274.

Hand A fol. 1^r - 2^v; Hand B fol. 3^v - 10^v; Hand
 C fol. 11^r - 41^v Z. 17; Hand D fol. 41^v Z. 18 - fol. 47^v,
 96^r Z. 15 - fol. 98^v Z. 7, ebd. Z. 13 aperuisset - fol.
 100^v Z. 12 tuorum, fol. 101^r - 117^r Z. 14, fol. 117^v Z. 2 -
 fol. 139^v Z. 15, ebd. Z. 17 - fol. 140^v Z. 21 corpore,
 fol. 141^r - 165^r Z. 6, ebd. Z. 9 - fol. 165^v Z. 11, fol.
 166^v Z. 13 (?) - fol. 179^v; Hand E (= C?) fol. 48^r - 53^v
 Z. 2, ebd. Z. 7 - fol. 58^v, 61^r - 82^v, 85^r - 96^r Z. 14;
 Hand F fol. 53^v Z. 3 - 6; Hand G fol. 98^v Z. 8 - 13 cum,
 fol. 165^v Z. 12 - fol. 166^v Z. 12, vielleicht auch fol.
 165^r Z. 7 - 8; Hand H fol. 100^v ab Z. 12 multiplici;
 Hand I fol. 117^r Z. 15 - fol. 117^v Z. 1; Hand K fol.
 139^v Z. 16, vielleicht auch fol. 140^v Z. 21 vestro - Z.
 22. - fol. 3^r entzieht sich einer Beurteilung, weil die
 Schrift dort nachgezogen worden ist; fol. 59 - 60, 83 -
 84 sind nachträglich eingeschaltet worden.

Der Codex gehört in die Spätphase des Willigisstils
 und ist vielleicht erst im zweiten Viertel des 11. Jahr-
 hunderts entstanden. A und F sind recht gute Hände;
 A schreibt kräftig und etwas scharf, F ebenfalls nicht
 ohne Schärfe, aber zierlicher. Die übrigen Hände sind
 der Gebrauchsschrift zuzuordnen. Mainzer Symptome: a
 mit steilem Rücken und offenem Bauch, flüchtiger Kürzungs-
 strich, Mainzer ct-Ligatur, Q mit rautenförmigen oder

in dandis et accipiendis ^{unueribus} et usuris, in prelacionibus, in
 sacris locis mihi commi ^[sctis?]
 in dispensandis et ^{di} de rebus ecclesiasticis, in subtrahen-
 dis elemosinis
 in pauperibus ex ^{bus} et recepcione pauperum, in dispeccione
 pro ^(pau)
 quorum in oppressione ^{cione} populi mihi commissi, non
 visitando
 etiam infirmos ^{sec(undum?)} et in carcere positos, non
 speliendo ~~mor~~ mor ^[mor]
 tuos suos, non p ^{sollemnitatibus} sanctorum et
 dominis ^{ic} ac festis dieb(us)
 debitum honorem non ^{sobrie} ac iuste in eis vivendo
 consenciendo ^[sua?]
 dentibus mihi in malo ^{is q̄tan} adiuuando petenti-
 bus, clamores paup(erum?)
 non libenter nec misericorditer? ^{(seniori} ac propinquis
 nec in principibus ac sub ^(ditis?)
 detrahendo et blasphemando? ^{meis} fidem non seruan-
 do et debita obsequia (non?)
 rependendo. A ^{do?} (con)cubitus consciencia immunda
 intuendo, in eccle-
 siam dei superbe ^{et egrediendo}, et ociosis
 fabulis, ac tur (?) ^{pibis?}
 conloquiis in ea cu ^{(va)sa} sancta et ministerium
 sanctum polluto corde
 immundis tangend ^{psalmos?} atque officium diuinum necle-
 genter in
 di faciendo et ^{etiam} pessimis, in meditacioni-
 bus perversis ^{con-}
 silio malo et iniquo ^{ali} et delectatione ac
 pollutione, in
 in ociosis verbis ^{bus} in iuramentis multimodis
 et diuer
 in detraccionibus ^{discordiis} seminandis, in
 inrisionibus in ociositate
 in contencione et ^{urbosi?} tate et malignitate, in
 susurracion

75.

Düsseldorf, Universitätsbibliothek, Fragment K 16 :

Z 4/6 und K 19 : Z 8/5. - Gregor der Große, Homiliae XL in evangelia II 39 + 40 (Migne PL. 76, Sp. 1299 B - 1300 C, 1302 A - 1303 A); je 1 Blatt, 33,3 x 25,2 cm bzw. 33,5 x 25 cm; Prov.: Düsseldorf, HStA (auf beiden Blättern die Ziffer 1625).

Die beiden Blätter sind von derselben Hand geschrieben und stammen augenscheinlich aus demselben Codex. Reichenauer Kalligraphie der Annozeit oder unmittelbar davor, also etwa drittes Viertel des 10. Jahrhunderts: rt- und st-Ligatur, vertikales y oben Unterlänge, voluminöses, großes z. Auf K 19 : Z 8/5^r eine noch ziemlich lockere Unziale und eine schöne, große I-Initiale im Stil von Karlsruhe Landesbibliothek Aug. XVI (Gold und schwarz gewordenes Silber, rotliniiert, stumpf-hellblaue Manschetten, stumpf-blaugrüne Füllung). - Vgl. Düsseldorf, Universitätsbibliothek, K 19 : Z 8/6.

Hhuc

mala lingua in blasphemis in scurilitatibus,
 in cachinni(s)
 somnolenciis, in s(in conviciis, in tur)piloquiis, in stulti-
 loquiis, in insulta-
 nibus, in dissimul(acionibus?) (in vigiliis) Con
 transgressione preceptorum d(ei in di?)
 lectione dei et proxim acribus? gustu odoratu et tactu
 superfluo et in
 et in omnibus modis et accione perditus sum
 Qm̄o in his et in abis
 omnibus viciis quibus g s contra deum et creatorem
 suum aut cogit(audo)
 aut loquendo aut delectando aut concupiscendo peccare
 potest
 me peccasse et restituisse? nes cognosco et confiteor. Et
 ideo si
 vobis omnes sancti angeli in quorum conspectu
 hec omnia confessus sum ut testes mihi in die
 iudicii tradidit generis hec omnia
 me confessum fuis
 hic gaudete (?) fitenti. Multa sunt
 peccata mea dn

H.

Düsseldorf, Universitätsbibliothek, Fragment K 19 :
Z 8/6. - Gregor der Große, Homiliae XL in evangelia
II 38 (Migne PL. 76, Sp. 1292 B - 1293 C); 1 Blatt,
33,5 x 25 cm; Prov.: Düsseldorf HStA (moderne Bleistift-
bezifferung: 1624).

Hand A fol. 1^r Z. 1 - 5 est; Hand B ebd. Z. 5 quem -
Z. 26; Hand C fol. 1^v.

Reichenauer Schrift, ziemlich groß und nicht besonders
gut, aus der Phase vor Anno, also etwa zweites Drittel des
10. Jahrhunderts: steile st- und rt-Ligaturen, schräges
r mit Kreuzstrich = rum. Hand B steht der Hand H der
Fragmente des StA Sigmaringen, Sa 17 (Abgel. Perg. Hohen-
zollern) nahe. Obwohl die Seiten von K 19 : Z 8/6 jeweils
27 Zeilen haben, wäre zu erwägen, ob das Fragment zum selben
Codex gehört hat wie K 16 : Z 4/6 und K 19 : Z 8/5; zu-
mindest scheint ein Überlieferungszusammenhang bestanden
zu haben.

Rube S. 238

7. 5 //

Regius I 304

vel cum peccoribus vel ullo inge(nio) Dixisti
 falsum testimonium pro cupiditate sciens aut nesciens? Per-
 cussisti hominem (?), ut sanguis exeat ab homine, vel ossa
 confregisti Truncasti ullum membrum pro(pter) añ III.
 Odisti fratrem tuum quamdiu in odio fuisti tam diu poeni-
 teas in pane et aqua. De ministerio ecclesia^e aliquid abstraxi-
 sti? Detraxisti ullum hominem ^{ad?} seniore^m vel pares propter
 invidiam? dies XL. Nupsisti XL dies
 — ante partum vel XL post partum dies
 III. Violasti sepulchra propter furtum? añ III
 tibi a negligentia (sa)crificio. dies XL.
 — (Oppressisti infantem tuum vel (alium?)
 V. Tulisti res alienas malo ordine per malum ingenium
 de quos auruspices vocant et augu-
 rias f(aciunt?) oges
 arbores vel ad fontes seu et cancellos aut per ullum
 (avorsum?) fecisti?
 V añ aut III. Fecisti rapt(um?)
 Tulisti aliquid pecunie in ecclesie contrad
 tuas. Prodidisti aliquam rem per ~~inu~~
 iniustam dela
 per ullum ingenium servum tuum aut alium
 peniteas. Cremasti domum aut aream alterius III añ F(uisti?)
 (ebr)ietatem XV dies. Si per contentionem
 XL d(ies) hominem bibere ut inebriare-
 tur aut per odium hoc fecisti
 manducasti de illo pecude vel homine
~~xxx~~ III añ
 ta a bestiis XL dies. Bibisti de liquore
 XL dies et si in
 quadragesima añ I. Oppressisti
 III añ aut V vel VI. Bibisti ullum
 maleficium
 es infantem habere aut alii (?) donasti
 aut hominem per potionem (?) (san)guine
 vel de semine maritui ut maiorem
 crisma bibisti. VII añ vel V

Werden

Düsseldorf, Universitätsbibliothek, Fragment K 14 :

001. - 'Lucan IV 167' - 307 (mit Glossen); 1 Doppelblatt,
31 x 22 + 21,5 cm, verschmutzt und teilweise schwer zu
lesen; Prov.: Werden? (aus dem HStA Düsseldorf).

In ziemlich guter, an der Kalligraphie orientierter
Schrift etwa im zweiten Drittel des 10. Jahrhunderts ge-
schrieben: f, r und x mit Unterlänge, st-Ligatur, N
in Wortmitte, hochgezogenes, rundes s, q mit Punkt =
que usw.

Eccl 239
3.26-32

aut III. ¹ecasti aut filiam occidisti? XII añ. Et si
in utero añ II. Si infans per
negligenciam mortuus fuerit
sine aliqua penitencia. ²ecisti aliquid paganum
in cervulo aut in vegula. III añ peniteas

Werden

→ Münster, Universitätsbibliothek, Fragmentekapsel

I, Nr. 21. - Paschasius Radbertus, De corpore et sanguine domini c. VIII und IX, ed. B. Paulus, CC Cont. Med. 16 (1969) S. 46 Z. 141 - S. 47 Z. 163, S. 54 Z. 72 - S. 55 Z. 94; 1 Doppelblatt, 19,5 x 20 cm, unten und an den oberen Ecken beschnitten; Prov.: ?

Anscheinend Werdener Schrift etwa aus der zweiten Hälfte des 10. Jahrhunderts, von guter Qualität, aber eigenartiger Ausformung: mittlerer Schriftgrad, steil, r und f gehen etwas unter die Grundlinie, der Endschaft von m gelegentlich gerundet, rundes d mit geschwungenem Oberstrich, i longa, r mit vertikalem Kreuzstrich = rum, x und y verbleiben im Mittelband, st-Ligatur.

- Nomines S. 24 (Poenit.) abulid
- adque futuris

Poenit. S. Bonifacii -> Birkbeck S. 435 f. (si proximus - huius)
(si proximus - huius) als Nomines

Si proximum male dixisti, accusasti, blasphemasti, sacrilegium
falsum testimonium
mendacium odium incesta vel cetera quenumerare longum est
fecisti. INT

Cognoscis te culpabilem quod post baptismum cogitationibus in
verbis in operibus egisti
et promittis te de culpis preteritis emendare et de futuris
custodire et trinitatem
credere. R Promitto. INT Habes fidem confessam et peccata
confessa deo et sacerdoti
et remittantur tibi peccata tua. ~~OREMUS~~ Credis hoc R Credo.

Alze S. 242. 5 f.

INT Habes voluntatem
quod egisti contra mandata dei hoc emendes R Sic habeo.

Alze S. 242. 10 f.

Unde confessus fuisti
vis iudicium recipere et illum bene custodire omnes (?) ad-
inventiones diaboli renunciare et in trinitatem credere?

Alze S. 242 7-9

Volo. D(ixisti?) Dominus sit tibi adiutor et pro-
tector et prestet indulgentiam de peccatis tuis] preteritis
presentibus adque futuris] ut Nomines! (adhibere!)
ut Bonifacii

Alze S. 242 2. 12 f.

Tunc da illi poenitentiam et iudica secundum modulum criminum
eius. Data vero
poenitentia Dic psalmum. Deus in nomine tuo. Et dices has
orationes. OREMUS

Alze S. 243 2. 22-
S. 244. 6

Exaudi domine preces nostras et confitencium tibi p pec-
catis ut quos consciencie
reatus accusat indulgentie tue miseri(cordi)us absolvat. Per
d. ALIA

Presta domine huic famulo tuo N dignum poenitencie fructum
ut ecclesie tue sancte accius (= a cuius?)
integritate deviaerat peccando admissorum veni(am?) conse-
quando (sic!) reddatur innoxius. Per. ALIA

Preveniat hunc famulum tuum N quesumus domine misericordia tua
ut omnes iniquitates eius
caeleri indulgentia deleantur. Per donum ALIA
Adesto domine supplicationibus nostris nec sit ab oc lo
tuo clemencie tue longinqua misericordia, sana vulnera eiusque
remitte pecc(ata) ut nullus a te iniquitatibus ~~separatur~~

StG

Zürich, Zentralbibliothek, Z XIV 20 Nr. 9 (= fol. 18 und 19).

- Lektionarfragment (Ion. 3,4 - 10, Deut. 31, 22 - 25,
Dan. 3,14 - 22); 1 Doppelblatt, 20 x 16 bzw. 12,5 cm, beschnit-
ten; Prov. ? - Lit.: Mohlberg, Zürich S. 281.

Karlsruhe

Das Fragment ist in großer, kräftiger und vorzüglicher
Kalligraphie von derselben Hand, der auch Aug. Fr. 36 zu
verdanken ist, etwa in der zweiten Hälfte des 10. Jahrhunderts
geschrieben worden. Es gehört in den Umkreis der Londoner
Vitenhandschrift Add. 21170.

separatur tibi domine semper valeat adherere. Per dominum. ALIA
 Da nobis domine quesumus ut sicut publicani precibus ad
 confessionem placatus es, ita et huic fa-
 mulo tuo ill. placare ~~q~~ d(omin?)e et precibus eius benigne
 (a?)spira ut in confessione flebili permanenti et petitionem
 perpetua clemenciam (tuam) celeriter exoret. sanctisque
 altaribus et sacra-
 mentis restitutus rursus celestis glorie mancipetur. Per
 dominum. ALIA

Magestatem tuam quesumus domine sancte pater omnipotens
 aeterne deus qui non mortem peccatorum, sed vitam
 (re~~q~~)quiris respice flentem famulum (tuum) ill. ad te
 prostratum eiusque planctum
 ngat miseracione (?) delictorum
 (?) et indue eum

cf. *Uex* S. 244.
 Z. 18-22
 Na. 35.

Uex S. 276
 Z. 16-19

St. Gallen

Fulda, Landesbibliothek, Aa 12, vorderer Spiegel. -
Psalmenfragment (Ps. 2,5 - 11; 6,11 - 7,5); 1 Doppel-
blatt; ca. 24 - 18 + 14 cm, stark beschnitten; Prov.:
Konstanz, Dom 2. - Lit.: K. Löffler, Die Handschriften
des Klosters Weingarten, ZBW. Beih. 41 (1912) S. 63 (D 6
fol.).

s. Darmstadt, Landesbibliothek, Hs 894.

Indignis & accipere... Inplacionib; In sacris locis mibi comi
 Indispensandis & d... et de si. scias. In subtrahendis elemosin
 In pauperib; & recep... & recepione pau peru. In dispeccione
 quoy. In oppresione... In cione popti mibico mis si. Non uis ita do
 & in fir mos se d... & in car cere positas. Non se pelien de mo
 tuos suos. Non p... p meacib; scoz. & dominicis ac festis dieb;
 debitu honore non... Acusce meis uiuendo. Cien cien do
 dentib; mibum in alo... Adiuuando petencib; Cl unores paup
 n libent. nec miseri... ac p p uquis pter n principib; ac sub
 detrahendo. & bla... fide n seruando. & debita obsequia
 repen dendo. An... cubio cse iencia immunda int uendo. In
 si amidi sup... & egrediendo. & ociosis fabulis. ac cur
 conloquus in a cu... & in mis ceru sem polluto cor deo
 in unidit tangit... ac que officiu diuinu ptele genit me
 di faciundo & in... in p ssumis. In meditatiomb; puer sis
 filio malo & in... & delectacione. Ac pollucione an
 in ociosis uerbis in... In iuramentis multimodis. & diuer
 in detractionib;... In iudicandis. In inrisionib; In oc
 in cencione & en... & malis mace. In susur racione
 in a lingua in... In asphemis. In securilitatib; in cachin ni
 som nelencus. In... In piloquis. In stulti loquis. In mis
 nib; In dis firmis... In transgressionone pceptoz &
 lercione d... In uacu. odoratu. & uacu supfluo. &
 & in omib; me d... & in acione p die su. In omib; & in
 omib; uicis quib;... & creatore suu. Au cogit
 In do quendo... & cupiscendo peccare peccat
 me peccasse & in... & cognosco. & scia. Scid ro si
 uobis m... In quo cse cu hoc omia & scis su uo cses m
 u hene erid... In generis hoc omia m... scis su
 In exid... Mulca sunt peccacione di

Vertical marginal notes in a smaller script, likely a commentary or gloss on the main text.

Main body of text in Gothic script, containing several paragraphs with large initial letters (e.g., 'E', 'P', 'A', 'D', 'M') and various liturgical or legal phrases.

Quo languore alle... (Small text at the bottom of the page, possibly a signature or a specific reference.)